UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris D. Hludowici Blosii Abbatis Lætiensis Ordinis S. P. N. Benedicti Tomus Posterior Margaritum Spirituale

Blois, Louis de

Monasterii Campidonensis, 1672

II. Facula illuminandis & ab errore avocandis hæreticis accomodata, cum Appendice de Eucharistiâ, sacris Imaginibus, & de Hæresibus atque hæreticis: cui Expostulatio Iesu Christi subjungitur de ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-45885

Visual Library

collyrii Hæreticorum Appendix.

5. Ex S. Epiphanio Hæresi 56. vel 77 adversus Aerium, cap. 7.

Epiphanius Cyprensis in libro quem adversus hæreses scripsit, ita loquitur: *De referendis nominibus eorum qui vita defuncti sunt, quid ea re utilius, quid opportunius fuerit? Prodest sanè pro ipsis facta precatio.*

6. Ex sancto Chrysostomo.

Chrysostomus lib. 6. de Sacerdotio cap. 4. loquens de Sacerdote, ait: *Eum, qui pro civitate; quid dico civitate? imò verò pro universo terrarum orbe legatus intercedit, deprecatorq; est apud Deũ, ut hominum omnium, non viventium modò, sed etiam mortuorum peccatis propitius fiat, qualem quæso esse oportet?* In Liturgia ipsius Chrysostomi Sacerdos inter precandum sæpius meminit fidelium defunctorum.

HLUDOWICI BLOSII DEFENSIONIS VERÆ FIDEI ADVERSUS S. ECCLESIÆ CATHOLICÆ HOSTES PARS SECUNDA, SIVE FACULA ILLUMINANDIS HAERETICIS, ET AB ERRORE AVOCANDIS, ACCOMMODATA.

PRÆFATIO.

1. Superbia hæresum origo & fons.
2. Optimè revincuntur consensu Patrum primitivæ Ecclesiæ.
3. Propinquiores enim Christo, remotiores à fraude & falsitate.
4. Ex illis desumptus hic libellus Faculæ ad tenebras hæreseos pellendas.

OMNIUM

1. Mater hæreseos superbia.

OMNIUM *hæresum origo est superbia. Nam hæretici omnes maximè superbi sunt: propriam sententiam, perversasq; opiniones suas, obstinatâ insaniâ tuentur, divinas Scripturas falsis expositionibus insolenter depravant: sanctæ atque Apostolicæ Ecclesiæ obtemperare nolunt, & Præpositos ejus elato animo despiciunt.*

2. Optima ratio reducendi hæreticos, consensus vetustissimorũ Patrũ.

Convenientissima autem ratio revocandi illos ad sanam mentem hæc nobis videtur, ut demonstretur eis, sanctos Patres Ecclesiæ primitivæ, qui à Christo vel Apostolis veram fidem acceperunt, & cum ipsis conversati sunt, aut statim post eorum tempora vixerunt, sic credidisse, sicut in Ecclesia Romana atque Catholica modò credimus, & idem sensisse de DEO rebusq; divinis atq; Ecclesiasticis, quod sentimus. Vbi enim hæreticis id dilucidè ostensum fuerit, videbunt ipsi quàm vesanis erroribus impliciti sint.

3. Nũ quò fuere Christo propinquiores eò minus de fraude suspecti.

Neque enim quemquam inter eos tam desperata dementia laborare putamus, ut dicere audeat, eos qui à Christo atque Apostolis instituti in fide fuerunt, & pro eadem fide sanguinem fuderunt, martyrioq; coronati sunt, errasse, ac nescisse quid crederent; se verò, & suorum dogmatum defensores, veritatem tenere.

4. Ideò hunc facultæ libellum ex vetustissimis Patrib' collectum accipe. Occasio & fructus Faculæ.

Nos igitur pro Dei honore & salute animarum nonnulla ex scriptis illorum sanctissimorum Patrum, qui in primitiva Ecclesia floruerunt, excerpemus, atque in hoc Libello adnotabimus, fideliter quidem, sed raptim & tumultuariè. Vrgent enim nos preces cujusdam generosæ & Deo dicatæ Virginis, quæ aliquid remedii à nobis obtinere cupit, quod mox mittat ad quosdam cognatos suos hæresi recèns infectos. Illustrabimus autem atque confirmabimus plerisque in locis ipsa dicta Patrum testimoniis, divinis libris petitis. Boni consulat Lector hæc miscellanea, quæ à nobis ex tempore colliguntur; memineritque, veritatem, & sanam Scripturarum sacrarum intelligentiam, non alibi quærendam esse, quàm in Ecclesia Catholica, cujus eximia membra sunt sancti Patres quos citabimus.

CATA-

Facula Hæreticorum

CATALOGUS
SANCTISSIMORVM VETVSTISSIMORVMQVE
PATRVM
QVI IN HAC FACVLA CITANTVR:

Annus quo quisque claruerit vel obierit

Iuxta verissimam Chronographiam adnotatur.

ABdias, Apostolorum Simonis & Judæ discipulus, Episcopus, claruit anno Domini 60.

Alexander Papa quintus, idemq; Martyr. 120.

Anacletus, S. Petri discipulus, idēq; Papa tertius, & Martyr clarissimus. 100.

Anicetus, Papa decimus, & Martyr. 150.

Athanasius, Episcopus & Doctor Græcus. 330.

Augustinus, Episcopus & Doctor Latinus. 400.

Basilius, Episcopus & Doctor Græcus. 370.

Canones Apostolorum, editi putantur circa Annum à Christo nato 50.

Clemens, S Petri discipulus & Papa secundus, idemq; Martyr & Doctor Græcus. 90.

Concilium Florentinum. 1439.

Concilium Nicenum II. 790.

Cornelius, Papa vigesimus, & Martyr. 240.

Cyprianus, Episcopus & Martyr, Auctor Latinus. 250.

Damasus, Papa trigesimus septimus, Auctor Latinus. 370.

Dionysius Areopagita, S. Pauli discipulus, Episcopus & Martyr, Doctor Græcus. 90.

Epiphanius Episcopus, Scriptor Græcus. 370.

Evaristus, Papa quartus, & Martyr. 110.

Eusebius Cæsariensis, Episcopus Græcus. 320.

Fabianus, Papa demimusnonus, & Martyr. 230.

Gregorius Nyssenus, Episcopus & Doctor Græcus. 370.

Hieronymus, Presbyter, Doctor Latinus. 390.

Hippolitus, Episcopus & Martyr Græcus. 210.

Hyginius, Papa octauus, idemque Martyr. 140.

Ignatius Joannis Evangelistæ discipulus, Episcopus & Martyr. 90.

Innocentius I. Papa quadragesimus. 400.

Joannes Chrysostomus, Episcopus & Doctor Græcus. 380.

Joannes Damascenus, Presbyter & Scriptor Græcus. 740.

Irenæus, Episcopus & Martyr, Doctor Græcus, 160.

Justi-

Facula Hæreticorum.

Iustinus, Philosophus & Martyr, Græcus. 140.
Marcellus, Petri Apostoli discipulus, & Martyr Romanus. 100.
Martialis, unus ex septuaginta duobus Discipulis Christi Salvatoris. 60.
Nicephorus Callistus. 1200.
ut verò plerique volunt, 1340.
Papias, auditor Ioannis Evangelistæ. 100.
Pius, Papa nonus, ac Martyr. 140.
Simeon Metaphrastes. 670.
vel ut alii sentiunt, 1200.
Telesphorus, Papa septimus, ac Martyr. 139.
Tertullianus, Presbyter, primus eorum qui Latinè scripserunt in Ecclesia. 200.
Theodorus, Lector, putatur vixisse. 890.
Vincentius Lirinensis, Presbyter ac Doctor Latinus. 420.
Xystus, Papa sextus, idemq; Martyr. 130.

FACVLAE HÆRETICIS ILLVMINANDIS ACCOMMODATÆ

CAPUT I.

Ex Liturgia sive Missa S. Iacobi, & aliis veterum Patrum scriptis.

1. *Eucharistiam vocari Missam & Sacrificium, & in ea panem ac vinum converti in Carnem ac Sanguinem Christi.*
2. *Missam non esse nuperum inventum, sed antiquum novæ Legis Sacrificium: idq; non tantùm spirituale, verùm etiam proprii Nominis.*
3. *Invocatio Sanctorum.*
4. *Magnifica invocatio B. Virginis.*
5. *Orandum esse pro fidelibus defunctis, qui sunt in Purgatorio.*
6. *Liturgiam hanc esse authenticam, & S. Iacobi Apostoli.*
7. *Damasceni auctoritas de oratione pro defunctis ex Chrysostomo, & Gregorio Nysseno.*
8. *Non omnia sunt scripta in Libris sacris, quæ credere debemus fide divina.*
9. *Fortiter probat ex ipsis Scripturis, esse aliquas traditiones divinas. in illis minimè scriptas.*
10. *Ecclesiæ auctoritatem æqualem esse Apostolicæ auctoritati in rebus fidei.*
11. *Noluit Deus omnia tradi scripto, ut submitteremus nos Ecclesiæ magisterio.*
12. *Quæ non est alia, quàm Ecclesia Romana, ipsam proinde audire debemus.*
13. *Sacramentum extremæ Vnctionis ex S. Iacobi Epistola demonstratur.*

1. *Officium Missæ vocatur Liturgia & Sacrificium.* 1. Tim. 2

EUCHARISTIÆ Sacrificium, in quo, iuxta Beati Pauli admonitionem, sunt precationes, *postulationes, & gratiarũ actiones*, Corpusq; Christi à legitimis Sacerdotibus cõficitur & offertur, semper appellatum fuit à Patribus *Liturgia* vel *Missa*. Itaque in Liturgia Iacobi Apostoli, fratris Domini, primiq; Ierosolymorum Episcopi, Sacerdos Deum Patrem ita precatur: *Spiritum tuum sanctissimum demitte nunc, Domine, in nos, & in hæc dona sancta proposita, ut superveniens, sancta & & bona & gloriosa sua præsentia sanctificet, & efficiat hunc panem sanctũ Corpus Christi tui, & calicem hunc pretiosum sanguinẽ Christi tui.* Quæ quidem beati Iacobi verba manifestè ostendunt, panem in Corpus, & vinum in Sanguinem Christi converti transmutariq;, contra hæreticos hujus tempestatis. Nam Christus in institutio-

Conuersio panis & vini in Corpus & Sanguinem Christi.

Facula Hæreticorum.

ne ipsius Eucharistiæ dicit apertissimè, *Hoc est Corpus meum, quod pro vobis datur, Hic est Sanguis meus qui pro multis effundetur.*

Negantes Corpus Christi in Eucharistia faciunt mendacem in verbis suis Christum.

Quando hæretici aiunt, verum Corpus Christi in Eucharistia nõ contineri, & panis substantiam in substantiam carnis non converti; quid aliud affirmant, quàm Christum mentiri? quid aliud quàm, more canum atque porcorum, conculcant margaritas sacrosancti Mysterij? Ideò autem primi Patres Orthodoxi hoc Sacramentum appellarunt *Eucharistiam*, quia Christus εὐχαριστήσας eam confecit, ut Evangelia testantur. Etiam in initio Liturgiæ S. Iacobi Sacerdos sic orat: *Non sum dignus qui oculos obvertam huic sacræ & spiritali mensæ, in qua unigenitus Filius tuus Dominus noster Jesus Christus mihi, qui peccator sum, & omnibus maculis labefactatus, mysticè proponitur in Sacrificium. Proinde hanc orationem & gratiarum actionem tibi offero, ut mihi Spiritus tuus paracletus mittatur, fortificans ac instaurans me ad hanc Missam,* &c. Porrò in fine ejusdem Liturgiæ ipse Sacerdos fundit hanc precem: *Largitus es nobis, Domine Deus, sanctificationem in perceptionem sanctissimi Corporis & pretiosi Sanguinis unigeniti tui Domini nostri Jesu Christi: impartire nobis gratiam quoque Spiritus sancti tui boni, & conserva nos inculpabiles in fide,* &c.

Matth. 26. Mar. 14. 1. Cor. 11.

2. *Missam esse verè & propriè novæ legis Sacrificium, & quidem secundũ ordinem Melchisedech.*

Ex his verbis Apostolicis, & scriptis aliorum Patrum primitivæ Ecclesiæ, quæ posteà proferemus in medium, sole clariùs liquet, Missam vel Liturgiam non esse rem novitiam atque impiam, ut profani hæretici nunc blasphemant. Est nim sanctum divinumque Evangelicæ legis Sacrificiũ, institutum à Christo, qui est *Sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedech.* Nam in Cœna novissima panem & vinum in Corpus & Sanguinem suum consecravit atque obtulit, & discipulis suis, ceterisque Sacerdotibus, ut id ipsum in sui commemorationem facerent, præcepit. Tertius Canon Apostolorum perspicuè demonstrat, Dominum Iesum instituisse ipsum Sacrificium Eucharistiæ. Est igitur in Ecclesia non tantùm spirituale Sacrificium, ut hæretici garriunt, verùm etiam externum, nempe sacrosancta Liturgia, quam Christus loco omnium externorum Sacrificiorum veteris Legis nobis reliquit. Spiritualia sacrificia ad omnes in universum Christianos spectant, ut sunt puræ preces, humilis contritio cordis, pia mortificatio carnis, ac cetera huiusmodi, propter quæ cuncti verè fideles regale Sacerdotium & Sacerdotes in sancta Scriptura appellantur: at Missæ Sacrificium ab illis duntaxat offerri potest, qui Sacerdotes consecrati sunt. Iam cùm Ecclesia Dei nihil hoc Sacrificio sublimius habeat, dolendum sanè

Psal. 109 Heb. 5. & 7. Luc. 22.

Non tantùm spirituale internũ aut metaphoricũ, sed verũ externũ & propitiatoriũ.

1. Pet. 2.

Apoc. 1.

Facula Hæreticorum.

nè est, plerosque Sacerdotes nimis negligenter & irreverenter Missam peragere. Verumtamen propter eorum vitia, neque Sacrificium neque Sacerdotium maledictis impetendum est.

3. Cultus & invocatio Sanctorum in antiquissimis Liturgiis apparet.

Quòd à nobis invocari & honorari debeant Sancti, eadem beati Jacobi Liturgia docet his verbis: *Commemorationem agamus sanctissimæ, immaculatæ, gloriosissimæ, benedictæ Dominæ nostræ matris Dei & semper Virginis Mariæ, ac omnium Sanctorum & Justorum, ut precibus ac intercessionibus eorum omnes misericordiam consequamur.* Hæc ibi. At Hæretici hujus temporis à satana instigati, dicunt, Sanctos hac vita defunctos non esse invocandos aut honorandos à fidelibus. Scit enim diabolus, nos plurimùm adjuvari precibus ac meritis beatæ DEI Genitricis atque aliorum Sanctorum: ob idque invidia ardens, nos tanto bono per hæreticos spoliare nititur. Ex divinis Scripturis discimus, Deum propter Sanctos, qui vel adhuc vivunt, vel jam hinc emigrarunt, præstare beneficia mortalibus, & misericordiam gratiamque donare. Si enim Sancti, cùm adhuc corruptioni obnoxii, peregrinarentur à Domino, multùm alios suis precibus apud Deum adjuvare poterant; quantò magis ad facere possunt jam à corruptione alieni, ac Deo perfectè conjuncti? Cùm sint unum cum eo quia omnia potest, ipsi quoque aliquo modo possunt omnia, & orationes nostras cognoscunt suscipiuntq;. Judas Machabæus vidit Oniam, virum pium, qui defunctus erat, manus protendentem, & orantem pro omni populo Judæorum: vidit & alterum ætate gloriaque admirabilem, de quo ipse Onias dixit: *Hic est fratrum amator, & populi Israel: hic est qui multùm orat pro populo, & universa sancta civitate, Jeremias Propheta Dei.* Hæc visio Judæ secundo libro Machabæorum annotata est. Libri autem Machabæorum, licèt ab hæreticis rejiciantur, ab Ecclesia tamen habentur pro Canonicis.

Si mortales orarunt pro nobis, quidni post mortem regnantes in cœlis?

2. Mach. 15.

Onias & Ieremias post mortem orão pro populo Dei.

4. Illustris laudatio & invocatio B. Virginis, præeunte Liturgia S. Iacobi.

In eadem Jacobi Liturgia magnificè laudatur Dei genitrix virgo Maria hoc modo: *Dignum est, ut te beatam dicamus Deiparam, modis omnibus irreprehensam, & matrem Dei nostri, honorabiliorem quàm Cherubim, & gloriosiorem quàm Seraphim, quæ sine corruptione Deum Verbum peperist. Te reverà Deiparam magnificamus Tibi, ô plena gratiæ, universa creatura gratulatur, Angelorum cœtus, & hominum genus, quæ es templum sanctificatum, paradisus spiritalis, virginum gloria, ex qua Deus carnem assumpsit, & puer factus est Deus noster qui est ante sæcula, &c.*

5. Oratio pro defunctis, ibidem.

Orandum esse pro fidelibus defunctis, ipsa eadem beati Iacobi Liturgia testatur, vbi Sacerdos precatur hunc in modum: *Memento Domine Deus noster Orthodoxorum & rectè de fide sentientium, ab Abel justo, usq; in hodiernũ diem.*

Facula Hæreticorum.

Fac eos requiescere in regione viventium, in regno tuo, in deliciis paradisi, in sinu Abrahæ, Isaac, & Jacob sanctorum Patrum nostrorum: unde exulat dolor, tristitia & gemitus: ubi præsidet lumen vultus tui, & perpetuò refulget. Itemq; alio loco in eadem Liturgia Sacerdos orat ita: *Fac ut oblatio nostra grata & acceptabilis sit, per Spiritum sanctum sanctificata, in propitiationem peccatorum nostrorum, & eorum quæ populus per ignorantiam admisit, & in requiem animarum eorum qui ante nos dormiunt.* Rursum in eadem Liturgia Diaconus profert hæc verba: *Pro remissione peccatorum nostrorum, & propitiatione animarum nostrarum, & pro omni anima afflicta & vexata, misericordiæ & auxilii Dei indigente, & pro conversione errantium, curatione infirmorum, liberatione captivorum, requie Patrum & fratrum nostrorum, qui ante nos dormierunt, dicamus extensa voce: Domine miserere.* Hæc ibi. Si à vero rationis judicio non decidissent hæretici, viderent profectò, quàm rectè Ecclesia Dei oret pro fidelibus defunctis. Nam secundo Machabæorum libro (quem pro Canonico Ecclesia recipit) habentur

2. Mach. 12.

hæc verba: *Sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur.* Hinc constat, esse Purgatorium. Neque enim oramus pro illis animabus quæ vel in cælo, vel in inferno sunt: sed pro illis duntaxat, quæ adhuc purgari debent, antequam cælestem plenamque beatitudinem adipiscantur.

Prædicta beati Liturgia semper à Catholicis magnæ fidei habita est, & in Ecclesia Dei magnã obtinuit auctoritatem. Quæ quia primùm Græcè scripta fuit, complures Orthodoxi Patres Græci meminerunt ejus, & eam citant in suis lucubrationibus. Basilius Magnus & Ioannes Chrysostomus suas Liturgias ad similitudinem illius cõscripserunt, & multa ex ea mutuati sunt. Denique sextum Concilium, quod Constantinopoli sub Justiniano ejus nomine secundo Imperatore in palatio regali, quod nominatur Trullus, celebratum est, dicit, illam à Iacobo Apostolo scriptam fuisse, atque ex ea hæreticos refellit, uti liquet ex trigesimo secundo Canone illius Concilii. Quin etiam ipsa Liturgia innuit Iacobum esse auctorem. In illa enim, ubi jam conficienda est Eucharistia, habentur hæc verba: *Ea nocte quâ tradebatur, vel potiùs seipsum tradebat* (Iesus Christus) *pro vita & salute mundi, accipiens panem in sanctas, immaculatas & inculpabiles manus suas, in cælum suspiciens, ac tibi Deo & Patri ostendens, gratias agens, sanctificans, frangens, dedit nobis discipulis suis & Apostolis, dicens, Accipite, &c.*

6. S. Iacobi Liturgia magna est in Ecclesia auctoritat.

7. Pro defuncto orationem probat Damascenus ex Patribus Græcis.

Porrò cùm hæc Liturgia Iacobi Apostoli clarissimè ostendat, orandum esse pro fidelibus defunctis, non fuerit intempestivum hîc apponere nonnulla quæ beatus

Facula Hæreticorum.

tus Joannes Damascenus de hac traditione Apostolica scribit in Sermone quem de Defunctis edidit. Sic enim ibi loquitur: *Discipuli illi Salvatoris, & divini Apostoli, qui ipsius Verbi spectatores fuerunt, totiusq; mundi circulum vivum ceperunt, in tremendis atque impollutis & vitalibus mysteriis memoriam eorum, qui fideliter obdormierunt, habendam edixerunt.* Posteà in eodem Sermone citans beatum Ioannem Chrysostomum, ait: *Joannes ille, cui ab auro cognomen est (verè enim aurea verba loquitur) Non temerè, inquit, aut casu hæc à sapientissimis DEI discipulis sancita, atq; Ecclesiæ ipsius tradita fuerunt, ut Sacerdos in tremendis Mysteriis preces fundat pro fidelibus defunctis.* Rursum jn eodem Sermone Damascenus allegat divum Gregorium Nyssenum, his verbis: *Sapientissimus Gregorius Nyssenus ait: Non absque ratione & utilitate à Christi prædicatoribus & discipulis traditum est, & in sancta Dei Ecclesia ubique vim legis obtinuit, sed res est modis omnibus utilis, Deoq; inprimis grata, videlicet memoriam eorum, qui in recta fide dormierunt, facere in divina illa lumineq; plena mystagogia.* Hæc ex Damasceno. Itaque hæretici ævi nostri vel modò pudore affecti sileant, qui dicunt, cõsuetudinem orandi pro defunctis antiquam non esse, & Patres ac Christianos Ecclesiæ primitivæ eam non tenuisse.

8. Sacra

Ritus Missæ quos Iacobus Apostolus litteris commendavit, expressi quidem non sunt in Scripturis Canonicis; sed multa Apostoli à DEO edocti Ecclesiæ tradiderunt, quæ in Sacris litteris expressè posita non sunt. Evangelium certè dicit, divinam adorandamq; Eucharistiam (quæ & Sacramentum & Sacrificium est) à Christo institutam fuisse: at quo ritu ipsum Sacrificium peragi debeat, non dicit. Quòd autem Apostoli plurima, vel potiùs innumera Ecclesiæ tradiderint, quæ in divinis litteris non sunt expressa, Lector plenissimè cognoscere poterit ex lectione hujus Libelli sive farraginis.

Scriptura nõ omnia credenda à nobis, in sese plenè & planè cõtinet. Matth. 26. Mar. 14 Luc. 22.

9. *Evidens est ex Scripturis, traditiones nõ scriptas concedi debere,*

Neque mirum videri debet, quòd Apostoli multa docuerint, quæ Scripturis diuinis comprehensa non sunt; cùm beatus Ioannes in calce libri sui Evangelici testetur, Dominum Iesum multa fecisse, quæ in Evangelio scripta non fuerunt. Atenim: *Sunt & alia multa, quæ fecit Iesus; quæ si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros.* Sicut autem plurima fecit Iesus, de quibus Evangelia nihil narrant: ita proculdubiò multa sacratissimo ore suo protulit, quæ ibi non sunt adnotata. Sanè Paulus Apostolus affirmat ipsum Dominum Iesum dixisse hæc verba: *Beatius est magis dare, quàm accipere:* quæ tamen verba nusquam in libris Evangelicis legimus. Lucas etiam in initio libri Acta Apostolica continentis, refert, eumdem Christum

1. *Ex Evangelio Ioannis.* Ioan. 21.

2. *Ex verbis Pauli.*

Facula Hæreticorum.

stum Redemptorem nostrum post resurrectionem suam per dies quadraginta apparentem discipulis suis, locutum fuisse eis *de regno Dei*: hoc est, de beatitudine cęlesti, & statu atq; gubernatione militantis Ecclesiæ. Atqui ex verbis quæ tot dierum spatio locutus est, paucissima divinis Scripturis sunt mandata. Credimus autem, Apostolos ea, quæ tunc ab ore Christi acceperant, tradidisse posteà illis, quos vivâ voce instituebant. Eodem Actorum Apostolorum libro loquens Lucas de Paulo & Sila ac Timotheo, ait: *Cùm pertransirent civitates, tradebant eis custodire dogmata quæ erāt decreta ab Apostolis & senioribus qui erant Ierosolymis*. Sicut autem civitates illæ reverenter susceperunt ea, quæ Ecclesia ipsis per Paulum & collegas ejus proponebat; ita apud nos quoque omnia, quæ tradiderunt & statuerunt, vel dixerunt Apostoli, magnam auctoritatem habere debent, etiamsi in sacris & Canonicis libris nō inveniantur expressa. Siquidem ipse Paulus scribens Thessalonicensibus, etiam traditiones non scriptas jubet servari, his verbis: *Fratres, state, & tenete traditiones, quas didicistis, sive per sermonem, sive per epistolam nostrā*. Et Christus omnibus Apostolis atque eorum successoribus dicit: *Non vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis*. Quare ea quæ Apostoli & Ecclesia docent, pro verbo DEI habenda sunt: nec contemni ullo modo possunt, nisi ab his qui hostes Dei sunt.

4. Ex decretis Apostolicis. Act. 16.

5. Ex monito Pauli. 2. Thess. 2.

6. Ex Christi verbis. Matth. 10.

Auctoritas ipsius Ecclesiæ Catholicæ (quam Paulus columnam & firmamentum veritatis nuncupat) ingens est. Nam si credere debemus dictis Matthæi vel Ioannis qui membra sunt Ecclesiæ, quantò magis fides habenda est verbis & doctrinæ totius Ecclesiæ? Si item non ambigimus, Spiritum Sanctum locutum fuisse per Apostolos; quomodo dubitare poterimus eum loqui per Ecclesiam, Apostolorum matrem? Itaque in his quæ Ecclesia approbat, & nobis suscipienda credendaque proponit, non oportet anxiè requirere testimonium Scripturarum Canonicarum.

10. Auctoritas Ecclesiæ aequalis est auctoritati Apostolorum. 2. Tim. 1.

11. Et ut eō nos submitteremus, noluit Deus omnia in Scripturis haberi.

Neque enim Deus voluit omnia in Scripturis apertè exprimi: ut disceremus humiliter subesse Ecclesiæ, & pateremur nos ab illa instrui, nostrumque judicium ejus judicio submitteremus. Satis nobis esse debet quòd ita docet & credit veritatis columna, videlicet Ecclesia Catholica atque Apostolica, quæ erroris expers est. Adeò vult Christus omnes obedire Ecclesiæ, ut in Evangelio dicat, eum qui illam non audit, habendum esse pro Ethnico & Publicano. Ipse eidem Ecclesiæ semper adest, eamque regit, quemadmodum est pollicitus dicens: *Ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi*.

Matth. 18.

Matth. 28.

Ne-

Facula Hæreticorum.

Neqùe alia quærenda est Ecclesia Apostolica, quàm illa cui Romanus Summusque Pontifex loco Christi præsidet in terris. Hæc enim fidem atq; doctrinam, quam à Christo & Apostolis Apostolorumque discipulis ac sanctis eorum successoribus accepit, in hodiernum usque diem servat integram. Eam verò fidem & doctrinam hic libellus non obscurè ostendit, convincens mendacii hæreticos hujus tempestatis, qui ut imperitis & incautis faciliùs imponant, dicunt se sic credere & docere, sicut Patres Deo chari in primitiva Ecclesia crediderunt atque docuerunt.

12. Ecclesia Romana est quam audire jubemur.

13. S. Iacobus Sacramentum extremæ Unctionis commendat fidelibus. Iacob. 5

Sed quia hoc capite tractavimus potissimùm de Liturgia Iacobi Apostoli, adjiciemus in calce etiam id quod idem Apostolus in Epistola sua scribit de Sacramento extremæ Unctionis, quod hæretici modò insolentissima temeritate abrogare volunt. Ait ergo: *Infirmatur quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus: & si in peccatis sit, remittentur ei.* Hic beatissimus Iacobus monet ut fiat, quod Christus circa fideles, qui periculosè ægrotant, faciendum instituit. Non quidquam suum statuit; sed illud nobis tradit, quod à Christo didicit. Divus Innocentius, Pontifex Summus hujus nominis primus, ad quem semel atque iterùm scripsit beatus Ioannes Chrysostomus, in fine Epistolæ suæ ad Decentium Eugubinum, Episcopum datæ, meminit extremæ Unctionis, & citat hunc locum Iacobi Apostoli. Id ipsum facit sanctus Augustinus secundo libro de Visitatione infirmorum. Nimirum Ecclesia Catholica Sacramentum istud, quòd ab initio accepit, fideliter retinet, & usque ad consummationem sæculi retinebit, quantumcunque oblatrent inimici veritatis hæretici.

Citatur ab Innocentio Papa, & à S. Augustino.

CAPUT II.

Ex scriptis sancti Martialis, & aliorum.

1. *Martialis Apostolus Galliarum docet, Eucharistiam esse Sacrificium Corporis Christi in altari pro salute nostra à Sacerdotibus oblatum.*
2. *Idem ex Iustino Martyre.*
3. *Sanctus Martialis consecrationem altarium & Basilicæ commemorat;*
4. *Item salutiferum signum Crucis:*
5. *Votum etiam virginitatis.*
6. *Docet, sanctas animas Deum videre ante finem sæculi.*
7. *Virginitatem & cælibatum præfert matrimonio.*
8. *Cælibatum docet Sacerdotum, quod etiam docent Canones Apostolorum;*
9. *Diversos quoque gradus Ordinum sacrorum.*
10. *Recta fides de Trinitate à sancto Martiali.*
11. *Ecclesiam Dei semper prævalituram cõtra hæreticos, ostendit idem sanctus Martialis.*
12. *Sanctus Martialis interfuit Cœnæ ultimæ, comprehensioni & Ascensioni Christi.*
13. *Dedicavit Virgini & Apostolis Ecclesias cum cereis, lampadibus, vasisq; aureis & argenteis.*
14. *Purgatorium ostenditur.*

1. S. Martialis Eucharistiã docet esse sacrifi-

Beatus Martialis Domini nostri Iesu Christi discipulus, qui cum Apostolis etiam ante passionem Dominicam conversatus est,

Facula Hæreticorum. *rium verum Corporis & Sanguinis Christi.* Cap. 3.

est, ac posteà à sanctissimo Apostolorum Principe Petro in Gallias ad prædicandum Evangeliũ missus fuit, in Epistola quam ad Burdegalenses scripsit, ita de Sacerdotibus & sacra Eucharistia loquitur: *Honorabatis Sacerdotes qui decipiebant vos sacrificiis suis, quæ mutis & surdis statuis offerebant, quæ nec se nec vos juvare poterant. Nunc autem multò magis Sacerdotes Dei omnipotentis, qui vitam vobis tribuunt in calice & vivo pane, honorare debetis.* Et paulò pòst de Eucharistiæ Sacrificio, hoc est de Missa, scribit hæc verba: *Sacrificium Deo creatori offertur in ara, non homini neque Angelo.* Moxque subjungit: *Ubique offertur Deo oblatio munda, sicut testatus est: cujus Corpus & Sanguinem in vitam æternam offerimus.* Rursumque ait: *ipse* (Christus) *corpus habens immaculatum & sine peccato (quia conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine) in ara Crucis ipsum permisit immolari. Quod autem Iudæi per invidiam immolaverunt, putantes se nomen ejus à terra abolere, nos causa salutis nostræ in ara sanctificata proponimus: scientes hoc solo remedio nobis vitam præstandam, & mortem effugandam. Hæc enim ipse Dominus noster jussit nos agere in sui commemorationem.* Attendant & expendant ista hæretici, qui de Sacerdotio & Eucharistia, Missæque Sacrificio malè sentiunt. Discant & hinc, Christum instituisse divinum illud Sacrificium, jussisseque discipulis suis ut ipsum offerrent in sui commemorationem.

Malach. 1.

Sanè Iustinus Philosophus & Martyr, qui tam vicinus Apostolis fuit, ut Ioañem Evangelistam vidisse potuerit, in libro quodam & Dialogo à se edito, disputans cum Tryphone Iudæo, affirmat cum Martiale, istud Eucharistiæ Sacrificium esse mundam illam oblationem, de qua Deus per Malachiam Prophetam Sacerdotibus Iudæorum locutus est ita: *Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum, & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim Solis usq; ad occasum, magnum est Nomen meum in Gentibus, & in omni loco sacrificatur, & offertur Nomini meo oblatio munda.*

2. *Confirmatur idem ex S. Iustino Martyre.*

Malach. 1.

De consecratione altaris ac Basilicæ sancti Stephani, ipse Martialis eodem loco ait: *Dum altaria dæmonum in pulverem redigerentur, aram ignoti Dei ad consecrationem reservari jussimus: qua dedicata in Nomine Domini DEI Israel, & ipsius * testis Stephani, qui pro eo à Iudæis passus est, non hominis cultum, sed Dei in ea frequentatis.* Hæc ibi. Ecce aram in nomine Dei & Martyris ejus Stephani consecratam. Sed modò consecrationem templorum atque altarium irrident hæretici. Atqui in Veteri Testamento, quod umbram futurorum continebat, legimus Moysen jussu Dei consecrasse tabernaculum testimonii, & altare.

3. *Testimonium S. Martialis de consecratione Basilicæ & altaris.*

Act. 7.

* Ex Græco Martyr testis dicitur.

Levit. 1.

Ipsi

Facula Hæreticorum

4. Lignum Crucis salutiferum, idē S. Martialis prædicat. Cap. 8.

Ipsi hæretici traditiones Apostolicas, atque adeò ipsum Crucis signum, quod Dei Ecclesia Sacramentis, rebusque consecrandis tam diligenter adhibet, & quo fideles omnes sese assiduè munire debent, despiciunt. Ceterùm de hoc salutifero signo Martialis in eadem Epistola scribit in hęc verba: *Crucem Domini, in quem credidisti Deum verum & Dei Filium, semper in mente, in ore, in signo tenete. Crux enim Domini armatura vestra invicta contra satanam, galea custodiens caput, lorica protegens pectus, clypeus tela maligni repellens, gladius iniquitatem & angelicas insidias perversæ potestatis sibi propinquare nullo modo sinens. Hoc solo signo cælestis victoria data est nobis, & per Crucem Baptisma sanctificatum est.*

5. Votum virginitatis emisit sancta Valeria à Martiali inducente. Cap. 8.

Idem Martialis in Epistola ad Tolosanos testatur, se sua cohortatione effecisse, ut sancta Valeria virginitatem Deo voveret: sed carnales hæretici hujus temporis votum castitatis impudentissima garrulitate vituperant. Ut autem Lector facilius intelligat verba Martialis, quæ à nobis subjungentur, historiam breviter enarrabimus. Ipsa nobilis virgo Valeria, sponsa erat Stephani Principis Galliæ Aquitanicæ. Quam cùm ille urgeret ad celebrandum nuptias, & videret in proposito virginitatis animum obfirmasse, iratus jussit eam capite plecti. Paulò pòst tamen Christianam fidem suscepit, & baptizatus cælibem vitam egit. Nam cùm vidisset satellitem suũ sive spiculatorem, qui Valeriæ caput amputaverat, (eum Martialis Tyrannum appellat) subitò coram se expirasse, vehementer exterritus, advocavit beatum Martialem. Qui cùm advenisset, & spiculatorem mortuum ad vitam in nomine Domini Jesu revocasset, Stephanus in Christum credidit cum suis satrapis. Ait ergo Martialis: *Stephanus, qui jam cognovit veritatem DEI creatoris sui, & baptizatus est à me cum tyrannis & satellitibus suis, in gratia Dei quotidie crescit, nova proles germinis vivi, quam Dominus noster Jesus Christus usq; in finem sæculi, per eos quos novit & prædestinavit, sibi multiplicabit secundùm divitias gratiæ suæ. In cujus nomine, sicut multi vestrûm viderunt, tyrannum ejus resuscitavi à mortuis, qui & ipse cum satrapis baptizatus, à morte duplici subtractus est. Virgo autē Valeria, sponsa Regis terrestris, sed melius sponsa Regis cælestis, quæ per meam prædicationem virginitatem mentis & corporis Deo devoverat, gladio decollata, dum vitam temporalem contempsit, æternam invenit: & temporalem mortem pro Christo suscipere non recusans, æternam mortem devicit. Hæc enim per operationem meam Spiritu sancto repleta, magna effecta est in gratia Dei. Et ideo prudens virgo ad cælestia regna pervenit, & diabolum triumphavit.* Hæc Martialis de sanctissima virgine Valeria.

Facula Hæreticorum.

6. *Anima beata vident Deũ ante diem judicii, ex dictis sancti Martialis.*

Philip. 1

Nonnulli hæretici etiam nunc dicunt, Sanctos ante judicii ac resurrectionis diem non ingredi cælum, & Deum non videre: sed eos confutat ipse Martialis, dum asserit beatam Valeriam pervenisse, ad *regna cælestia*. Confutat illos & Paulus Apostolus, dum ait: *Cupio dissolvi, & esse cum Christo*. Profectò fieri non potest, ut is qui pervenit ad regnum cæleste, & cum Christo est, Deum non intueatur, cùm omnes qui in cælo sunt, Deum videant sicuti est. Iam olim Ecclesia Catholica clara voce * pronuntiavit, sanctas perfectasque animas statim post mortem corporis recipi in cęlum, ac beatâ Dei visione perfrui.

1. Ioan. 3

*In Cõcilio Florentino, anno 1439 quæstione de igne Purgatorio

7. *Virginitas & cælibatus matrimonio præponitur, testeeodem.*

Rursum eodem loco Martialis loquitur de Stephano Principe, hoc modo: *Sponsus virginis* (Valeriæ) *adeò est effectus testis passionum Christi, ut in corpore suo cælestem conversationem jam præbeat subditis, desideria carnis suæ crucifigens, & regnum diaboli comminuens. Nec solùm Christo, cui credidit, Ecclesias per suum regnum, secundùm quod Spiritui sancto & nobis visum est, disponere & fabricare gaudet; sed antiqua templa dæmoniorum, ac spurcissima fana idolorum destruens, perfectus in fide videtur. Ipsius enim jussu idola Cadurci oppidi & Tolosanæ urbis, & confinii ejus, jam nuper diruta sunt. Cui etiam obedire debetis in omnibus, quia Princeps à Deo vobis est constitutus, à quo omnis potestas & paternitas in cælis & in terra originem & fortitudinem sumpsit. Quem Principem bonum ad hoc tantum munus perduxit germen novellæ fidei, per quam novus homo factus, novo homini conjunctus est: ut pro suavitate quoque præmii futuri illectus, copulam carnalium nuptiarum devitaverit per meam prædicationem, quatenus liberior Deo famulari possit, & multas catervas populorum subdere fonti regenerationis. Nec ideò tamen prohibemus nubere legitimo connubio: cùm & hoc conjugium honestum concessum sit, & constitutum à Deo ab initio mundi in multiplicatione generis humani.* Atque infrà Martialis addit: *Ultra hunc gradum homini licitè concessum, viduitatem in præmio majori constituit. Sed & tertium excellentem gradum honestatis in virginitate demonstravit nobis perfectũ, & per omnia similem Angelicæ dignitati.* Hæc ibi. Paulus etiam Apostolus apertè præfert virginitatem conjugio, dicens: *Qui sine uxore est, sollicitus est quæ Domini sunt, quomodo placeat Deo. Qui autem cum uxore est, sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori, & divisus est. Et mulier innupta, & virgo, cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta & corpore & spiritu: quæ autem nupta est, cogitat quæ sunt mundi, quomodo placeat viro.* Ac rursum: *Qui matrimonio jungit virginem suam, benè facit: & qui non jungit, meliùs facit.* Hæc Paulus. Falsum igitur est, quod hæretici deblaterant, dicentes, virginitatem conjugio non præstare.

Rom. 13
Ephes. 3

1. Cor. 7

O ho-

Pecula Hæreticorum.

O homines à recto judicio alienissimos!

8. Sacerdotes in primitiva Ecclesia celibes fuisse, idem dicit.

Beatus Martialis, vir castissimus atq; purissimus, laicum Principem ad servandum cælibatum hortatus est: at hæretici & virgines Deo consecratas, & Monachos sincero Dei cultui addictos, nefandis matrimoniis nunc copulant. Qui ut faciliùs Sacerdotes Domini in sacrilegas nuptias & nassam perditionis pertrahant, aiunt, Presbyteros in primitiva Ecclesia iniisse connubia: sed hoc verum non est. Tunc quidem nonnulli, qui eximia probitate vel sanctitate præditi erant, etiamsi uxores haberent, promovebantur ad Sacerdotium, modò tam ipsi quàm uxores eorum bigamiæ expertes essent: sed nunquam sub nova Evangelicaque lege, is qui jam Sacerdos erat, permissus est uxorem ducere in Ecclesia Dei. Hinc Apostoli in Canonibus suis dicunt: *Innuptis, qui ad Clerum provecti sunt, præcipimus, ut si voluerint, uxores accipiant, sed Lectores Cantoresq; tantummodò.* Et rursum: *Qui post Baptismum duabus implicitus fuit nuptiis, aut concubinam habuit, non potest esse Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, vel omnino ex ordine Clericorum.* Itemque: *Qui viduam duxit, aut ejectam, aut meretricem, aut aliquam quæ publicis mancipata sit spectaculis, Episcopus aut Presbyter, aut Diaconus, aut omnino de sacro Clericorum numero esse non potest.* Itidem Paulus Apostolus ostendens quisnam poterat Sacerdos fieri, ait: *Si quis sine crimine est, unius uxoris vir,* &c. De Episcopo quoque sic scribit: *Oportet Episcopum sine crimine esse, unius uxoris virum.* Et de Diaconibus etiam dicit: *Diaconi sunt unius uxoris viri.* Hoc est, nõ sint bigami.

Can. 26. Can. 17. Can. 18. Tit. 1. 1. Tim. 3.

9. Gradus diversi Ordinum sacrorum ex prædicta sancti Martialis sententia ostenduntur.

Notent autem hîc hæretici nostræ tempestatis, qui gradus Ordinis sacri, deliramenta bardorum hominũ esse judicant, quàm seriò Apostoli *Episcopos*, & *Sacerdotes*, & *Diaconos*, & alios ministros Ecclesiæ exprimant. Nam cùm in veteri lege, quæ veritatis umbram præferebat, Levitæ & Sacerdotes, & Principes Sacerdotum fuerint, qui res sacras curarent tractarentque, & peculiare ministerium Deo impenderent: justum profectò fuit, ut in nova Evangelicaque Lege, quæ divinum Eucharistiæ Sacramentum atque Sacrificium nobis exhibet, gradus illi Ordinis sacri haberentur. Enimverò Sacerdotium secundùm ordinem Aaron figura erat Sacerdotii Christi quod est secundùm ordinem Melchisedech: & qui funguntur hoc novi Testamenti Sacerdotio, sub specie panis & vini offerunt Deo verum Corpus Christi & Sanguinem. Planè Deus, qui varios spirituum Angelicorum ordines in cælo cõstituit, distinctos etiam Ecclesiasticæ functionis gradus in terra voluit esse, miram Hierarchiam utrobique disponens. Videmus & in externa Republica diversos

Psal. 109.

Facula Hæreticorum.

esse gradus eorum qui illam administrant, Deo ita ordinante.

10. Sanctus Martialis de S. Trinitate confessionem profert: Cap. 10.

Quia verò intelleximus, quosdam etiam hisce temporibus nostris de Divinitate mysterioq; Trinitatis non rectè sentire, apponemus hic nonnulla, quæ S. Martialis in ipsa epistola ad Burdegalenses de altissimo illo scribit mysterio. Ait igitur: *Sanè de mysterio Trinitatis, quam bonus & suavis Deus Rex Regum, per nostram annuntiationem revelare dignatus est vobis, scitote intelligentes, quia ultra omnem sensum Angelicarum potestatum & virtutum vera Divinitas excellit, quam impossibile est etiam à spiritibus Angelicis comprehendi. Sola enim Trinitas in Divinitate unitatis seipsam novit. Hæc enim ante sæcula in claritate suæ æternitatis permanebat, nihil in se diminutum, vel quod augeri posset, continens: sed unius æternitatis, unius voluntatis, unius essentiæ, unius sanctitatis, unius puritatis, ultra omnem puritatem, ultra omnem gloriam, in charitate, in veritate, in bonitate habitavit.* Et paulò infrà: *Fratres, scitote, quia Verbum in quod credidistis, Filius est, unigenitus ante omnem substantiam, ante omne initium. Ipse est enim principium, quia de principio ineffabiliter genitus est. In nostro verò tempore mirabiliter ab Angelo annuntiatus, & in veritate incomprehensibili de Virgine Maria natus est, nihil diminutus à Divinitate majestatis suæ: cujus nos testes sumus. Spiritus verò Dei, qui vos sanctificavit credentes in ipsum, qui Filium naturalem & sibi secundùm æternitatem coæqualem per omnia, resuscitavit tertia die à mortuis, non est genitus sicut Verbum: quia ipse Spiritus in divina æqualitate gloriosus; processit ineffabiliter ab eo qui genuit, & ab eo quoque qui genitus est. Itaq; Spiritus Domini non genitus, non factus, non creatus, sed procedens est à Patre, & Verbo. Verbo autem Domini cæli firmati sunt, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum. Itaq; nihil discretum in Divinitate Trinitatis sentiatis: quia nobis unus & idem Deus, qui cuncta creavit, Pater; & unus & idem Dominus, per quem omnia facta sunt, Filius eius Jesus Christus; & unus idemq; Deus, Spiritus sanctus, in quo omnia subsistunt. Et hæc in personis tria divisa, in Divinitate unus Deus indivisus est.* Hæc ibi.

De Verbo Incarnato.

Psal. 32.

11. Quòd Ecclesia Dei prævalitura sit cunctis hæresibus docet idem Martialis Cap. 11.

Ceterùm de hæresibus, deque firmitate Ecclesiæ Catholicæ & hæreticis, beatus Martialis mox posteà in eadem Epistola loquitur ita: *In novissimis temporibus (videlicet quando in cælo cum Christo, quem Deum & hominem in terra adoravimus, erimus soluti à corpore, venturi verò post nos in hac terrena pugna conversabuntur) oportet multos discedere retrò dū Deum, qui illos creavit & vocavit, abnegare non timebunt. Et inimicus, qui nunc à cordibus vestris projectus est, venturus est ut superseminet in populo Dei grana errorum. Sed firma Ecclesia Dei & Christi, nec cadere, nec disrumpi poterit unquam.*

Venient

Pacula Hæreticorum. *Venient autem præsumptores absq; gratia Dei, loquentes, quorum gloria labiorum procedit ex superbia: similes illi, qui superbia cælum præsumens habitare, mox de cælo cum Angelis suis sequacibus ruit in æternam voraginem. Hi docebunt aliam doctrinam, quæ aliena est à Deo, amica autem diabolo: per quam ipse spiritus erroris animas post se trahere festinabit.*

12. S. Martialem ultimæ Cœnæ interfuisse, & comprehensioni ac Ascensui Domini. Cap. 13. Iste beatissimus Martialis, qui in Cœna novissimè & institutione sacræ Eucharistiæ præsens fuerat, evidenter ostendit se etiam adfuisse, cùm Christus in horto comprehenderetur; ait enim in Epistola ad Tolosanos: *Discipulo suo, à quo tradendum se noverat, dulcedine suæ bonitatis (nobis trementibus & intuentibus sævitiam eorum qui eum comprehendere venerant) osculum dedit. Qui autem eum tradidit, condiscipulus nobis erat,* &c. Et suprà in eadem epistola Cap. 3. scribit hunc in modum: *Vobis iam notum feci, & iterùm vobis notum facio, quòd Christus, postquam resurrexit de sepulchro, conversatus est nobiscum per dies quadraginta, & convesci nobiscum non est dedignatus,* &c. In initio quoque Epistolæ ad Burdegalenses scriptæ Cap. 2. ita loquitur: *Resurrexit ante lucem die tertia de loco in quo eum sepeliri vidimus, & apparuit nobis, & lætificavit nos: testes enim sumus, quia eum ascendere in cælum vidimus.*

Inventio Epistolarum sancti Martialis. Porrò, istæ duæ præcellentes & verè Apostolicæ sancti Martialis Epistolæ ad Burdegalenses & Tolosanos, fuerunt Dei beneficio tandem post multa sæcula inventæ Lemovicis, in Basilica sancti Petri Apostoli, (ibi enim sepultus fuit ipse Martialis) in arca saxea sub terra.

13. B. Virgini, & SS. Petro & Paulo Basilicam dedicavit idem Martialis. Idem Martialis Evangelium in Galliis prædicans, cùm cognovisset Petrum & Paulum Apostolos Romæ martyrio vitam hanc finivisse, Basilicam jam à nobis commemoratam in urbe Lemovica extruendam curaverat: altare laminis aureis investiverat: lucernas ac lampades, quæ ante altare collucerent, ex auro purissimo posuerat: Crucem, thuribulum, & candelabra aurea fieri præceperat: demumque ipsam Basilicam in honorem omnipotentis Dei ac beati Petri Apostoli, præsente Stephano Principe, solemniter consecraverat, ut historiæ veridicæ tradunt. Dedicavit & alias Basilicas Salvatori Christo, ac B. Mariæ virgini Deiparæ, sanctoque Andreæ Apostolo Notent hic hæretici, etiam in primitiva Ecclesia varium Basilicarum ornatum, & cereos vel lampades fuisse in usu. Hæc & Apostolici Canones testantur, in quibus ita scriptum est: *Vas aureum & argenteum sanctificatum, aut velamen linteúmve nemo ampliùs in usus suos assumat: id enim iniquum est.* Can. 73 Et suprà: *Si Clericus aut laicus ceram vel oleum ex sancta surripuerit Ecclesia, excommunicetur.* Can. 71. Ac rursum in initio ipsorum Canonum: *Licitum nõ est aliud quid-* Can. 2.

Cerei, lampades, vasa aurea & argentea in Ecclesiis.

Facula Hæreticorum.

piam admovere ad altare, quàm oleum in luminaria, & incensum tempore sanctæ oblationis. Hæc ibi. Nihil verò mirum, quòd sub nova lege in ædibus sacris, ubi Corpus Christi conficitur, sumitur, asservaturque, & divina majestas sanctissimè colitur atque adoratur, talia habeantur: cùm sub lege veteri & candelabrum, & lucernæ, & perpetuus ignis, & aurea vasa, & diversa ornamenta in domo Dei posita fuerint.

Exod. 37 Levit. 6 Exod. 36 & 39.

14. *Assertio Purgatorii.*

Istud quoque, quod dicturi sumus, in historiis fide dignis adnotatum est. Cùm Stephanus Galliarum Princeps à Nerone evocatus venisset in Italiam, ac deinde rebus ritè gestis, & divinissimo Petro Apostolo Romæ salutato, jam reversus esset in Gallias, unus è militibus ejus Christianis, nomine Heribertus, Arcadii illustris viri filius, lavans se in flumine, subitò submersus atque exstinctus est. Qui die subsequenti à beato Martiale Apostolo, rogatu Stephani & Arcadii, revocatus ad vitam, testatus est palàm esse Purgatorium, in quo animæ fidelium, quorum peccata in hac vita plenè remissa atque deleta non fuerint, ad certum tempus detinentur. Id enim anima ejus à corpore separata certò didicerat. Atque eam ob rem posteà sæculari militia relicta, sanctum Martialem secutus est. Plerique hæretici ævi nostri dicunt, Purgatorium nihil aliud esse quàm vanum hominum somnium atque commentum: at nos etiam ex divinis Scripturis eos confutare possumus, ostendereque quòd verè sit Purgatorium. Certè Christus asserens in Evangelio, verbum dictum in Spiritum sanctum non remitti, neque in hoc sæculo, neque in futuro: apertè indicat aliquas culpas remitti post hanc vitam in alio sæculo. Unde in ipsis sacris Litteris legimus, quòd *sancta & salubris sit cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur.* Illæ autem animæ defunctorum, quæ adhuc aliquid remittendum vel purgandum habent, & pro quibus oramus, neque in cælo sunt, neque in inferno. Nam si in cælo essent, orationibus fidelium non indigerent: si verò essent in inferno, orationibus iuvari non possent. Quare omnino fateri cogimur, esse Purgatorium in quo retinentur. Etiamsi expressis sacrarum Scripturarum verbis Purgatorium comprobari non posset; quia tamen Ecclesia (quæ veritatis columna est) credit esse Purgatorium, nos nihil de ea re dubitare debemus.

Fundamentum Purgatorii tam ex Patribus quàm ex Scripturis.

Matt. 12

2 Mach. 12.

Maximè ex Ecclesiæ auctoritate.

CAPUT III.

Ex scriptis S. Abdiæ & aliorum.

1. *Abdias Missæ Sacrificium agnoscit, & sacrum velamen virginum Deo consecratarum.*
2. *Basilicas item in honorem Sanctorum Deo dedicatas & solemniter consecratas.*
3. *Mariam Virginem omnium primam votum perpetuæ virginitatis emisisse.*
4. *Iejunium satisfactionis & pœnitentiæ causâ conjunctum. Iejunium naturale præmittendum Communioni.*
5. *Miracula ad Sanctorum sepulchra & memorias verè fieri solita.*

6. *Vene-*

Facula Hæreticorum.

6. *Venerationem item, mirificamq; virtutem Reliquiarum sacrarum, & apparitiones defunctorum.*

7. *Essentiale præmium beatitudinis conferri animabus ante diem resurrectionis.*

8. *Templa non ad solam verbi prædicationem, sed ad officium etiam divinum, & Sacrificium, & Sanctorum cultũ erecta fuisse, & ibi festa celebrata.*

9. *Pretiosissima reconditoria sanctarum Reliquiarum.*

10. *Abdias his Christum vidit adhuc in carne mortalem.*

11. *S. Andreæ Apostoli præclarum testimonium de Sacrificio quotidiano Altaris.*

1. Ex Abdia Sacrificium Missæ & velamen virginis.

ABDIAS, Simonis & Iudæ Apostolorum discipulus, edidit historiam Apostolicam, quam Iulius Africanus vetustissimus Scriptor Latinam fecit, atque in decem libros digessit; asserens in Præfatione, ipsum Abdiam vidisse Salvatorem nostrum IESUM Christum in carne. Hic igitur Abdias septimo libro, ubi explicuit, uti sanctus Matthæus Apostolus velamen capiti beatæ Iphigeniæ virginis, compluriumque aliarum virginum, imposuit, & eas oratione ad Deum fusa consecravit, statim præclaram Liturgię Missæ (quam nunc insani fanaticique hæretici vehementer impugnant & execrantur) mentionem facit, dicens: *Cùm respondissent, Amen, & mysteria Domini celebrata ac Missam suscepisset omnis Ecclesia, retinuit se, ut juxta altare, ubi Corpus ab eo fuerat Christi confectum, illic martyrium Apostolicum exultaret. Itaque non multò post expansis manibus orantem, spiculator, missus ab Hirtaco, à tergo punctum unius gladii ictu feriens, Apostolũ Martyrem Christi effecit.*

Paulò infrà Abdias ita loquitur: *Iphigenia sacratissima virgo Christi, quidquid in auro & argento ac gemmis habere potuerat, hoc totum Sacerdotibus contulit, & omni Clero, dicens: Postquam dignam Apostolo Christi fabricaveritis Ecclesiam, quidquid superfuerit, pauperibus erogabitis.* Et supra narrat Abdias, ipsum Matthæum Apostolũ revocasse ad vitam mortuum Regis Æglippi & Reginæ Euphenissæ filium: propter quod signum cùm multa ei dona offerentur, jussit ut illis divenditis, templum Domino Deo ædificaretur; quod & factum est. Scribit igitur Abdias hæc verba: *Et vocavit nomen templi Matthæus, Resurrectio, quoniam per resurrectionem occasio ædificationis extiterat. Sedit autem in Ecclesia illa Matthæus annis viginti tribus, & constituit Presbyteros ac Diaconos, & per civitates ordinavit Episcopos, & multas construxit per loca diversa Ecclesias.* Item in fine libri sexti loquens Abdias de Basilica quam Xerxes Rex beatis Apostolis Simoni & Iudæ statim post martyrium eorum exstruere cœperat, ait: *Facta est huius fabricæ ædificatio per annos tres continuos, & consummata die natalis Apostolorum, & die coronationis dedicata.* Quinto autem libro exponens, ut in Epheso Aristodemus, idolorum Pontifex, maximis miraculis permotus accesserit cum multis aliis ad Ioannem Evangelistam, atque ad pedes ejus prociderit, loqui-

2. Ex eodem Ecclesiarũ dedicatio in honorem Dei & Sanctorum.

Facula Hæreticorum.

loquitur in hunc modum: *Eos ille suscipiens, orationem cum gratiarum actione obtulit Deo, præcepitq; eis unius hebdomadæ ieunium: quo expleto, baptizavit eos in Nomine Domini nostri JESU Christi, Patrisq; eius omnipotentis, & illuminatoris Spiritus sancti. Qui cùm baptizati fuissent, fregerunt omnia simulacra, & fabricaverunt Basilicam in nomine sancti Joannis, in qua & ipse Joannes assumptus est.* Discant hinc hæretici, templa Deo Sanctisque ejus ritè dedicari, & Ecclesiæ Apostolicæ id facienti insultare atque oblatrare desinant.

3. Deipara prima vovit virginitatem, ut asserit Abdias.

Octavo ejusdem Abdiæ libro, Bartholomæus Apostolus instruens in fide Christiana Polymium Regem, dicit, Mariam virginem Deiparam votum virginitatis Deo obtulisse. Ita enim ibi loquitur: *Hæc virgo* (Maria) *servandæ virginitatis votum prima DEO omnipotenti vovit. Prima inter feminas hoc constituit in corde suo, ut diceret, Domine, offero tibi virginitatem meam; cùm hoc à nullo homine nec verbo didicisset, nec exemplo ad imitationem invitata constituisset, ut virgo pro amore Dei specialiter permaneret.* Hæretici hæc audientes, erubescant; qui castitatis & continentiæ votum improbè suggillant. Nam & Iphigenia, aliæque virgines quæ à beato Matthæo velamen acceperunt, & consecratæ sunt (ut suprà dictum est) virginitatem suam Deo devoverant.

Ceterùm tertio Abdiæ libro narratur uti Andreas Apostolus, dum Corinthi esset, oraverit Deum ac jejunaverit pro conversione & salute cujusdam Nicolai senis, qui ad ultimam usque ætatem suam libidini & scortationibus deditus fuerat: ubi verba ista legimus: *Vox de cælis delapsa est, dicens: Obtines, Andrea, pro sene. Sed sicut tu ieiuniis fatigatus es, ita & ipse studeat per ieiunium salvari. Et vocans eum, prædicavit ei Apostolus abstinentiã.* Et paulò pòst dicitur: *Nicolaus rediit ad domum suam, & omnia quæ habebat distribuit indigentibus. Ipse quoq; multùm se excruciavit, ita ut per sex menses nihil aliud quã aquam acciperet, & pane arido vesceretur. Igitur exactã dignã pœnitentiã, haud ita multò post senex iste excessit è sæculo.* Hæc ibi. Itidem libro quinto habetur, quẽadmodum Ioannes Apostolus juvenem quemdam, qui post susceptum Baptisma princeps latronum factus fuerat, perquisierit, & inventum ad salutarem cordis contritionem sanctasque lacrymas commoverit; atque ibi hæc verba sunt scripta: *Ad Ecclesiam eam revocavit, & indesinenter pro eo orationes profundens, & cum ipso pariter ducens crebra ieiunia, indulgentiam à Domino expetebat.* Porrò sexto libro ista de Jacobo Apostolo (qui frater Domini dictus est) recitantur: *Vinum & siceram non bibit, sed neque animal manducavit.* Et infrà additur: *Jacebat super genua sua, orans pro populo*

4. Ieiunia imposita pœnitentibus idẽ tradit.

Ficula Hæreticorum.

puli indulgentia, ita orando callos faceret in genibus ad modum Cameli, semper genua flectendo, nec unquam ab oratione cessando. Et libro septimo Matthæus Apostolus coram Hirtaco Rege concionem habens, inter alia dicit: *Diebus certis, sive Quadragesimæ, sive legitimorum ieiuniorum temporibus, ab esu carnium qui non abstinuerit, crimen incurrit. Neq; verò manducare crimen est: sed incongruè manducare, peccatum est. Deniq; si aliquis priùs cibum carnalem accipiat, & posteà ipso die, quo jam cibo naturali refectus est, cibum spiritualem* (videlicet sacram Eucharistiã) *sumat, ex utroque cibo reus criminis & inhonestatis & præsumptionis efficitur: non ideò quia manducavit, sed quia contra ordinem, & contra iustitiam, & contra regulam DEI, cibo carnali priùs refectus est.* Hæc ibi. Quid ad hæc omnia dicent hæretici huius temporis, qui abstinentiam, jejunia, pœnitentiæ laborem, atque orationis studium parvipendentes, fidem nescio quam bonis operibus minimè exornatam sufficere asserunt, quique traditionibus Apostolicis, ac sanctis Ecclesiæ decretis superbè conculcatis, quovis tempore & quibuslibet diebus indiscriminatim carnibus vescuntur?

Jejunium naturali præmittendum Communioni.

5. Ad Sanctorum memorias seu sepulchra fieri miracula, idem docet.

Libro quinto, postquam Abdias dixit Joannem Apostolum sese vivum in sepulchro deposuisse, jussisseque ut operiretur à discipulis, addit hæc verba: *Protinus manna exiens de sepulchro apparuit cunctis, quam usq; hodie gignit locus iste: & fiunt virtutes, per orationes ejus, frequentes. Hic ab omnibus infirmitatibus ægroti liberantur, & periculis eximuntur, & precum suarum quisque consequitur effectum.* Ex quibus verbis beati Abdiæ liliquet, quàm delirent & insaniant hæretici, dicentes, Sanctos hac vita defunctos nihil posse, ob idque à fidelibus invocandos non esse. Rursum ipse Abdias in fine decimi libri, loquens de corpore beati Philippi Apostoli jam defuncti, ait: *In civitate Hierapoli positum est sanctum corpus ejus: in cuius tumulo post aliquantos annos duæ sacræ virgines filiæ ejus, dextrâ lævâq; sepultæ sunt. Ubi præstantur beneficia Dei, orante Apostolo, omnibus qui credunt,* &c. Etiam hinc probamus Sanpost mortem suis orationibus nobis impetrare beneficia.

6. Mirifica virtus Reliquiarum sanctarum ex Abdia.

Idem Abdias in calce noni libri, postquam descripsit mortem beati Thomæ Apostoli, hæc verba de Mesdeo Rege subiicit: *Cùm Mesdei filius correptus esset à dæmonio, nec quisquam, qui eum sanaret, posset inveniri, successit hujusmodi Mesdeo sententia, ut diceret: Vado & aperio sepulchrum, & tollens ossa de corpore Apostoli, suspendam filio meo, & curabitur. Ascendebat igitur secundùm cogitationes suas Mesdeus ad montem: & revelavit ei se Thomas, dicens: In viventes non credidisti, & in mortuos credis? Sed ne timeas; miserebitur & tui Dominus Jesus, & exhibebit tibi*

Facula Hæreticorum.

viscera misericordiæ suæ, propter bonitatem suam. Verùm ubi ascendit Mesdeus, reserato sepulchro, ossa invenire nõ potuit: quia jam priùs dem Reliquias sanctas quidam de fratribus rapuerant, & in urbe Edessa sepelierant. Ea tamen quæcunque Rex in sepulchro reperit humi vel stercoris, supra quæ jacuerant Reliquiæ Apostoli, auferens Mesdeus, & alligans filio suo, ait: Credo tibi Christe nunc, quia recessit à me ille qui hominum turbat affectus, ne ad te videndum summa properatione contendam. Itaq; ubi suspendit illa puero, statim sanatus est ex illa hora: & factum est gaudium magnum inter fratres super conversione Regis ad Regem cælestem Christum Jesum Dominum nostrum. Notanda sunt quæ hic dicuntur de sacris Sanctorum Reliquiis, quas hæretici nunc nihili pendunt, & nulla veneratione à fidelibus prosequendas esse garriunt. Notandum etiam, quòd Apostolus jam defunctus apparuerit Mesdeo Regi: nam hæretici hujus temporis non credunt fieri hujusmodi apparitiones defunctorum cùm tamen Evangelium apertè asserat, Moysen apparuisse Apostolis quãdo Christus transfiguratus est.

Apparitio defunctorum.

Matt. 17

7. Beatitudo animarum ante diem judicii, teste Abdia.

Paulò suprà scribens Abdias, ut ipse Thomas Apostolus fuerit sepulturæ datus, ait: *Eum cum lacrymis sepelierunt fratres in sepulchro Regio, in quo Reges priores sepulti sunt, pretiosis & plurimis amictum odoribus atque indumentis. Apparuit autem confestim Siforo & Zazani, qui recusabant in in urbem ire, & tota die ad sepulchrum sedebant: atque illis dixit: Quid sedetis custudientes me? Ascendi, & recepi omnia quæ speravi.* Hæc ibi. Si Thomas receperat ea, quæ speraverat, utique in cælo erat, & Deum videbat, quod plerique hæretici huius temporis negant alicui sancto obtingere ante resurrectionis ac judicii diem.

8. Festa Sanctorum agnoscit Abdias, & templa ad sacrificia erecta.

Libro septimo Abdias, enarratâ nece beati Matthæi Apostoli, scribit, Presbyteros, Diaconos, & alios Clericos cum discipulis sancti Apostoli dixisse hæc verba: *Celebremus omnes cum gaudio martyrium Apostoli.* Unde liquet, ritè celebrari natalitia ac festa Sanctorum. Nos hic ponemus pauca quæ Simeon Metaphrastes de beato Joanne Evangelista scribit. Postquam enim enarravit, uti ille dilectus Apostolus sese coram discipulis suis in sepulchrum effossum substrato pallio demisit, ac spiritum DEO reddidit, statim subjungit: *Hoc die, quo ista contigerunt, splendidus huic Theologo celebratur Ephesi conventus ex omni genere & ætate, qui astrorum splendorem imitetur. Præterea in hoc sacro loco, ad quem hic cum pallio declinavit, minutus quidam pulvis manat exoritur, cuivis accedenti medelam ab omni morbo suppeditans. Cùm igitur in nocturnis laudibus festi ipsius, ab his qui in eo templo ministrant, tradatur cœtibus ad hoc congregatis, non exhauritur; sed quò amplius hauriunt, eò amplius manat.*

9. Ioannis Evangelistæ sepulchrum.

Facula Hæreticorum.

manat. Hęc ille. Notandum quòd dicit, *in nocturnis laudibus festi ipsius:* Neque enim templa ob hoc solùm erecta sunt, ut in eis verbum Dei prædicetur, & Sacramenta percipiantur (quod dicunt hæretici) sed ob id potissimùm, ut sanctum Missæ Sacrificium celebretur, & laudes Deo canantur, orationesque offerantur: quemadmodum ipse testatur dicens:

Matt. 22. *Domus mea, domus orationis vocabitur.*

9. Honor habitus sacris Reliquiis, ut narrat Abdias.

In fine sexti libri Abdias ista verba de sacris Apostolorum Simonis & Judæ corporibus ac Reliquiis ponit: *Post tres menses misit Rex Xerxes nuntios in civitatem Senayr, qui corpora sanctorum Apostolorum ad suam transferrent civitatem, in qua extruere cœpit Basilicam. In medio autem sarcophagum, corpora sanctorum Apostolorum portantem, ex argento puro instituit,* &c. Hujusmodi pietatem laudandam nunc damnant stolidi hæretici. Beatus Cornelius Summus Pontifex & Martyr, corpora Apostolorum Petri & Pauli rogatu Lucinæ, nobilissimæ Deoque deditæ matronæ, levavit è terra, & in sacris congruisque locis honorificè posuit, ut ipse scripto testatus est. Simeon Metaphrastes scribens de corporibus sanctorum Apostolorum Andreæ Lucæ, & Timothei, loquitur ita: *Justinianus assumptis Imperii sceptris, hæc sacra Apostolorum corpora thecâ argenteâ concludens, circa altare vehementi Dei amore reponit, nempe pretiosa in pretiose conditorio. Porrò communi Apostolorum nomine, templum appellatur. Ad quòd sanè omnes qui conveniunt, sanctificationem participantes, spirituali implentur gaudio.* Hæc ibi. Ecclesia Catholica, ab Apostolis eorumque successoribus edocta, atque à Spiritu sancto illuminata, Sanctos qui jam regnant in cælis cum Christo, eique perfectè uniti sunt, piè ac studiosè veneratur & invocat, eosque cohonestat festis, laudibus, templis, imaginibus, cereis, lampadibus, & aliis quibus potest modis, atque eorum sacras Reliquias exosculatur, argentoque & auro exornat, sciens id Deo gratissimum esse. Nam honor Sanctis exhibitus, exhibetur proculdubiò ei qui illos sanctificavit. Unde & Christus eis dicit: *Qui recipit vos, me recipit.* Item alio loco, quanti Sanctos faciat, ostendit his verbis: *Ubi sum ego, illic & minister meus erit.* Ac rursum: *Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus.* Ecclesia igitur cum Propheta Regio læta decantat: *Mihi nimis honorificati sunt amici tui, Deus; nimis confortatus est principatus eorum.*

Matt. 10. Ioan. 12. Ps. 138.

Varia exempla processus Reliquiarum sanctorum.

10. Acta Abdiæ. Vidit Christum.

Diximus suprà, Julium Africanum affirmare, quòd Abdias viderit Christum: hoc ipsum expressum est etiam in sexto libro, Vitam Simonis & Judæ Apostolorum complectente, ibi enim habentur hæc verba: *Videntes, omnes infirmitates verbo curari, cæcos illu-*

Facula Hæreticorum.

luminari, mortuos etiam suscitari in nomine Domini Jesu Christi, universi populi crediderunt, destruentes templa, & Ecclesias extruentes. Ordinavêre autem Apostoli in civitate Babylonis Episcopum nomine Abdiam, qui cum ipsis venerat à Judæa, qui & ipse viderat oculis suis Dominum. Et repleta est civitas Ecclesiis. Hæc ibi. Quia verò nonnulla ex iis, quæ in historia Apostolica posita sunt, videntur desumpta ex Egesippo vel aliis, qui Abdia posteriores fuerunt: verisimile est, Julium Africanum non ex solo Abdia decem libros illius historiæ collegisse. Credimus tamen, majorem ejusdem historiæ partem ex scriptis Abdiæ (qui & ipse ex aliorum libellis pleraque mutuatus erat) depromptam esse. Sed etsi ea, quæ narrat Africanus, non fuissent priùs scripta ab Abdia, ne sic quidem pavipendi deberent, cùm idem Africanus sit auctor fide dignus, & pervetustus: nam vixit eo tempore quo florebat Origenes, ut Historici Ecclesiastici referunt.

II. S. Apostoli Andreæ irrefragabile testimonium de Sacrificio Eucharistiæ.

Pium esse judicamus hic adjungere sanctissima aliquot verba, quæ Presbyteri & Diaconi Achaiæ narrans Andream Apostolum de Missæ Sacrificio & Eucharistia (antequam ad supplicii locum duceretur) dixisse. Illi enim ejus passionem, quam coràm positi viderant, scripserunt. Cùm igitur Proconsul Ægeas beatissimo Andreæ persuadere niteretur, ut diis sacrificaret, respondit Andreas: *Omnipotenti DEO, qui unus & verus est, ego omni die sacrifico. Non thuris fumum, nec taurorum mugientium carnes, nec hircorum sanguinem, sed immaculatum Agnum quotidie in Altari crucis sacrifico, cujus Carnes posteaquam omnis populus credentium manducaverit, & eius Sanguinem biberit, Agnus qui sacrificatus est, integer perseverat & vivus. Et cùm verè sacrificatus sit, & verè Carnes eius manducatæ sint à populo, & verè Sanguis eius sit haustus, tamen (ut dixi) integer permanet, & immaculatus & vivus.* Hæc sancti Andreæ verba prorsus dissipant omnes blasphemias, quibus hæretici hujus tempestatis sacram Eucharistiam divinumque Missæ Sacrificium impetunt. Sanctus item Marcellus Petri Apostoli discipulus & Martyr Christi, describens vitam beatissimæ virginis Petronillæ, ipsius Petri Apostolorum Principis filiæ, quam Flaccus quidam Romanus Consul, ob incredibilem ejus pulchritudinem, cupiebat sibis uxorem adjungere, sed illa mori potiùs, quàm homini mortali nubere optabat, hæc inter alia dicit: *Acceptorum dierum spatio, virgo sancta ieiuniis & orationibus occupabatur, habens sanctam virginem Feliculam collactaneam suam secum. Tertia itaque die veniens ad eam sanctus Nicomedes Presbyter, celebravit mysteria Christi* (hoc est, Missam divinissimam) *Virgo autem sacratissima mox ut Corporis Christi Sacramen-*

Et sancti Marcelli.

Facula Hæreticorum. *tum accepit, reclinans se in lectulo, emisit spiritum.*

CAPUT IV.

Ex scriptis S. Dionysii Areopagitæ, & aliorum.

1. *S. Dionysius describit cærimonias sacras à beatis Apostolis traditas;*
2. *Ritus item solemnes Sacrificii altaris, seu Missæ;*
3. *Sacramenti etiam Confirmationis, & Consecrationis altarium;*
4. *Item consecrationem Sacramentalem ministrorum Ecclesiasticorum;*
5. *Monachorum quoque benedictionem, & per solemnes ritus velut inter res sacras assumptionem;*
6. *Solemnes præterea sepulturæ ritus, cum officio ac Sacrificio & oratione pro defunctis;*
7. *Baptismi etiam parvulorum traditionem;*
8. *B. Dionysium vidisse Apostolos, & esse illum ipsum, cujus meminit Lucas in Actis.*
9. *Ejus martyrium in Galliis, veneratio & miracula ad Reliquias ejus facta notantur.*

1. Agnoscit cærimonias partim scriptas, partim traditione acceptas hæc scribens S. Dionysius. Cap. 17.

DIONYSIUS Areopagita, Beati Pauli Apostoli discipulus, Martyrque inclytus, quem ipse Paulus ad Christianam fidem cõvertit (uti Lucas in Actis Apostolorum testatur) in libro de Ecclesiastica Hierarchia ad Timotheum scripto, luculentissimè explicat venerabilis ritus, qui ex Apostolorum traditione illis temporibus observabantur in Ecclesiasticis ac sacris rebus. In cujus libri initio ita de Apostolis, primis ducibus Sacerdotalibus functionis, scribit: *Primi illi Sacerdotalis muneris duces, cùm ex summa supersubstantialiq; Deitate sancti muneris plenitudinem percepissent, & idipsum deinceps proferre & propagare à divina bonitate missi essent, ipsiq; (ut qui transissent in Deum) posteros ad divina provehere affatim cuperent, visibilibus signis cælestia Sacramenta texerunt.* Ac paulò pòst: *Summa illa & supersubstantialia partim scriptis, partim non scriptis institutionibus suis nobis tradiderunt.* Et infrà alloquitur Timotheum his verbis: *Eminentissimam Pontificalis muneris rationem nemini tradas, præterquã æqualibus tuis Roverendissimis Præsulibus, qui sacra tractant ac perficiunt.* Hæc Dionysius. At hæretici nunc præcellentissimum munus Ordinem Sacerdotalem contemnunt atque conculcant. Quapropter ipsi quidem videntur esse canes & porci illi, quos Christus in Evangelio designavit, dicens: *Nolite dare sanctum canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne fortè conculcent eas pedibus suis.* Matt. 7.

Cap. 1.

2. Solemnes item ritus Missæ. Cap. 2. & 3.

Postquam Dionysius in eodem libro pulcherrimè exposuit ritus sanctissimi Baptismatis, tractat de ritibus conficiendæ Eucharistiæ, id est, de ritibus illius cælestis Sacrificii, in quo Sacerdos juxta institutionem Christi proferens hæc verba, *Hoc est Corpus meum, Hic est calix Sanguinis mei,* &c. ipsam sacrosanctam & augustissimam Eucharistiam conficit. Loquitur ergo Dionysius in hunc modum: *Operæ pretium est illam* (videlicet Eucharistiam) *exponere, & eius veluti corporalia lineamenta describere: tum verò ubi eam ex auctoritate Scripturæ Sacerdotaliq; institutione didicerimus, ad illius* Matth. 26.

Facula Hæreticorum.

Oratio ad altare, Thurificatio,

Introitus ex Psalmis,

Epistola & Evangelium,

Assistentia ministrorum,

Offertorium,

Salutationes & pacis precationes,

Ablutio,

Canon Missæ & Consecratio,

Elevatio,

Communio,

Missa est.

lius contemplandam sacratissimam dignitatem divino spiritu subvehi. Et paucis interjectis addit: *Itaq; Pontifex quidem, ubi orationem sanctam supra divinum altare peregit, ex ipso incensum adolere inchoans, omnem fani ambitum circuit. Demum ad sanctum altare iterùm rediens, Psalmorum incipit melos, concinentibus secum sacra carmina omnibus Ecclesiastici ordinis gradibus. Deinde ministrorum officio lectio sanctarum Scripturarum suo ordine recitatur. Porrò ministrorum alii quidem pro clausis templi foribus adstant, alii proprii aliquid muneris agunt. Qui verò ipsius ordinis præcipui sunt, unà cum Sacerdotibus sanctum panem & benedictionis calicem sacrosanctis altaribus imponunt. Ad hæc venerandus Antistes orationem sanctissimã peragens, pacem sanctam omnibus nuntiat: & cũ se mutuò omnes salutaverint, mystica sanctorum recitatio fit. Ubi verò manus tum Antistes, tum Sacerdotes aquâ laverunt, Pontifex ad medium divini assistit altaris: circumstant autem soli cum Sacerdotibus electi quique ex ministrorum numero. At verò Pontifex cum divina munera laude prosecutus fuerit, sacrosancta & augustissima Mysteria conficit: & quæ antè laudaverat venerandis operta & abdita signis, in conspectum agit, divinaq; munera reverenter ostendens, ad sacram illorum Communionem & ipse convertitur, & reliquos ut communicent hortatur. Sumpta demum atq; omnibus traditâ Communione gratias referens, finem mysteriis imponit.* His verbis Dionysii evidenter confutantur hæretici temporis nostri, qui sanctissimum Missæ Sacrificium modis, quibus possunt, impugnant. Videmus certè ex hoc loco, quàm magnificis præclarisque cærimoniis ipsa Liturgia seu Missa olim peragebatur, & Eucharistia consecrabatur ab Episcopo vel Sacerdote; neque enim aliquis alius eam conficere potest. Nemo autem cõsecratur Episcopus, nisi sit Sacerdos: & nullus est Sacerdos (ut idem Dionysius ait) nisi ab Episcopo ad id muneris promotus atq; consecratus fuerit. Ipse Dionysius posteà luculenter exprimit, quid mysterio Eucharistico contineri credat, orans ita: *O divinum penitus, sanctumq; mysterium, operimenta signorum tibi obducta dignanter aperiens, nobis palàm atq; apertè lucesce, nostrosq; spirituales oculos singulari claroq; tuæ lucis fulgore imple.* Cap. 1.

Ubi jam in eodem libro Dionysius disseruit de ritu quo Episcopus sanctum Chrisma sive unguentum conficiebat atque consecrabat; continuò addit hæc verba: *Eo utitur ad omnem fermè Sacerdotalis officii functionem.* Et infrà: *Sacrosanctum mysterium* (Unguenti) *quod nunc laudatur à nobis, ejus ordinis atque virtutis est, ut Sacerdotalia cuncta perficiat. Atque ideò sancti præceptores nostri* (Apostoli) *istud quasi æquali ordine atq; officio contunxêre sacro Synaxeos*

3. Ad hæc Confirmationis Sacramentum, seu Chrisma tu ad cõferendũ Spiritum sanctum. Cap. 4.

Facula Hæreticorum. *naxeos* (sive Eucharistiæ) *mysterio.* Ac posteà: *Ei, qui sacratissimo regenerationis* (id est Baptismi) *mysterio consecratur, consummans, unguenti inunctio adventum Spiritus sancti largitur.* Et paulò pòst: *Hoc item sacratiùs adverte, quòd sanctissimorum mysteriorum lex divini altaris consecrationem castissimis infusionibus sacratissimi Unguenti perficit.* Hæc ibi. Hæretici verò temporis nostri sacrũ hoc Chrisma reficiunt, altarium ac Basilicarum consecrationi illudunt, omniaque in Ecclesia Dei sceleratissimè profanant. Certè in veteri Lege nos hæc verba legimus: *Locutus est Dominus ad Moysen, dicens: Sume tibi aromata, primæ myrrhæ & electæ quingentos siclos, & cinnamomi medium, id est, ducentos quinquaginta, casiæ autem quingentos siclos, in pondere sanctuarii, olei de olivetis mensuram hin: faciesq; unctionis oleum sanctum, unguentum compositum opere Unguentarii, & unges ex eo tabernaculum testimonii, & arcam testamenti, mensamq; cum vasis suis, candelabrum & utensilia eius, altaria thymiamatis & holocausti, & universam supellectilem, quæ ad cultum eorum pertinet. Sanctificabisq; omnia, & erunt sancta sanctorum: qui tetigerit ea, sanctificabitur. Aaron & filios eius unges, sanctificabisq; eos, ut sacerdotio fungantur mihi, &c.* Item alio loco: *Tulit Moyses unctionis oleum, quo linivit tabernaculum cum omni supellectili sua. Cumq; sanctificans aspersisset altare septemvicibus, unxit illud, & omnia vasa eius, labrumq; cum basi sua sanctificavit oleo. Quod fundens super caput Aaron, unxit eum, & consecravit, &c.* Beatus Fabianus, decimus nonus Pontifex Romanus ac Martyr venerandus, in secunda Epistola sua quam scripsit ad omnes Episcopos Orientales, ita de Chrismate loquitur: *Dominus JESUS, postquam cœnavit cum discipulis suis, & lavit pedes eorum (sicut à sanctis Apostolis prædecessores nostri acceperunt, nobisq; reliquerũt) Chrisma conficere docuit. Ipsa enim lavatio pedum nostrum sanctificat Baptismum, quando sancti Chrismatis unctione perficitur & confirmatur, &c.*

Consecratio altarium per sacri olei inunctionem. Exod. 30. Levit. 3. Fabiani de sacro Chrismate sententia. Ioan. 13.

4. Ordinatio sacrorum ministrorũ altarũ, ex S. Dionysio. Cap. 5.

Posteà in illo ipso libro Dionysius describens ritus, qui juxta Apostolorum doctrinam servabantur in consecratione Pontificum sive Episcoporum, & Sacerdotum atque ministrorum, ait: *Præsul, ubi sacrandus offertur, utroque genu posito ante altare, habet supra caput Evangelia à Deo tradita, manumq; Pontificis: atq; hoc modo à consecrante Pontifice castissimis imprecationibus consummatur. Sacerdos verò coram sancto altari ponens utrumque genu, in capite habet Pontificis dexteram: & in hunc modum à sacrante Præsule, sanctissimis invocationibus cõsecratur. At verò *minister altero tantùm coram sanctis Altaribus posito genu, sacrantis se Pontificis dexteram in capite præfert, atq; ab eo perficitur precá-*

* Diaconus Græcè, minister Latinè di-

Facula Hæreticorum. citur; sub quo est Hypodiaconus, aut subdiaconus, ac si dicas sub minister.

precationibus ad eam rem accommodatis. Cuilibet autem ipsorum à benedicente Pontifice, signum Crucis imprimitur, &c. Heu! quantâ dementiâ nunc depravati sunt hæretici, qui sacrum Ordinem in Ecclesia Dei evertere nituntur, & profano ore dicunt, nihil esse discriminis inter eos qui sacris initiati sunt, & laicos. Beatus Paulus Apostolus scribens ipsi Timotheo Episcopo, cui Dionysius librum suum de Ecclesiastica hierarchia dedicavit, hæc verba de consecratione jamjam commemorata ac manus impositione dicit: *Manus citò nemini imposueris.* Si seriò considerarent hæretici, quàm solemnes cærimonias Deus etiam sub veteri Lege (quæ umbram figurasque exhibebat) observari voluerit in consecratione Aaron Sacerdotis, & filiorum ejusac Levitarum; non irriderent consecrationem Sacerdotum novæ Evangelicæque Legis, qui adorandam Eucharistiam conficiunt & tractant, sacrasque functiones obeunt; non insultarent consecrationi ministrorum Ecclesiæ sanctæ, sed eam laudarent atque honore prosequerentur.

2. Tim. 5

Exod. 20.

Num. 8.

5. Monachi temporibus Apostolorum consecrabantur, ut ex S. Dionysio discitur. Cap. 6. « Divi-

De ritibus quibus Monachus consecrabatur, ipse sacer Dionysius in eodem Hierarchiæ Ecclesiasticæ libro ita inter alia loquitur: *Sacerdos ad eum accedens, interrogat primùm an renuntiet divisibilibus * omnibus: deinde exponit illi perfectissimam vitam. Ubi verò ille omnia intentè promiserit, consignans eum Crucis signo, Sacerdos tondet, trinas divinæ Beatitudinis personas inclamans, exutumq; veste omni, aliam induit; & cum sanctis aliis qui adstant viris ipsum salutans, divinorum mysteriorum participem facit.* Et paulò suprà de ipsis Monachis sic scribit idem Dionysius: *Sancti præceptores nostri* (scilicet Apostoli) *divinis eos appellationibus sunt prosecuti, partim Therapeutas* (id est cultores) *à sincero Dei famulatu atque cultu, partim Monachos, ab individua & singulari vita appellantes.* Ex his Dionysii verbis liquet, Monachatum non esse novitium institutum, ut modò garriunt hæretici. Quin etiam sub veteri Lege fuerunt Nazaræi, qui se voto emisso consecrabant Deo, ut in libro Numerorum habetur. Qui vult pleniùs cognoscere conversationem & mores virorum ac feminarum, qui in primitiva Ecclesia sese monasticæ vitæ addicebant, legat librum Philonis (is etiam tempore Apostolorum vixit) de Vita contemplatrice, sive de Supplicibus: ex quo nonnulla deprompserunt, atque in suis historiis posuerunt Eusebius Cæsariensis, & Nicephorus Callistus.

sibilia vocat sæculares curas, quæ à Deo dividunt.

Num. 6.

Monachos Philo agnovit.

6. Sepultura fidelium cum Sacrificio, psalmodia & oratione pro animabus fidelium mortuorum.

Porrò de cærimoniis, & ritibus, quibus exequiæ fidelis defuncti celebrabantur, Dionysius in prædicto Hierarchiæ Ecclesiasticæ libro loquitur hunc in modum: *Sumentes defunctum ad Pontificem ducunt, quasi coronis donandum sacris. Hunc ille libenter susci-*

cipit.

Facula Hæreticorum. rum, S. Dionysio ante fuit Cap. 7.

cipit, atq; peragit quæ divino institutofiunt super eos qui sanctè quiescunt. Coacto sancto cœtu venerandus Antistes, (siquidem Sacerdotalis ordinis fuerat qui obdormivit) ante sanctum altare inclinans eum, orationem ad Deum inchoat & gratiarum actionem: si autem honestissimis Monachis aut sanctæ plebi insertus erat, ipsum ad venerandum sacrarium ante Sacerdotum reclinat ingressum; deinde precem cum gratiarum actione peragit Præsul. Deinceps verò ministri verissima de nostra resurrectione promissa, quæ divinis inserta sunt eloquiis, recitantes, consentanea tantundemq; valentia canunt Psalmorum cantica. Posteà accedens venerabilis Præsul, precem super defuncto sacratissimã peragit; & post orationem ipse quoque Pontifex defunctum salutat, & post illũ qui adstant omnes. Vbi verò cuncti consalutauerunt, super defuncto fundit oleum Pontifex: & oratione pro omnibus (defunctis) *facta, honesto in loco ponit corpus cum æqualibus aliis corporibus sanctis.* Et posteà addit idem Dionysius: *Precatur oratio illa* (Pontificis) *divinam clementiam, ut cuncta dimittat per infirmitatem humanam admissa peccata defuncto, eumq; in luce statuat & regione vivorum, in sinibus Abrahæ, Isaac & Jacob, in loco unde aufugit dolor & tristitia & gemitus.* Itemque infrà, *Quænam*, inquit, *de hujusmodi prece, quam super defuncto peragit Præsul, ex divinis ducibus nostris* (videlicet Apostolis) *traditio pervenit ad nos, operæpretium est ut dicamus*, &c. Quid ad ista Dionysij verba respondebunt seducti & seductores hæretici, qui passim clamitant non esse orandum pro fidelibus defunctis?

In fine eiusdem libri dionysius dicit, pueros & infantes admitti ad Baptismum ex Apostolorum traditione. Sed modò quidam vecordes homines asserere audent quòd pueri non debeant baptizari, quodq; consuetudo eos baptizandi primùm cœperit tempore Nicolai Papæ huius nominis Primi. Quòd si hæretici ætatis nostræ, depositâ superbiâ, serio legerent ea quæ toto libro de Hierarchiâ Ecclesiasticâ scribit Dionysius; proculdubiò abijcerent hæresim, & idem cum Ecclesiâ Catholicâ sentirent. Ibi discerent, non solùm illa esse veneratione digna, in Canonicis expressa sunt libris; sed etiam illa, quæ ex Apostolorum sanctorumque Patrum traditione nobis sine scripto commendata sunt.

7. *Traditio de Baptismo parvulorum ex Dionysio. Cap. 7.*

Verùm ne quis imperitus putet, præclarum hunc virum non vidisse Apostolos, & non esse illum Dionysium, cuius mentionem Lucas in Actis Apostolorum facit, adhuc vnum ex monumentis ipsius proferemus testimonium, quo conuincemus eum non solùm vidisse Apostolos, sed etiam interfuisse sanctæ obdormitioni beatissimæ Deiparæ virginis Mariæ. Nam in libro de

8. *Dionysius hic est Areopagita ille, de quo in Actibus Apostolorũ. Cap. 17.*

Facula Hæreticorum.

Diuinis nominibus, alloquens sanctum Timotheum cui scribit, hæc dicit: *Apud ipsos divino spiritu plenos Pontifices nostros* (Apostolos) *cum & nos, ut nosti, & plerique ex sanctis fratribus nostris ad contuendum corpus illud, quod Auctorem vitæ Deumque* * *ceperat, convenissemus (aderat autem & frater Domini Jacobus, & Petrus supremum decus antiquissimumque Theologorum columen) post contuitum placuit ut*, &c. Ipse idem Dionysius edidit aliquot Epistolas insignes, inter quas vna scripta est ad S. Ioannem Apostolum & Euangelistam. Si quispiam de his ambigit, legat Georgium Pachymeram, & Maximum Monachum, eximios vetustosque ejusdem Dionysij commentatores: legat etiam encomium quod Michaël Syngellus Presbyter Jerosolymitanus in ipsam Areopagitam edidit: legat item Nicephorum Callistum secundo libro Historiæ Ecclesiasticæ: videat & quid Suidas in suis Collectaneis de hoc Dionysio & ejus lucubrationibus, ac phrasi eminentissimâ, styloque singulari scribat. Qui quidem stylus plenus admirandæ majestatis in omnibus illius libris atque Epistolis idem est, & ubique clarissimè ostendit, quàm auctor sit divinus. In Epistola ad Polycarpum dicit se cum Apollophane in Ægypto apud Heliopolim fuisse, quando tempore passionis Dominicæ Sol obscuratus est. Citant hunc Dionysium Areopagitam in suis scriptis Origenes, Athanasius, Agatho Summus Pontifex, & alii Patres antiqui. Nonnulli parum cordati parumque Catholici Scriptores, quibus traditiones Apostolicæ & sancta Ecclesia Dei instituta ac cærimoniæ displicebant, temerè & impudenter asserunt, istum * Dionysium non esse auctorem eorum librorũ, quos tã Græci quàm Latini Patres Orthodoxi semper illi absque aliqua dubitatione attribuerunt: sed ad hujusmodi hominum vanissimas objectiones atque calumnias jam abundè respõdit Godefridus Tilmannus Carthusianus, vir egregiè doctus, in Præfatione quam præfixit Paraphrasi Georgii Pachymeræ, in decem Epistolas ipsius Areopagytæ, à se Latio donatæ.

Cap. 3.

*B. Virgo Maria corp° Christi in corpore suo materno velut in hospitio excepit.

Vindices & asseratores Operum Dionysiacorum.

Stylus ejus majestate plenissimus.

Vidit eclipsim solis in passione Domini.

Passionem ejusdẽ Dionysii Græcè conscriptam, Joachimus Perionius Latinè reddidit. In qua ubi narratum est, uti ipse Dionysius in Gallias à beato Clemente Summo Pontifice missus, tandem pro fide Christiana glorioso martyrio mortem devicerit, & ut Catulla nobilis femina Rustici & Eleutherii sociorum Dionysii sacra corpora capitibus truncata astutè surripuerit, ne in flumen ab im-

9. Passio & martyrium S. Dionysii in Gallia, eiusque miraculis ad ejus memoriam.

† Post Blosium satis superque emerserunt illustres sanè vindices Operum sancti Dionysii, atque adeò rerum ad ejus vitam, mortem & sacras Reliquias spectantiũ; quos si Lector videre desiderat, inveniet in Disputatione Apologetica, quam Operibus S. Dionysii à sese editis & illustratis præfixit R. P. Petrus Lansselius.

piis

Facula Hæreticorum.

piis deficerentur, hæc verba adiuncta sunt: *Eam* (scilicet Catullam) *credimus beatorum Martyrum ossa servasse prudenti consilio, ut quæ eis digna fuerit, atque illorum precibus verè in fide progressus fecerit. Christianorum autem multitudo, quæ erat quasi civitas, doctrinâ beatorum Martyrum conversâ, omni operâ & studio, ut poterat, cum precibus magnaq; cupiditate supra beata corpora sanctorum Martyrum templum ædificavit.* Et paulò pòst miracula, quæ in eo loco per sanctos Martyres eduntur, expressa sunt his verbis: *Ægrotis salutem, claudis incessum, cæcis lumen, surdis auditum, & mutis sermonem. Martyres dantes, immundosq; spiritus qui in corporibus insident exagitantes, assiduè remedia afferunt. Nos quoque, etsi deserti & indigni, faciamus ut in illorum meritis sit nobis auxilium & præsidium constitutum.* Hæc ibi. Mirum sanè est, hæreticos huius temporis ista de Sanctis legentes non pudefieri: nam & hinc cognoscere possunt, quàm stultè atque impiè asserant ipsos Sanctos post mortem nihil posse, eosque à fidelibus non esse invocandos aut honorandos.

CAPUT V.

Ex scriptis S. Ignatii & aliorum.

1. *S. Ignatius clarissimis verbis docet varietatem sacrorum Ordinum in Ecclesia, & Sacrificium quotidianum altaris;*
2. *Obedientiam præstandam Episcopis, etiam ab ipsis Regibus & Imperatoribus;*
3. *Observationem dierum Festorum, & jejunii Quadragesimalis;*
4. *Traditiones Apostolicas & Ecclesiasticas;*
5. *Auctor fuit cantus Ecclesiastici, qui alternatim per choros celebratur in Ecclesia.*
6. *Testimonium S. Polycarpi de Epistolis S. Ignatii.*
7. *Martyrium & veneratio Reliquiarum B. Ignatii.*
8. *Item S. Polycarpi.*

1. S. Ignatius Ioannis Evangelistæ auditor.

FERVENS ille & verè ignitus Martyr Dei Ignatius, sancti Joannis Apostoli discipulus, qui post Evodium Ecclesiam Antiochenam rexit (Evodius enim à beato Petro Apostolo, Romam contendente, Episcopus ibi constitutus fuerat) in Epistola sua ad ad Ephesios ita loquitur de obedientia Præpositis Ecclesia præstanda, & de cælesti pane Eucharistiæ: *Præeunte ac deducente vos Paracleto, obedite Episcopo atque Presbyterorum cœtui indivulso animo, unum panem frangentes, quod est medicamentum immortalitatis, antidotum ne moriamini, sed vivatis in Deo per JESUM Christum.* Item in Epistola scripta ad Romanos, ait: *Non mihi placet cibus corruptionis, neq; voluptates vitæ huius. Panem Dei volo, panem cælestem, panem vitæ, quod est caro Christi Filii Dei, qui natus est tandem de semine David & Abrahæ.* Et in Epistola ad Philadelphienses, *Una*, inquit, *fide, una prædicatione, & una Eucharistia utamini.* Ac paulò pòst: *Unus ingenitus DEUS & Pater: & unus unigenitus Filius, Deus Verbum & homo, & unus Paracletus, Spiritus veritatis: una quoque prædicatio, & fides una, & Baptisma unum, & una Ecclesia,*

Ejus clarissima confessio de varietate Sanctorum Ordinum, & sacrificio altaris.

Facula Hæreticorum.

quam fundaverunt sancti Apostoli ab extremis mundi ad extrema in Sanguine Christi, sudoribus ac laboribus propriis. In Epistola quoque quam ad Smyrnenses misit, meminit Sacrificii Eucharistici sive Missæ, his verbis: *Non licet sine Episcopo neq; baptizare, neque offerre, neq; Sacrificium immolare.* Et paulò infrà, postquam dixit Episcopum Principem Sacerdotum, Dei quidem per principatum, Christi verò per Sacerdotium imaginem ferre, subjungit: *Nihil in Ecclesia majus Episcopo sacra Deo faciente pro totius mundi salute: neque Regi compar est quis in Principibus, pacem & æquitatem subditis procuranti. Qui honorat Episcopum, à Deo honorabitur; ut itidem qui inhonorat eum, à Deo punietur. Si enim qui contra Reges insurgit, punitione meritò dignus erit, utpote qui tranquillitatem & pacem communem dissolvat; quantò gravius supplicium meretur, qui sine Episcopo quidquam facere tentat, concordiam distrahit, & bonum ordinem confundit? Sacerdotium enim est omnium bonorum in hominibus summa, in quod qui desævierit, non hominem inhonorat, sed Deum & Christum Jesum.* Hæc ibi. Constat igitur, hæreticos spiritu prorsus satanico agi, qui & in Eucharistiam, & in Sacrificium, & in Episcopatum, & in Sacerdotiũ novæ Legis blasphemias congerunt, aliamque fidem tenent ac docent, quam tenet Ecclesia Catholica. De Episcopo qui pro salute aliorum sacrificare debet, etiam Apostolus loquitur, dicens: *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis quæ sunt ad Deum, ut offerat dona, & sacrificia pro peccatis.* Ac rursum: *Omnis Pontifex ad offerendum munera & hostias constituitur.*

Heb. 5.

Heb 8.

Ipse idem Ignatius in Epistola quam scripsit ad Ephesios, adhuc de Episcopo, Sacerdotibus, & Diaconis verba facit, hoc modo: *Studete dilectissimi, esse subiecti Episcopo, & Presbyteris, & Diaconis: qui enim his subditus est, Christo, qui eos largitus est, obedit: qui autem non obedit eis, non obedit Christo JESU. Qui non obedit Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum: temerarius enim & contentiosus est superbus, qui non obedit superioribus.* Notent & ista hæretici hujus tempestatis, qui Episcopos ac Sacerdotes superbissimè despiciunt. Rursum in Epistola ad Philadelphienses ait Ignatius: *Principes obedite Cæsari, milites Principibus, Diaconi Presbyteris sacrorum præfectis: Presbyteri, Diaconi, & reliquus Clerus, unà cum omni populo, & militibus, & Principibus, & Cæsare, Episcopo: Episcopus Christo, sicut Christus Patri.* Ecce quàm apertè hic ostendit Ignatius diversos in ordine Ecclesiastico esse gradus, dignitate & potestate distinctos, quod hæretici impudenter negant. In Epistola quoque Heroni Diacono scripta, pulchrè declarat, Diaconum nõ eadem posse

2. Episcopis obedire debent omnes, etiam ipsi Reges & Imperatores, ut docet S. Ignatius.

Luc. 10.
Ioan. 3.

Facula Haeretiorum.

se quæ possunt Episcopi ac Sacerdotes, scribens ita: *Nihil sine Episcopis agas, Sacerdotes enim sunt, tu verò minister Sacerdotum. Illi baptizant, Sacra faciunt, ordinant, manus imponunt: tu verò eis ministras, ut Ierosolymis S. Stephanus Jacobo & Presbyteris.* Ipsos gradus Ecclesiasticos, qui infra Episcopum sunt, enumerat in fine Epistolæ ad Antiochenos datæ, his verbis: *Saluto sanctum Presbyterorum cœtum: saluto sacros Diaconos: saluto Subdiaconos, Lectores, Cantores, Ostiarios, Laborantes, Exorcistas, Confessores.* Ibi etiam addit Ignatius hanc salutationem: *Saluto custodes sanctarum portarum Diaconissas: saluto Christi susceptrices virgines, quibus fruar in Domino; saluto populum Dei à minimo usque ad maximum.*

Enumerat omnes Ordines Sacramentales.

Diaconissas item & Moniales.

3. Festorum dierum observantia & jejunium Quadragesimæ Hebdomadæ Passionis, & aliæ ejusmodi agnoscit idem.

In Epistola verò quam scripsit ad Philippenses, ait: *Dies festos ne inhonoretis. Quadragesimam ne pro nihilo habeatis: imitationem enim continet Domini conversationis. Hebdomadam post diem passionis ne despiciatis: quartâ & sextâ Feria ieiunate.* Libet hîc adiicere unum Canonem Apostolorũ omnino convenientem cum prædictis verbis B. Ignatii, sic enim habet: *Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut Lector, aut Cantor, sacram Quadragesimam Paschæ, vel quartam Feriam aut Parasceven non ieiunaverit, deponitor, nisi corporis imbecillitate impediatur: si laicus sit, Communione privator.* Utinam hæc aure cordis attentè exciperent superbi atque inobedientes hæretici, qui neque dies festos, neque sanctam Quadragesimam, neque alia Ecclesiæ jejunia servare volunt, sed ea omnia contemnunt. Si (ut ipsi somniant) nullum festum, præter diem Dominicam, tunc fuisset receptum, non diceret Ignatius, *Dies festos ne inhonoretis:* sed diceret, Diem Dominicam ne inhonoretis. Proculdubiò dies Nativitatis Christi, & Epiphaniæ, aliaque festa tunc celebrabantur. Quod autem Apostoli & Ignatius scribunt de jejunio quartæ ac sextæ Feriæ, nunc Ecclesia non observat. Ipsa enim pro temporum causarumq; conditione iustissimè nonnunquam relaxat aut variat ea decreta quæ ad consuetudines ritusque externos spectant, sed fidem nunquam immutat. Porrò jejunium Quadragesimæ nonnulli magnæ auctoritatis Patres dicunt fuisse à Christo institutum. Certè Ignatius ostendit illud debere à Christianis servari ad exemplum Christi, quod servandum Apostoli præceperunt.

Matt. 4. Can. 69.

4. Traditionum Apostolicarũ & Ecclesiasticarum custodia, ex eodem.

Idem Ignatius in Epistola quã misit ad Magnesianos, scribit ita de dogmatibus sive traditionibus Apostolicis: *Date operam, vt in Christi Domini & Apostolorum dogmatibus confirmemini.* Et in Epistola ad Philadelphienses, ait: *Audivi quosdam dicentes, Nisi in archivis Evangelii invenero, non credam. Talibus autem ego dico, quòd mihi archiva Jesus Christus est, cui*

Facula Hæreticorum. Act. 9.

non obedire, manifesta pernicies est. Durum contra stimulum calcitrare, durum Christo diffidere, durum abrogare prædicationem Apostolorum. In Epistola quoque ad suos Antiochenos datâ, *Adhortor*, inquit, *vos, attendere doctrinæ Apostolorum, & legi Prophetisq; credere.* Nicephorus etiam Callistus tertio libro Historiæ suæ, secutus pænè de verbo ad verbum Eusebium Cæsariensem, loquitur de beato Ignatio hunc in modum: *Ab omnibus celebratus Ignatius, Romam ut ibi leonibus esca objiceretur, si fidem Christi non objuraret, missus est: & Asiam cum firmâ militum custodiâ vinctus peragrans, Ecclesiasq; oppidatim adiens, sermonibus familiaribus & cohortationibus confirmabat. Et quoniam tunc primùm hæreses paulatim liberiùs se proferre auderent, admonebat ut sibi ab eis caverent, doctrinæq; Apostolicarum traditionum constanter insisterent.* Hæc Nicephorus. Idem monet Paulus Apostolus, dum ait: *Fratres, state, & tenete traditiones, quas didicistis, sive per sermonem, sive per epistolam nostram.* Itaque fideles omnes non solùm ea quę in divinis Litteris sunt expressa, verùm etiam illa quæ nobis sermone fuerunt tradita, diligenter observare debent. Unde & Papias Hierapolitanus, quem Irenæus dicit Joannis Apostoli auditorem fuisse, in Procemio librorum quibus verba Dominica explanavit, ita (teste Nicephoro) loquitur: *Non gravabor, quæcunque à Presbyteris rectè didici, & rectè memini, exponere. Minimè enim iis sum delectatus qui multa dicerent, sed qui vera docerent: neq; qui aliena, sed qui à Domino, & ab eis quibus cum ipsa veritate consuetudo fuit, tradita de fide præcepta commemorent. Quòd si aliquando aliquis Presbyterorum sectator adveniret, eorum ipsorum requirebam sermones, quid scilicet Andreas, quid Petrus dixisset; quid Thomas, aut Philippus, aut Simon, aut Jacobus, aut quid Joannes, aut Matthæus, aut quid alius quispiam Domini discipulorum; aut quid etiam Aristion, & Joannes Presbyter, & ipsi discipuli Domini dicant. Non enim tantum me libris adiuuari, quantum vivâ & præsenti voce, arbitratus sum.* Hic certè Papias affirmat, se diligenter requisisse ea quæ sine scripto ab Apostolis & discipulis Domini dicta traditaque fuerant: at plerique hæretici modò talia contemnunt atque repudiant.

Cap. 19.

Euseb. l. 3. c. 39. Encomiũ S. Ignatii.

2. Thess. 2.

Iterùm de traditionibus ex Papia.

Niceph. l. 3. c. 20. Euseb l. 3. c. 39.

Rursum Nicephorus decimo tertio Historiæ Ecclesiasticæ libro meminit beati Ignatii, scribens ita: *Morem antiphonorum carminum Ecclesia antiquitus iam inde ab Apostolis accepit. Divinum namq; Ignatium, qui cum Apostolis plurimo tempore vixit, cùm per extasim animi consternatus esset, visionem novam vidisse ferunt, sanctos scilicet Angelos alternis & sibi invicem respondentibus carminibus sanctam Trinitatem hymnis & laudibus vehentes. Et ipse primus hanc con-*

5. Auctor cantus Ecclesiastici Ignatius.

Facula Hæreticorum.

concinendi formam Antiochenorum Ecclesiæ dedit. Unde quasi à fonte in alias Ecclesias Dei omnes, eiusmodi consuetudo propagata est. Id ipsum ante Nicephorum scripsit Socrates Constantinopolitanus. Itaq; cantus, quem nunc suggillant hæretici, & antiquus est, & Deo acceptus.

6. Sanctus Polycarpus Smyrnensis Episcopus & Martyr insuperabilis, (qui & ipse una cum Ignatio fuit discipulus beati Joannis Evangelistæ) scribens ad Philippenses, ita de Epistolis eiusdem Ignatii loquitur: *Epistolas Ignatii ab eo ad nos missas, & alias item quas nobiscum habuimus, ita ut iussistis ad vos misimus. Quæ quidem litteris hisce nostris sunt adiunctæ, quibus multùm adiuvari poteritis: complectuntur enim fidem, & patientiam, & ædificationem quæ ad Christum Dominum nostrum refertur.* Hæc verba quibus Polycarpus approbat & laudat Epistolas Ignatii, Nicephorus atque Eusebius referunt in suis Historiis. Et Irenæus tertio libro suo Adversus hæreses multùm commendat illam Epistolam quam Polycarpus ad Philippenses scripsit.

Epistola S. Ignatij à S. Polycarpo habent testimoniũ.

Cap. 3.

7. De martyrio & sacris Reliquiis ipsius Ignatii, Nicephorus tertio Historiæ suæ libro ita scribit: *Cùm Romæ varia tormenta pertulisset Ignatius, neque quidquam de constanti decentiq; suâ sententiâ remisisset, postremò in medio theatro duobus leonibus obiectus, martyrio est defunctus. Et carnes quidem eius atque ossa teneriora bestiæ devorarunt: quæcunque autem firmiora reliqua fuêre, multo deinceps tempore Roma Antiochiam sunt perlata.* Item libro decimoquarto loquens Nicephorus de Theodosio Augusto, ait: *Reliquias Ignatii cum magnifico apparatu Antiochiam reduxit, & in eo loco, quod Cœmeterium vocatur, veneratione magnâ reposuit, & templum ingens, dæmonibus olim dicatum, in sacrosanctum fanum mutatum, divino Martyri consecravit: ubi etiam quolibet anno publicè & magnificè festus dies est actus.* Hæc Nicephorus.

S. Ignatii passio & Reliquiarum venerationis.

Cap. 19.

Cap. 44

8. Ecclesia verò Smyrnensis, quã rexerat beatus Polycarpus, scripsit Epistolam ad Ecclesias Ponti de martyrio ejusdem Polycarpi, sicuti Eusebius & Nicephorus testantur. In quâ quidem Epistola hæc verba inter alia adnotata sunt: *Martyres tanquam discipulos Domini diligimus & veneramur.* Et paulò pòst de sanctis Reliquiis ipsius Polycarpi, qui igne martyrium compleverat, eadem Epistola loquitur ita: *Nos ambusta ossa pretiosissimis gemmis chariora, & omni auro probatiora per ignem facta collegimus, ac (sicut conveniebat) ex more condidimus. Quo in loco etiam nunc, præstante Domino, solemnes agimus celebresq; conventus, maximè in die passionis eius.* Hæc ibi. Audiant ista hæretici, qui reliquias Sanctorum venerandas esse negant, & festis eorum detrahunt.

S. Polycarpi mors & sepultura cultus.

Euseb. lib. 4. c. 15.

CA-

Facula Hæreticorum.

CAPUT VI.

Ex scriptis sancti Clementis & aliorum.

1. *S. Clemens à B. Petro Romæ constituto factus ejus Successor, docet unum debuisse in Ecclesia fieri Summum Pontificem, cui cæteri parérent.*
2. *Sacramentalis & auricularis cõfessio peccatorum Sacerdotibus facienda est, juxta sanctum Clementem.*
3. *Vigiliæ, jejunia, opera misericordiæ, oratio pro defuncto.*
4. *Symbolum Fidei ab Apostolis promulgatum.*
5. *Hierarchia Ecclesiæ per Pontifices, Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, &c. disposita.*
6. *Qua reverentia asservandum Corpus Christi in Ecclesiis.*
7. *Vasa item, & vela, pallæ, & reliqua utensilia Ecclesiæ.*
8. *Vestimenta Ecclesiasticorum diversa à vestibus laicorum ostendunturà S. Clemente.*
9. *Cur similia scribat Clemens ad Iacobum Apostolum.*
10. *Omnes populi & Principes obedire debent Episcopis:*
11. *Omnis enim Episcopus vicarius Christi est.*
12. *Ritus Baptismi, & Confirmationis, non nisi ex traditione.*
13. *Sacrificium Missæ in loco tantùm per Episcopum consecrato offerendum.*
14. *Merita bonorum operum ad salutem esse necessaria.*
15. *Sacramentum Confirmationis à solis Episcopis confertur.*
16. *Scripturæ sacræ difficiles, nec à quolibet exponendæ.*
17. *Auctoritas Epistolarum sancti Clementis, & locus in quinta ejus Epistola à Nicolaitis corruptus.*
18. *Martyrium & sepulchrum S. Clementis in medio mari, & miraculæ ad ipsum facta.*

1. *S. Clemens à B. Petro suc cessor ordinatus Romanæ Sedu primatum Romanæ Ecclesia docet.*

CLEMENS beati Petri Apostoli discipulus, atque ejusdem in Primatu Ecclesiæ successor, & Martyr gloriosus, (cujus scripta merita à nobis citanda erant †an-

† Non est quòd meritò miretur quisquam, ordinem non servari in citatione sanctorum Patrum; quia Blosius jam antè præfatus est, sese hæc tumultuariè congessisse, ad usum, non ad splendorem attendendo: & hanc suam scriptionem contra hæreticos, farraginem vocavit.

te scripta Ignatii & Dionysii) in prima sua Epistola, quam ad Jacobum Apostolum fratrem Domini scripsit, ita de sancto Petro & de se ipso loquitur: *Hic ipse Petrus, qui pro immensâ charitate, quam erga omnes homines gerebat, palàm cum omni fiduciâ (adversante etiam tyranno huius mundi) bonum prædicare non destitit: & Regem omnium sæculorum per orbem terræ, & usq; ad ipsius Romanæ urbis huius notitiam, ut ipsa etiam salvaretur, invexit: hic, inquam, pro pietate pati volens, præsentem vitam finivit. In ipsis autem diebus, quibus vitæ finem sibi imminere præsensit, in conventu fratrum positus, apprehensâ manu meâ repentè consurgens, in auribus totius Ecclesiæ hæc protulit verba: Audite me fratres & conservi mei: quoniam, ut edoctus sum ab eo qui me misit, Domino & magistro meo Iesu Christo dies mortis meæ instat, Clementem hunc Episcopum vobis ordino, cui soli meæ prædicationis & doctrinæ cathedram trado, qui mihi ab initio usque in finem comes individuus fuit, & per hoc veritatem totius meæ prædicationis agnovit. Qui in omnibus tentationibus meis socius extitit, fideliter perseverans. Quem præ cæteris expertus sum Deum colentem, homines diligentem, castum, discendi studiis deditum, sobrium, benignum, justum, patientem, & scientem ferre nonnullorum (etiam ex his qui in verbo Dei instituuntur) iniurias. Propter quod ipsi trado à Domino mihi traditam potestatem ligandi* Matt. 16

atque

Facula Hæreticorum.

atque solvendi: ut de omnibus quibuscunq; decreverit in terris, hoc decretum sit & in cœlis. Ligabit enim quod oportet ligari, & solvet quod expedit solvi, tanquam qui ad liquidum Ecclesiæ regulam noverit. Ipsum ergo audite, scientes, quia quicunque contristaverit doctorem veritatis, peccat in Christum, & Patrem omnium exacerbat Deum, unde & vita carebit. Hæc eo dicente, ego procidens ad pedes eius, rogabam, excusans me, & declinans honorem cathedræ vel potestatem. At ille respondens, Pro hoc, inquit, ne me rogaveris; hoc enim fieri statutum est mihi, & eò magis quò te excusas, quia hæc cathedra eum, qui cupit illam & audacter expetit, non requirit, sed ornatum moribus, & in verbis eruditum, &c. Ista autem de se narrat Clemens non ad sui jactationem atque ostentationem, sed purè ad Dei honorem, & quia res ita exposcebat, ac beatus Petrus ei præceperat, ut posteà in eadem Epistolâ testatur. Porrò hæretici, qui Summum Pontificem spernunt, & ejus auctoritatem nihili pendunt, notent hic ea quæ Petrus Apostolus de Clemente successore suo dicit. Quòd si sub veteri Lege Deus voluit aliquem esse Summum Sacerdotem, cui alii obtemperare debebant; profectò sub novâ Lege non debuit in Ecclesia Dei deesse Summus Pontifex, cui omnes obedirent. Hæc autem verba in Deuteronomio de eo qui Summo Sacerdoti recusat parêre, scripta sunt: *Qui superbierit, nolens obedire Sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, & decreto iudicis, morietur homo ille, & auferes malum de Israel: cunctusq; populus audiens timebit, ut nullus deinceps intumescat superbiâ.* Hæc ibi. Si non esset unus Summus Pontifex in Ecclesia, citò omnia in ea perturbarentur confunderenturque. Ipse igitur pro Vicario Christi habendus est, etiamsi non rectè viveret: nam & Cæsarem vel Regem perversè viventem agnoscimus Regem esse, cùm Paulus dicat, non esse potestatem, nisi à Deo, & eum qui potestati resistit, Deo resistere. Beatus Cyprianus Martyr scribens ad sanctum Cornelium, ait: *Non aliunde hæreses ortæ sunt, aut nata schismata, quàm inde, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus judex vice Christi cogitatur.*

Necesse est unum in Ecclesia Summum Pontificem Vicariũ Christi in terris.

Deut. 17

Rom. 13

2. Confessio peccatorum Sacerdoti facienda, ex doctrina Clementina, à S. Petro tradita;

Dum in eadem Epistola Clemens prosequitur salutaria monita, quibus beatus Petrus instituebat eos qui tunc præsentes aderant, inter alia adducens ea quæ ipse Petrus de Sacramentali confessione (quam hæretici modò tantopere aversantur) dicebat, scribit hunc in modum: *Si fortè alicuius cor, vel livor, vel infidelitas, vel aliquod malum ex his, quæ superiùs memoravimus, latenter irrepserit, non erubescat, qui animæ suæ curam gerit, confiteri hæc ei qui præest, ut ab ipso per verbum Dei & consilium salubre curetur; quò possit*

Bacula Hæreticorum.

integrâ fide & operibus bonis pœnas æternignis effugere, & ad perpetuæ vitæ præmia pervenire. Et infrà in eadem Epistola, *Instruebat*, inquit, *unumquemque, actus vitæ suæ omni horâ custodire, & in omni loco Deum respicere, se firmiter scire, cogitationes malas cordi suo advenientes, mox ad Christum allidere, & Sacerdotibus Domini manifestare.* Hæc ibi. Quæ quidem verba clarè dicunt, nos peccata nostra, etiamsi cogitatione tantùm admissa sint, debere confiteri, non solùm Deo, verùm etiam coram Sacerdote. Beatus Cyprianus Martyr quinto Sermone de Lapsis, pulchra admodum scribit de hac sancta Exomologesi, quæ coram Sacerdote fieri debet. Certè Christus dicit Sacerdotibus: *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt.* Sicut autem his verbis dat Sacerdotibus potestatem remittendi peccata; ita etiam eisdem verbis peccatorem obligat ut confiteatur Sacerdoti peccata sua. Si enim, ut peccata sint remissa, absolutio Sacerdotalis necessaria est, proculdubiò etiam necessaria est peccatorum confessio: nam Sacerdos solvere non potest peccata, quæ sibi per confessionem detecta non fuerint. Notanda item sunt verba Apostoli * suprà commemorata, quibus ait, nos non solâ fide (ut hæretici persuadere volunt) sed integrâ fide ac bonis operibus effugere pœnas inferni, & consequi præmia vitæ æternæ.

Item S. Cypriano.

Joan. 20

* Beati Petri, ut jamjam referebat sanctus Clemens.

Et paulò pòst Clemens adhuc loquens de monitis beati Petri, ait: *Docebat jejunium & Vigilias sanctas amare, pauperes recreare, nudos vestire, infirmos visitare, sitientes potare, mortuos sepelire, & diligenter eorum exequias peragere, proeisq; orare & eleëmosynas dare.* Cùm beatus Petrus Apostolus ista docuerit, nullo modo audiendi sunt hæretici, qui fidelium defunctorum exequias vituperant, docentque non esse orandum pro illis.

3. Bona opera, & oratio pro fidelium animabus ex eadem doctrina.

Nonnulli hæretici, licèt dicant se credere vera esse ea quæ Symbolo Apostolico comprehensa sunt, dubitare tamen videntur, utrùm Apostoli Symbolum illud ediderint, cùm Scripturæ Canonicæ nusquam id tradant. Sed Ecclesia Catholica de ea re nihil ambigit. Nam & Clemens in illa prima sua Epistola ad Jacobum fratrem Domini scripta ait: *Fides & dilectio, totius bonitatis est fundamentum. Sine fide enim placere Deo nemo poterit. Christo itaque resurgente, & ascendente in cælum, misso sancto Spiritu, collatâ Apostolis scientia linguarum, ipsi Apostoli adhuc in unum positi, Symbolum, quod fidelis nunc tenet Ecclesia (unusquisque quod sensit dicendo) condiderunt: ut discedentes ab invicem, hanc regulam per omnes gentes prædicarent.* Hæc ibi. In ipso Symbolo Apostolico ista verba inter alia habentur: *Credo sanctam*

4. Symbolum fidei reverenter Apostolis confitetur.

Heb. 11.

Facula Hæreticorum.

tam Ecclesiam Catholicam. Miror autem quâ fronte hæretici dicant se hoc credere, cùm non eandem cum Ecclesia Catholica fidem & doctrinam amplectantur, nec ipsi Ecclesiæ obtemperare velint.

5. De cente hierarchia Ecclesia docetur à Clemente.

Post pauca Clemens loquens de Petro Apostolo, itemque de seipso, scribit ita: *Episcopos per singulas civitates, quibus ille non miserat, perdoctos & prudentes sicut serpentes, simplicesq; sicut columbas (juxta Domini præceptionem) nobis mittere præcepit. Quod etiam facere inchoavimus, & (Domino opem ferente) facturi sumus. Vos autem per vestras diœceses Episcopos sacrate & mittite: quia nos ad alias partes (quod idem jussit) agere curabimus. Aliquos verò ad Gallias Hispaniasq; mittemus, & quosdam ad Germaniam & Italiam, atq; ad reliquas gentes dirigere cupimus.* Hæc Clementis verba apertè coarguunt insaniam hæreticorum hujus ævi, qui Ecclesiasticæ Episcoporum consecrationi impudenter detrahunt. Postquam autem Clemens ibidem exposuit, in quibus urbibus sanctus Petrus dixerat ponendos esse Primates, sive Patriarchas & Archiepiscopos, subjungit ista verba: *In singulis reliquis civitatibus, singulos, & non binos vel ternos aut plures Episcopos constitui præcepit, qui non Primatum aut Archiepiscoporum, aut Metropolitanorũ nomine, (quia matres* civitatum non tenent) sed Episcoporum tantùm vocabulo potirentur: quoniam nec inter Apostolos par institutio fuit, sed unus omnibus præfuit. Hoc tamen providendum statuit, ne in villis aut castellis vel in modicis civitatibus constituerentur Episcopi, ne vile nomen eorum fieret. Episcopos ergo vicem Apostolorum gerere, Dominum docuisse dicebat: & reliquorum discipulorum vicem tenere debere Presbyteros insinuabat, &c.* Etiam hinc discant hæretici hujus temporis, Christum aliqua docuisse, quæ in Scripturis Canonicis expressa nõ sunt. Neque enim in illis usquam legimus quòd Christus docuerit Episcopos vicem Apostolorum, & Sacerdotes vicem aliorum discipulorum gerere.

*Metropolis enim mater civitatum est.

6. Corpus Domini in Ecclesia reverenter custodiendum docet sanctus Clemens.

In initio secundæ Epistolæ, quam idem Clemens scripsit ad Jacobum fratrem Domini, ostenditur, quæ reverentia & diligentia servari debeat circa sacram Eucharistiam. ibi enim ista verba legimus: *Tribus ordinibus commissa sunt Sacramenta divinorum secretorum, id est, Presbytero, Diacono, & * ministro, qui cum timore reliquias fragmentorũ Corporis Dominici custodire debent, ne qua putredo in Sacrario inveniatur, ne dum negligenter quidquam agitur, portioni Corporis Dominici gravis inferatur injuria.*

7. Sacra vasa & utensilia Ecclesiæ, ad usum Sacrificii Missæ.

Et paulò pòst ipse Clemens ait: *De vasis sanè sacris ita agendum est. Altaris palla, cathedra, candelabrum, & velum, si fuerint*

† Subdiacono, qui & Diacono & Presbytero servire debet, & solet.

Facula Hæreticorum.

vetustate consumpta, incendio dentur: quoniam non debent ea quæ in sanctuario fuerint, malè tractari, sed incendio universa tradantur. Cineres quoq; eorum in Baptisteriũ inferantur, ubi nullus transitum habeat: aut in parietem aut in fossas pavimentorum mittantur, ne introeuntium inquinentur pedibus. Pallas & velæ quæ in ministerio Sanctuarii sordidata fuerint, Diaconus cum humilibus ministris lavent: non ejicientes è Sanctuario velamina Dominicæ mensæ: ne fortè pulvis Dominici Corporis malè decidat. De velis januarum cura sit Ostiariis ex admonitione majorum, ne quis negligens ad ignarus, ad velum januæ domus Domini manus inconditè tergat, sed statim coërcitus discat omnis homo, quia velum atrii domus Domini sanctum est. Si fortè quispiam Presbyter vel Diaconus Sacrarii sindonem aut velum subtracta vendiderit, Judæ Iscariotis similis æstimabitur. Calicem ad præferendum Sanguinem Domini adaptatum, cum omni munditiâ minister præparet, ne non benè lotus Calix, Diacono offerenti cedat in peccatum. Ad hunc modum cum omni honestate cuncta quæ suprà exposuimus debent impleri. Tales ad ministerium eligantur Clerici, qui dignè possint Dominica Sacramenta tractare.* Hæc ibi. At hujusmodi omnia risui habent hæretici nostræ ætatis.

* Hoc etiam nunc est Subdiaconi munus.

8. Clericorum habitus distin

Ipsa item vestimenta sacra quibus Sacerdotes & ministri in divinis Officiis utuntur, rejiciunt atque conspuunt hæretici; cùm tamen etiam sub veteri Lege Sacerdotes peculiaribus sacrisque vestibus induti Deo ministraverint. Quas quidam vestes Deus jubet fieri in Exodo capite vigesimo octavo; & subsequenti capite Moysi dicit: *Indues Aaron vestimentis suis, id est, lineâ & tunicâ, & superhumerali & rationali, quod constringes balteo. Et pones tiaram in capite ejus, & laminam sanctam super tiaram, & oleum unctionis fundes super caput ejus, atq; hoc ritu consecrabitur. Filios quoq; illius applicabis, & indues tunicis lineis, cingesq; balteo, Aaron scilicet & liberos ejus, & impones eis mitras: eruntq; Sacerdotes mihi religione perpetuâ.* Et capite quadragesimo rursum Dominus ait Moysi: *Applicabis Aaron & filios ejus ad fores tabernaculi, & lotos aquâ indues sanctis vestibus, ut ministrent mihi, & unctio eorum in Sacerdotium sempiternum proficiat.*

Vestes à veste laicorum.

Exod. 29.

Exod. 40.

Tandem in fine Epistolæ idem Clemens ista verba adjicit: *Hæc præcepta à sancto Petro Apostolo accepi, & tibi, frater charissime, insinuare curavi, ut servari omnia præcipias sine maculâ. Si quis verò audierit te, utilis erit minister JESU Christi: qui autem non audierit te, ipse sibi damnationem accipiet.* Porrò scribens hoc modo Clemens ad Jacobum Apostolum, non se doctorem ejus arroganter constituit (sicuti quidam inconsideratus Scriptor putat) sed illa quæ à Petro didicerat, humiliter expo-

9. Quare ad Jacobum Apostolum hæc scribit S. Clemens.

Pacata Hæreticorum.

exponit, quemadmodum & Petrus ipsi jusserat, & Iacobus cupiebat: ut eos, qui cum Iacobo erant, omnemque Ecclesiam tanquam Vicarius Christi officium locumque Summi Pontificis obtinens, instruat.

10. Clerus & populus omnes, & Principes ipsi debent Episcopo obedire.

Rursum ipse Clemens in tertia Epistola sua quam scribit ad Episcopos, Presbyteros, Diaconos, ac reliquos Clericos & ad cunctos Principes, omnesque fideles, loquitur de obedientiâ Episcopis exhibendâ in hunc modum: *Si vobis Episcopis non obedierint omnes Presbyteri, Diaconi, ac Subdiaconi, & reliqui Clerici, omnesq; Principes, tam majoris ordinis, quàm inferioris, atque reliqui populi, tribus & linguæ non obtemperaverint, non solùm infames, sed & extorres à regno Dei & consortio fidelium, atq; à liminibus sanctæ Ecclesiæ alieni erunt. Nam vestrum est eos instruere, eorum est vobis obedire, ut Deo, cujus legatione fungimini, dicente Domino: Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit. Et qui vos recipit, me recipit. Et qui me recipit, recipit eum qui me misit. Nihil enim injustius vel inhonestius est, quàm filios patribus rebelles, aut Clericos vel laicos Doctoribus, seu discipulos Magistris inobedientes vel protervos existere.* Et infrà in eadem Epistola: *Quicunque*, inquit, *obediunt Episcopis suis, videntur quidem aliquam gratiam conferre Deo: qui autem eis non obediunt, indubitanter rei & reprobi existunt.* Hic aures arrigant hæretici, qui Præpositis Ecclesiæ obtemperare nolunt.

Luc. 10.

11. Episcopi omnes sunt vicarii Christi, in sua quisque Ecclesia. Exod. 29.

Rursus in hac ipsa Epistola Clemens scribit ita: *Primus Pontifex Aaron chrismate compositionis perunctus, Princeps populi fuit,* &c. Ac paulò pòst, *Omnis*, inquit, *Pontifex sacro Chrismate perunctus, & in civitate constitutus, Scripturis sacris eruditus, charus & pretiosus hominibus esse debet. Quem quasi Christi locum tenentem, honorare omnes debent, eiq; servire, & obedientes ad salutem suam fideliter existere, scientes quòd sive honor, sive iniuria quæ ei defertur, in Christum redundat, & à Christo in Deũ.* Hæc ibi. Hæretici nostræ tempestatis, discentes hinc Episcopos ritè in Ecclesia perungi Chrismate, desinant id irridere.

12. Unctio, & pleraque alia Baptismi caremonia, ex sola traditione habentur.

Posteà Clemens loquitur de Baptismo in hunc modum: *Baptizetur unusquisq; in aquis perennibus, nomine trinæ Beatitudinis invocato super se, perunctus primò Oleo per orationem sanctificato; ut ita demum per hæc consecratus, possit percipere locum cum Sanctis.* Sed Hæretici nunc sacram unctionem, ut pleraq; alia in Baptismo, temerè atque impiè rejiciunt. Divinus quoque Dionysius Areopagita in libro suo de Ecclesiastica Hierarchia, explicans ritus Baptismi, dicit eum, qui initiatur, ungi sacro Oleo, antequam trina in aquas immersione cum trinæ Beatitudinis iuvocatione abluatur, & eumdem ita baptizatum sancto Chrismate signari: id quod

Cap. 2. Clementi concinit Dionysius & Basilius.

Facula Hæreticorum. Cap. 17.

etiam nunc observat Ecclesia Dei. Et Basilius Magnus in libro quem de Spiritu sancto scripsit, docens, quòd Ecclesia multa ex traditione Apostolorum acceperit, quæ nusquam in Scripturis Canonicis sunt adnotata, postquam locutus est de signo Crucis, de conversione nostri ad Orientem dum precamur atque adoramus (nam & ferè omnes sacræ Basilicæ ad Orientem spectant) & de Liturgia vel mysterio Eucharistico, ubi plura dicimus quàm Evangeliũ & Paulus commemoret; addit hæc verba: * *Consecramus aquam Baptismatis, & Oleum unctionis, præterea ipsum qui Baptismum accipit. sed ex quibus scriptis? Nonne à tacita secretaq; traditione? Ipsam porrò Olei inunctionem, quis sermo scripto proditus docuit? Jam ter immergi hominem, unde est traditum? Reliqua item quæ fiunt in Baptismo, veluti renuntiare satanæ & angelis ejus, ex quâ Scriptura habemus? Nónne ex privata & arcana hac traditione? Nónne ex doctrina, quã Patres nostri in silentio (quod curiosos & otiosos submovet) servarunt?*

* Videant Novatores antiquas ex Basilio Baptismi cęremonias per solam traditionem.

13. Missa nõ dicatur, nisi in loco per Episcopum consecrato.

In eadem Epistola sanctus Clemens de Sacrificio Missæ ait: *Hîc* (id est, in præsenti vita) *positos, oportet nos agnoscere voluntatem Dei. Quoniam in aliis locis sacrificare & Missas celebrare non licet, nisi in quibus Episcopus proprius jusserit, & eo loco qui ab Episcopo regulariter ordinato (tenente videlicet civitatem) consecratus fuerit. Hæc Apostoli à Domino acceperunt, & nobis tradiderunt: hæc nos docemus, vobisq; & omnibus absq; reprehensione tenere mandamus.* Dei & Ecclesiæ hostes hæretici, qui sanctum Missæ Sacrificium abominantur, diligenter expendant ea quæ Clemens hîc dicit: simulque discant templa debere consecrari ab Episcopo.

14. Bonorum operum merita salutaria.

Post prædicta verba mox Clemens subjungit: *Unaquæque res tempus suum habet & locum. Operum hîc locus est: tempus verò † meritorum, est sæculum futurum. Ne ergo impediamur, ordinem locorum ac temporum permutantes; primò quæ sit Dei justitia requiramus, & tanquam iter acturi, abundanti viatico, scilicet bonis operibus repleamur, quò possimus ad regnum Dei tanquam ad urbem maximam pervenire.* Hæc ibi. Ergo sola fides non sufficit ad salutem: sed etiam bona opera requiruntur. Nam & Jacobus Apostolus dicit: *Fides, si non habeat opera, mortua est.* Nota etiam, beatum Clementem pręclaram facere mentionem meritorum, contra hæreticos hujus tempestatis. Iacob. 2.

15. A solo Episcopo conferri Sacramentum Confirmationis.

In calce quartæ Epistolæ scribit de Sacramento Baptismi, & & Sacramento Confirmationis, in hæc verba: *Omnibus festinandum est, sine morâ renasci Deo (per Baptismum) & demum consignari ab Episcopo, id est, septiformem gratiam Spiritus sancti percipere.*

† Non quia merendi tempus est in altera vita, sed quia meritis per opera in vita hac tunc debita persolvuntur præmia.

quia

Pericula Hæreticorum.

quia exitus vitæ uniuscuiusq; incertus est. Cùm autem regeneratus fuerit per aquam, & postmodum septiformi Spiritus gratia ab Episcopo, ut memoratum est, confirmatus (quia aliter perfectus esse Christianus nequaquam poterit, nec sedem habere inter perfectos, si non necessitate, sed incuriâ aut voluntate remanserit, ut à beato Petro accepimus, & ut ceteri sancti Apostoli præcipiente Domino docuerunt) demum ex operibus bonis ostendat in se similitudinem ejus qui eum genuit, Patris.

Non debet ab ullo fideli negligi.

Hæc ibi. Insaniunt igitur hæretici hujus ævi nostri, qui Sacramentum Confirmationis repudiant, & per illud gratiam homini dari negant. Nam & in Actis Apostolorum legimus, Petrum & Joannem missos à ceteris Apostolis fuisse in Samariam ad eos qui verbum Dei receperant, ac baptizati fuerant, ut hi per illorum orationem & manuum impositionem consignationemque confirmarentur, & Spiritum sanctum acciperent, ubi hæc verba habentur: *Miserunt ad eos Petrum & Joannem. Qui cùm venissent, oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum sanctum: nondum enim in quenquã illorum venerat, sed baptizati tantùm erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum.*

Actor. 8.

Idem docet post Clementem Innocentius.

Innocentius doctus sanctusque Pontifex Romanus, qui florebat circa annum Domini quadringentesimum octavum, in Epistola quam scripsit ad Decentium Eugubinum Episcopum, inter alia loquitur ita: *Pontificibus solis deberi, ut vel consignent* (baptizatos) *vel Paracletum Spiritum tradant, non solùm consuetudo Ecclesiastica demonstrat, verùm & illa lectio Actuum Apostolorum, quæ asserit, Petrum & Joannem esse directos, ut jam baptizatis traderent Spiritum sanctum.* Moxque subjungit Innocentius, quòd licèt Presbyteri absente vel præsente Episcopo, dum baptizant, possint baptizatos ungere Chrismate; frontem tamen sacro Oleo signare, sit Episcoporum dumtaxat, cùm tradunt Spiritum sanctum.

16. Difficultas & obscuritas S. Scripturæ ex S. Clemente & S. Petro.

Item in quinta Epistola sua idem Clemens verba faciens de divinis Scripturis, ait: *Diligenter observandum est, ut lex Dei cùm legitur, non secundum proprii ingenii intelligentiam legatur vel doceatur. Sunt enim multa verba in Scripturis divinis, quæ possunt trahi ad eum sensum, quem sibi unusquisq; præsumpserit: sed hoc fieri non debet. Oportet ab eo intelligentiam discere Scripturarum, qui eam à maioribus secundum veritatem sibi traditam servavit. Unde consilium dantes, vestram prudentiam hortamur, ut ab Apostolicis regulis non recedatis: sed communem vitam ducentes, & Scripturas sacras rectè intelligentes, quæ Domino vovistis, adimplere satagatis.*

Ex traditione Ecclesiæ exponi debet.

Prædictis verbis Clementis adjungimus consimilia verba beati Petri Apostoli in secunda Epistola sua, dicentis: *Charissimus frater noster Paulus secundum*

2. Pet. 3.

Facula Hæreticorum.

cundum datam sibi sapientiam scripsit vobis sicut & in omnibus Epistolis, loquens de his: in quibus sunt quædam difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles depravant, sicut & ceteras Scripturas, ad suam ipsorum perditionem. Vos igitur, fratres, præscientes custodite, ne insipientium errore traducti, excidatis à propria firmitate. Si hæc Petri & Clementis verba hæretici ævi nostri ritè attenderent, non ita impudenter asserent, divinas Scripturas nihil habere obscuritatis, ob idque passim à quibusvis hominibus posse tractari & exponi, nec illis tam insolenter abuterentur ad tuenda sua perversa dogmata. Monet autem Clemens eos ad quos scribit, ut ea quæ Domino voverunt, adimplere satagant, sicuti etiam Propheta dicit: *Vovete & reddite Domino Deo vestro.* Sed nunc nonnulli hæretici vota Monastica quæ Deo semel obtulerunt, sacrilegâ horrendâque impietate infringunt ac violant, & ut alii idem faciant.

Vota Deo reddenda.

Psal. 75

17. Quanta sit auctoritas Epistolarum S. Clementis.

Epistolæ beati Clementis positæ sunt in initio voluminis sacrorum Conciliorum. Quibus Epistolis multum auctoritatis tribuunt Summi Pontifices, Anacletus, Evaristus, & Alexander, qui ex ordine Clementem subsecuti sunt. Illas namque ipsi ac plerique alii Pontifices honorificè citant, & earum verbis utuntur in suis epistolis. Sed dolendum profectò est, quintam ejusdem Clementis Epistolam, quæ de communi vitâ tractat, fœdissimè à nescio quo hæretico conspurcatam fuisse. Postquam enim in ejus exordio Clemens dixit: communem vitam necessariam esse his qui Deo irreprehensibiliter militare, & vitam Apostolorum eorumq; discipulorum imitari cupiunt; mox addita sunt verba ista: *Communis enim usus omnium quæ sunt in hoc mundo, omnibus esse hominibus debuit; sed per iniquitatem alius hoc suum esse dixit, & alius aliud, & sic inter mortales facta divisio est. Denique Græcorum quidam sapientissimus hæc ita sciens esse, ait communia debere esse amicorum omnia. In omnibus autem sunt sine dubio & conjuges. Et sicut non potest, inquit, dividi aër, neq; splendor solis, ita nec reliqua, quæ communiter in hoc mundo omnibus data sunt ad habendum, dividi habere, sed habenda sunt communia.* Hæc ibi. Quæ quidem verba, docentia uxores communes debere esse, ab improbo aliquo Nicolaita hîc inserta fuerunt. Sed cùm sint detestabilia, & à mente sancti Clementis, atque à Christiana religione aliena, repudiari, & ex illo loco expungi debent. Ea autem habentur decimo libro Recognitionum ipsius Clementis, è Græca lingua in Latinam à Rufino Torano versarum, non procul ab initio. Ibi enim pater Clementis, sacro Baptismate nondum regeneratus, recitans opiniones Philosophorum, Græcorum atque gentilium, inter alia profert

Quinta ius Epistola ab hæretico corrupta.

Vnde corruptela illa in hanc Epistolam transiit.

Facula Hæreticorum.

profert etiam verba illa absurdissima. Et ea hæreticus quispiam illic in quintam Clementis Epistolam (ut dictum est) transtulit.

Refutatur ex castitate S. Epistolam Clementis, teste S. Ignatio.

Hoc ideò commemoravimus, ne quis legens illam utilissimam, putet virum castissimum atque sanctissimum aliquid ineptũ aut turpe in ea scribere voluisse. Nam quòd ipse castitatem usque ad vitæ suæ finem coluerit, testatur sanctus Ignatius in epistola ad Philadelphienses data, scribens hunc in modum: *Virgines solum Christum præ oculis habete, & eius Patrem in precibus vestris, à Spiritu illuminatæ. Utinam fruar vestra sanctitate, sicut Eliæ, sicut Jesu, Nave, sicut Melchisedech, Elisei, Jeremiæ, Ioannis Baptistæ, dilecti illius discipuli, sicut Timothei, Titi, Evodii, Clementis, qui in castitate de vita exierunt.*

18. Passio S. Clementis & mirabile sepulchrũ in fundo Maris sicco à Deo extructum.

In ipsius Clementis Vita Græcè scripta, (quam Joachimus Perionius Latinam fecit, narratum est, uti idem Clemens, diis sacrificare recusans, à Traiano Imperatore fuerit relegatus in exilium trans Pontum apud Chersonem. Vbi etiam tandem ab Aufidiano Duce in profundum maris præcipitatus est, anchorâ ad collum ejus religatâ. Cumque Cornelius & Phœbus illius discipuli, unà cum aliorum Christianorũ multitudine in littore orarent, ut Deus ostenderet ipsis Martyris sui corpus; mare mox discessit ad stadia circiter viginti. Itaque illi ingressi, invenerunt in mari saxum, sapientia atque providentia Dei paratum, quod templi speciem præseferebat, atque in eo corpus Martyris cum dignitate ab Angelis collocatum. Divinitus autem admoniti sunt Cornelius & Phœbus, ne sacrum corpus, quod ibi præclarè repositum erat, transferrent. Quibus etiam revelatum est, fore ut quotannis eo tempore quo Martyr ex hac vita excesserat, mare septem continuis diebus cursum suum cohiberet, iisque, qui accedere vellent, transitum, usque ad ipsum corpus concederet; id quod & singulis annis accidit. Postquã igitur in B. Clementis Vitâ omnia illa quæ diximus narrata sunt, ista verba subjunguntur: *Cùm hæc ita essent, & Christianorum omnium, qui Chersonem incolebant, ad diem festum miraculi, concursus fieret; ibi etiã Deus miraculum edidit superioribus † mirabilius.* Advertant hîc hæretici, quàm stupendis miraculis Deus cohonestet Sanctos suos, simulque considerent quàm stultè ac temerè festis Sanctorum adversentur. De maximis illis miraculis ad corpus beati Clementis à Deo editis, etiam Nicephorus Callistus in tertio Historiæ suæ libro mentionem facit. Cap. 4.

† Mirabilius istud miraculum etiam narrat Simeon Metaphrastes ex S. Ephræm Martyre & Episcopo. Nempe annis sequentibus, cùm mare quotannis sacro S. Clementis die in se recurrens, solito more, sepulchrum venerationi peregrinorum siccum in fundo ostendisset, puerum à parentibus eò deductum, ut ad sacras Reliquias filii sui vitam ac fortunas commendarent: parentibus abeuntibus puerum ad sacram thecam remansisse, & refluente aquâ absorptum, toto anno, in fundo vixisse, donec anno sequen-

Facula Hæreticorum.

quenti parentes in eumdem locum reversi, filiorum sanum & incolumem invenerunt; qui se toto illo anno à S. Martyre nutritum & servatum asserebat.

CAPUT VII.

Exscriptis sancti Anacleti, & aliorum.

1. *S. Anacletus à B. Petro Presbyter ordinatus: Eucharistiam vocat Corpus Christi.*
2. *Pontifices & Sacerdotes veteris Testamenti gessisse figuram Episcoporum & Presbyterorum novæ Legis.*
3. *Episcopi locum habent Apostolorum, Presbyteri verò 72. discipulorum.*
4. *Primatus Ecclesiæ Romanæ probatur ex veteri & novo Testamento.*
5. *S. Aniceti testimonium de Epistolis S. Anacleti.*
6. *Item S. Ignatii de S. Anacleto, & quòd Diaconus B. Petri fuerit.*
7. *Unde orta diversitas tanta in recensione Cleti, Clementis, & Anacleti in successione sedis Pontificiæ post sanctum Petrum.*

1. S. Anacletus Eucharistiam vocat Corpus Domini.

BEATISSIMUS martyr Anacletus, sancti Clementis in summo Pontificatu Successor, in secunda epistola sua ad Episcopos Italiæ scripta, ponit hæc verba: *Prout Dominus tribuit, ut à beato Petro principe Apostolorum sumus instructi, (à quo & Presbyter sum ordinatus) scribere vobis, sicut petistis, non denegavimus.* Non multò pòst Anacletus appellat Eucharistiam *Corpus Christi*, sicuti reverà est. Ait enim: *Accusatio eorum* (scilicet Sacerdotum) *super quâ nos consulere voluistis, non nisi ab idoneis & probatissimis viris, qui & suspicionibus & sceleribus careant, fieri debet: quia Dominus sacri Corporis sui tractatores à vilibus & reprobis ac non idoneis personis infamari noluit, nec calumniari permisit.*

2. Pontifices & Sacerdotes Synagoga præfigurabat Episcopos & Presbyteros Evangelicos.

In eadem epistola Anacletus scribit ita de Sacerdotibus ac Sacerdotio: *Non propter decrepitam senectutem, sed propter sapientiam, Presbyteri* (id est Seniores) *nominantur. Initium sacerdotii fuit Aaron, licet Melchisedech prior obtulerit Sacrificium, & post hunc Abraham, Isaac & Jacob. Sed hi spontaneâ voluntate, non sacerdotali auctoritate ista fecerunt. Ceterùm Aaron primus in lege Sacerdotale nomen accepit, primusq; Pontificali stolâ indutus, victimas obtulit, iubente Domino ac loquente ad Moysen: Accipe Aaron & filios eius, & applicabis eos ad ostium tabernaculi testimonii. Cumq; laveris patrem cum filiis aquâ, indues Aaron vestimentis suis, &c.* Anacletus deinde subjungit: *Quo loco contemplari oportet, Aaron Summum Sacerdotem, id est, Episcopum fuisse; porrò filios ejus Presbyterorum demonstrasse figuram.* Ac paulò pòst, *In novo*, inquit, *Testamento, post Christum Dominum à Petro Sacerdotalis cœpit ordo: quia ipsi primò Pontificatus in Ecclesia datus est. Hic ligandi atque solvendi potestatem primus accepit à Domino, primusq; ad fidem populum virtute sua prædicationis adduxit. Ceteri verò Apostoli, cum eodem, pari consortio honorem & potestatem acceperunt, ipsumq; principem suum esse voluerunt: qui etiam juvente Domino in toto orbe dispersi, Evangelium prædicaverunt. In locum eorum successerunt Episcopi.* Et paucis interjectis, *Electi*, inquit, *sunt ab eis septua-*

Genes. 14. Gen. 21. Gen. 26. Gen. 33.

Exodo 29.

Petrus primus Episcopus, & princeps Apostolorum: Matth. 16.

Facula Hæreticorum.

septuaginta discipuli quorum typum gerunt Presbyteri, atque in eorum locum sunt constituti in Ecclesia. Hic ostendit Anacletus, qui à Petro Apostolo institutus fuerat, Sacerdotes veteris Testamenti gessisse figuram Sacerdotum novi Testamenti: at hæretici nunc, horrendâ & plùs quàm diabolicâ temeritate, volunt abrogare Sacerdotium legis Evangelicæ.

3. Sacerdotum Apostoli Episcopi: septuaginta discipuli Presbyteri.

Ipse idem Anacletus in exordio tertiæ epistolæ suæ, quam ad omnes Episcopos & Sacerdotes scribit, rursum affirmat se à sancto Petro Apostolorũ principe Presbyterum fuisse ordinatum. Ibique paulò pòst ait: *De Primatibus, charissimi, super quibus me quidem vestrûm consuluerunt, & Apostolicæ auctoritatis (quâ, licet indigni, Domino dispensante fungimur) decretum postulaverunt, aut si esse deberent, aut non: quantum hactenus de his à B. Petro Apostolo, & à reliquis Apostolis, atque à beato Clemente, nostro sancto prædecessore & Martyre, novimus statutum, denegare vobis minimè possumus. Et quis est, qui quærentibus fratribus denegare possit dubitationes vel necessitates eorum? Sacerdotum, fratres, ordo bipartitus est: & sicut Dominus illum constituit, à nullo debet perturbari. Scitis autẽ, à Dno Apostolos esse electos & constitutos, & posteà per diversas Provincias ad prædicandum dispersos. Cùm verò messis cœpisset crescere, videns paucos esse operarios, ad eorum adiumentum, septuaginta eligi præcepit discipulos. Episcopi verò Apostolorum, Presbyteri quoque septuaginta discipulorum locum tenent. Episcopi autem non in castellis aut modicis civitatibus debent constitui, sed Presbyteri per castella & modicas civitates atque villas debent ab Episcopis ordinari & poni: singuli tamen per singulos titulos suos. Et Episcopus non ab uno, sed sed à pluribus debet Episcopis ordinari: & (ut dictum est) non ad modicam civitatem (ne vilescat nomen Episcopi) sed ad honorabilem urbem titulandus ac denominandus est. Presbyter verò ad quemcunq; locum vel Ecclesiam in eo constitutam est præficiendus, in ea diebus vitæ suæ duraturus,* &c. In epistola ad Episcopos Italiæ scripta Anacletos, sicut à beato Petro instructus fuerat, dicit illos Pontifices, qui Episcopos consecrant, debere eis manus cum sanctis Evangeliis imponere, & more Apostolorum ac Moysis, capita eorum sacrâ Unctione ungere: *quia,* inquit, † *omnis sanctificatio constat in Spiritu sancto, cuius virtus invisibilis sancto Chrismati est permixta.* Attendant hæc hæretici, qui ordinationem consecrationemque Sacerdotum & Episcoporum in Ecclesia Catholica, ex institutione Domini fieri solitam, derident.

Episcopi urbibus, Presbyteri villis aut castellis præficiuntur.

4. Ecclesiæ Romanæ primatus ex S. Anacleto.

In eadem epistola ipse Anacletus de Primatu Romanæ Ecclesię (quam hæretici superbissimè con-

† Ecce solemnem ab Apostolorum temporibus Episcoporum consecrationem, cui tanto clamore Novatores sese opponunt.

Facula Hæreticorum.

temnunt, & odio atque maledictis insectantur) scribit in hunc modum: *Sacrosancta Romana & Apostolica Ecclesia, non ab Apostolis, sed ab ipso Domino Salvatore nostro primatum obtinuit, & eminentiam potestatis, super universas Ecclesias, ac totum Christiani populi gregem assecuta est: sicut ipse beato Petro Apostolo dixit: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam: & tibi dabo claves regni cælorum: & quæcunq; ligaveris super terram, erunt ligata & in cælo: & quæcunque solveris super terram, erunt soluta & in cælo. Adhibita est etiam societas in eadem Romana urbe beatissimi Apostoli Pauli, vasis electionis: qui uno die, unoq; tempore, gloriosâ morte cum Petro sub Principe Nerone decertans, coronatus est: & ambo sanctam Romanam Ecclesiam consecrarunt, aliisq; omnibus urbibus totius mundi, eam suâ præsentiâ atque venerando triumpho prætulerunt.* Et paulò infrà idem Anacletus ait: *Inter beatos Apostolos quædam fuit discretio: & licet omnes essent Apostoli, Petro tamen à Domino est concessum, & ipsi inter se idipsum voluerunt, ut reliquis omnibus præesset Apostolis.* Rursumque infrà addit Anacletus: *Si quæ causæ difficiliores inter vos ortæ fuerint, ad huius sanctæ Sedis apicem eas, quasi ad caput, referte, ut Apostolico terminentur iudicio: quia sic Dominum velle, ab eoq; ita constitutum esse, antedictis testimoniis declaratur. Hæc verò Apostolica Sedes, cardo & caput (ut prætactum est) omnium Ecclesiarum à Domino, & non ab alio est constituta. Et sicut cardine ostium regitur, sic huius sanctæ Sedis auctoritate, omnes Ecclesiæ Domino disponente reguntur.* Hæcibi. Itidem in veteri Lege difficilia quęque ad Summum Sacerdotem & ejus Consiliarios atque administros referri debebant. Sic enim in Deuteronomio loquitur Deus: *Si difficile & ambiguum apud te iudicium esse perspexeris inter sanguinem & sanguinem, & causam & causam, & iudicum intra portas tuas videris verba variari: surge, & ascende ad locum quem elegerit Deus tuus, veniesq; ad sacerdotes Levitici generis, & ad iudicem qui fuerit eo tempore, quæresq; ab eis: qui indicabunt tibi iudicii veritatem, & facies quodcunq; dixerint qui præsunt loco loco quem elegerit Dominus, & docuerint te iuxta legem eius: sequeris sententiam eorum, nec declinabis ad dexteram vel ad sinistram.* Porrò, quòd Christus beatum Petrum rectorem & caput Ecclesiæ suæ constituerit, etiam ex his quę modò subjungemus, manifestum est. Ipse Dominus Jesus post resurrectionem suam, antequam abiret ascenderetque in cælum, eidem Petro (cùm Joannes & Jacobus frater ejus ac Thomas præsentes adessent) specialiter dixit hæc verba: *Pasce agnos meos, Pasce oves meas.* Vbi Græcè sic scriptum est, ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.

Matt. 16

Petrus reliquis præerat Apostolis.

Probatur primatus ex Scriptura, Antiqua, Deut. 17

Nova.

Ioan. 21

id

Facula Hæretico rum. id est, more pastoris atq; opilionis rege oves meas. Quasi diceret: Ego, Petre, in cælum me recipio; tu tanquam vicarius meus primatum tenens, guberna Ecclesiam meam, & pro eâ sedulam curam gere. In initio Psalmi septuagesimi noni illud ipsum verbum positum est, ubi dicitur: Ὁ ποιμαίνων τὸν Ἰσραὴλ πρόσχες. *Qui regis*
Cap. 20. *Israel intende.* Lucas etiam in Actis Apostolorum utitur eodem verbo, ubi inducit Paulum inter alia dicentem: *Attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos, regere Ecclesiam Dei.* Certè quidam Scriptores Græci Regem appellant † ποιμένα, eò quòd pastoris ritu regat vel regere debeat populum. Et Petrus Apostolus constitutus est supremus Ecclesiæ pastor atque gubernator in terris. Quare qui ipsius Petri legitimum successorem, videlicet Romanum Summumque Pontificem, negat esse, sub Christo, caput totius Ecclesiæ militantis, & sese Apostolicæ Sedi (cui omnes Catholici reverentiam propter Christum semper habuerunt) adjungere atque subjicere non vult, is proculdubiò ordinationi Dei resistit, &
Rom. 13 & alienus ab Ecclesia est. Desertor, infamis & profanus dici debet: quia reliquit domum Dei, reliquit antiquam illam & nobilem omnibusque conspicuam civitatem, quæ super montem Christum posita, & super petram Apostolicam ædificata est: extra quam nullus Deo placere potest. Matt. 5. Matt. 16

† Homerus creberrimè Regem vocat ποιμένα λαῶν, id est, Pastorem populorũ.

5. *Epistola S. Anacleti laudat S. Anicetum.*

Anicetus Martyr & decimus Pontifex Romanus, citat Anacletum in epistola sua ad Episcopos Galliæ missâ, his verbis: *De ordinationibus Episcoporum, super quibus nos consulere voluistis, olim in sancti prædecessoris nostri Anacleti ordinationibus quædam iam decreta reperimus. Scimus enim, beatissimum Jacobum, qui dicebatur Justus, qui etiam secundùm carnem frater Domini nuncupatus est, à Petro, Jacobo, & Joanne Apostolis, Ierosolymorum Episcopum esse ordinatum,* &c. Habentur hæc in epistola Anacleti ad Episcopos Italiæ scripta.

6. *Anacletum Petri Diaconũ fuisse asserit S. Ignatius.*

Ipsum sanctissimum virum Anacletum aliquando Diaconum Petri Apostoli fuisse, indicat sanctus Ignatius in epistola ad Trallianos data, ubi ait: *Veneramini Episcopum vestrum sicut Christum, ut nobis beati præceperunt Apostoli. Qui sine Episcopo, & Presbyteris, Diaconibus aliquid agit, pollutâ est conscientiâ, & est infideli deterior. Quid enim est Episcopus, nisi qui principatum omnem & potestatem supra omnes obtinet (ut obtinere homo potest) qui est, pro viribus, Christi Dei imitator? Quid verò Presbyteri, nisi collegium sacrum, consiliarii & confessores Episcopi? Quid item Diaconi, nisi imitatores Angelicarum virtutum, ei ministrantes ministerium purum & immaculatum: ut sanctus Stephanus, beato Ia-*

Facula Hæreticorum.

cobo: Timotheus ac Linus, Paulo: & Anacletus atque Clemens, Petro? Qui his inobediens fuerit, atheus & impius omnino erit, Christum improbans, & ejus ordinationem imminuens.

7. *Dissertatio de causis varietatis in recensenda successione Cleti, Clementis, & Anacleti ad Pontificatum Romanum.*

In epistola ejusdem Ignatii ad Mariam quamdam pietati deditam ac sanctam scripta, Anacletus apertè dicitur præcessisse Clementem in summo Pontificatu. Ibi enim ita scriptum est etiam in Codice Græco: *Cùm Romæ esses apud beatum Papam Anacletum, cui nunc successit beatissimus Clemens Petri & Pauli auditor*, &c. Sed fortasse nomina fuerunt olim transposita: ita ut loco Clementis positus sit Anacletus, & loco Anacleti Clemens. Atq; hinc factum esse reor, ut & Irenæus, & Eusebius Cæsariensis, & Nicephorus Callistus, & alii, in suis scriptis asserant Clementem successisse Anacleto. Nisi potiùs dicendum sit, ubi Anacletus præcedit Clementem, positum esse Anacletum pro Cleto. Cujus quidem Cleti nullam mentionem prædicti Scriptores facere videntur, quem tamen multi Historici post Linum ante Clementem administrasse Romanum Episcopatum dicunt, vivente adhuc beato Petro Apostolo. Iam si in Irenæo, Eusebio, & Nicephoro Cletus pro Anacleto intelligendus est, omnino Anacletus ab eis omissus erit. Verùm cùm Summi Pontifices illis temporibus non admodum diu permitterentur vivere, sed citò propter fidem Christianam raperentur ad mortem atque martyrium: nihil mirum, si in eorum vel ordine enarrando, vel nominibus exprimendis error aliquis esse potuerit. Nicephorus secundo Historiæ suæ libro capite trigesimo quinto, indicare videtur, Linum & Anacletum administrasse episcopatum Romanum, cùm Petrus Apostolus viveret. Dicit enim, ipsum Petrum claves Ecclesiæ primùm quidem Lino, deinde Anacleto, & post hos tertiò (ad mortem vadens) sapientissimo Clementi commisisse: additque posteà hæc verba: *Ipse Clemens se à Petro in obitu ejus electum dicere, & à Petro secundum numerare videtur.* Alexander quoque martyr, & quintus Pontifex Summus, in epistola sua ad omnes Orthodoxos, apertè dicit Clementem Petro successisse. Idé affirmant complures alii Pontifices in suis epistolis. Tertullianus etiam loquens de illis quos Apostoli constituerunt in Ecclesiis Episcopos, *Smyrneorum*, inquit, *Ecclesia Polycarpum à Ioanne collocatum refert, & Romana Ecclesia Clementem à Petro ordinatum edit.* Hęc ille. Cùm Nicephorus & alii dicant, Petrum post primum suum in urbem Romam adventum adhuc peregrinationes suscepisse, ac postremò Romam reversum esse; verisimile est, Linum & Cletum, absente Petro, Episcopatum Romanum administrasse. Sanè quòd Clemens Anacletum in

Irèn. l. 3 c. 3. Euseb. l. 3. c. 14 Niceph. l. 2. c. 35.

In libro Præscriptionũ.

Lib. 2. c. 35.

Facula Hæreticorum.

in Pontificatu præcesserit, ipsemet Anacletus in epistola ad Episcopos & Sacerdotes omnes data manifestissimè ostendit, uti suprà videre licet.

CAPUT VIII.

Ex scriptis complurium sanctorum Pontificum.

1. *Consecratio Basilicarum & altarium.*
2. *Primatus Ecclesiæ Romanæ.*
3. *Missæ Sacrificium propitiatorium pro peccatis.*
4. *Benedictio aquæ, rerumq; aliarum usibus hominum applicandarum.*
5. *Vasa sacra à sacris ministris tractanda.*
6. *Iejunium Quadragesimæ. Hora celebrandi Missam.*
7. *Ligna Ecclesiæ profanis usibus applicari non possunt; Monasteriis possunt.*
8. *Pascha die Dominico celebrandum. Roma caput omnium Ecclesiarum.*
9. *Prædia Ecclesiastica à laicis non invadenda.*
10. *Velatio Virginum. Officium divinum in natalitiis Sanctorum.*
11. *Si stilla Sanguinis Domini de calice ceciderit, quid fiet.*
12. *Clericorum rasura, habitusq; à populari distinctus.*
13. *Si Sacerdos non poterit inchoatum Sacrum explere, ab alio compleatur.*

1. *De ritu consecrandi Ecclesias & altaria ex Evaristo.*

EVARISTUS Martyr præclarus Anacleto in summo Pontificatu successit. Hic decretum edidit de consecratione Basilicarum hisce verbis: *Omnes Basilicæ cum Missâ semper debent consecrari; altaria verò placuit non solùm unctione Chrismatis, sed etiam sacerdotali benedictione sacrari. Si verò altaria non fuerint lapidea, ad celebranda divina Officia non consecrentur.* Hæc Evaristus. Hæretici moliuntur quidem sanctas cõsecrationes ac reliquas traditiones Apostolicas piosque ritus Ecclesiasticos abrogare; sed frustrà in Dei Ecclesiam (quæ est firmissima *veritatis columna*) effrenes impetus faciunt. 2.Tim.8

2. *De primatu Romani Pontificis, ex Alexandro.*

Alexander Evaristi successor & Martyr Christi invictus, in epistola sua, quam scripsit ad omnes Orthodoxos, ita de primatu & auctoritate Romanæ Ecclesiæ loquitur: *Relatum est ad huius sanctæ & Apostolicæ Sedis apicẽ (cui summarum dispositiones causarum & omnium negotia Ecclesiarum ab ipso Domino tradita sunt, quasi capiti; ipso dicente principi Apostolorum Petro, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam) quòd quidam æmuli Christi, ejusq; sanctæ Ecclesiæ insidiatores, Sacerdotes Dei ad judices publicos accusare præsumant,* &c. Matt.16

3. *Missam esse Sacrificium propitiatorium, ex eodem.*

In eadem epistola ipse Alexander de Missæ Sacrificio disserit in hunc modum: *In Sacramentorum oblationibus quæ inter Missarum solemnia Domino offeruntur, passio Domini miscenda est, ut eius (cuius Corpus & Sanguis conficitur) passio celebretur, ita ut repulsis opinionibus superstitionum, panis tantùm & vinum aquâ permixtum, in Sacrificio offeratur. Non debet enim (ut à Patribus accepimus, & ipsa ratio docet) in calice Domini aut vinum solum, aut aqua sola offerri, sed utrumq; permixtum; quia utrumq; ex latere ejus in passione sua profluxisse legitur. Ipsa verò veritas nos instruit, calicem & panem in Sacramento offerre, quando ait: Accepit Iesus panem, & benedixit,* Luc.12. 1.Cor.11 Matt.26

Facula Hæreticorum.

xit, deditq; discipulis suis, dicens: Accipite & manducate, hoc est enim Corpus meum quod pro vobis tradetur. Similiter postquam cœnavit, accepit calicem, deditq; discipulis suis, dicens: Accipite, & bibite ex eo omnes, quia hic est calix sanguinis mei, qui pro vobis fundetur in remissionem peccatorum. Crimina enim atq; peccata, oblatis his Domino Sacrificiis, delentur. Idcircò & passio eius in his commemoranda est qua redempti sumus, & sæpiùs recitanda atq; hæc Domino offerenda. Talibus hostiis delectabitur & placabitur Dominus, & peccata dimittet ingentia. Nihil enim in Sacrificiis maius esse potest, quàm Corpus & Sanguis Christi. Nec ulla oblatio hâc potior est: sed hæc omnes præcellit. Quæ purâ conscientia Domino offerenda est, & purâ mente sumenda, atq; ab omnibus veneranda.

4. De Aqua benedicta idem Alexander scribit.

Ceterùm de benedictione & consecratione aquæ lustralis (quam profani hæretici nunc risu & cachinnis prosequuntur) idem beatissimus Alexander eodem loco verba ista mox subjungit: *Aquam sale conspersam, populis benedicimus, ut eâ cuncti aspersi sanctificentur ac purificentur, quod & omnibus Sacerdotibus faciendum esse mandamus. Nam si cinis vitulæ aspersus sanguine populum sanctificabat ac mundabat, multò magis aqua sale aspersa, divinisq; precibus sacrata, populum sanctificat atque mundat & expurgat, & cetera bona multiplicat, & insidias diaboli avertit, & à * phantasmatis versutiis homines defendit. Nam si tactu fimbriæ vestimenti Salvatoris salvatos esse nos dubitamus, quantò magis virtute sacrorum eius verborum divinitus sacrantur elementa, quibus sanitatem corporis & animæ humana percipit fragilitas? His ergo & aliis instructi documentis, vota singulorum Domini Sacerdotes respicite, & in virtute Spiritus sancti, divinis precibus per ministerium vobis divinitus collatum, perficere curate. Elementa quoque, tam ea quæ prediximus, quàm cetera divinis apta usibus, & humanis necessaria infirmitatibus, sacrate.*

Levit. 16. Heb. 9.

* Alii legunt phantasmaticu versutiis Matt. 19

5. De sacra vasa reverenter tractandis Xystus sententiam dicit.

Xystus Martyr venerabilis, qui post Alexandrum functionem Pontificiam suscepit, in secunda epistola sua scribit de vasis sacris hoc modo: *Cognoscat vestra sapientia, charissimi fratres, quia in hac sancta Sede Apostolica à nobis & reliquis Episcopis, ceterisq; Domini Sacerdotibus statutum est, ut sacra vasa non ab aliis, quàm à sacratis Dominoq; dicatis contrectentur hominibus. Indignum enim valdè est, ut sacra Domini vasa quæcunque sint, humanis usibus serviant, aut ab aliis quàm à Domino famulantibus, eiq; dicatis tractentur viris.* Hæc ibi. Quàm justè de sacris vasis istud fuerit statutum, indicat nobis religio quæ circa talia etiam in veteri lege servabatur. Certè Baltassar Rex Babylonis, cùm vasis cultui veri Dei consecratis, in profano convivio usus fuisset, divinam ultionem repentè sensit, ut in Daniele habetur. In fine illius

Dan. 5.

Facula Hæreticorum.

lius epistolæ Xystus ait: *Nos fratres, nullum perdere volumus, sed ipse se perdit, qui piè considerata avertit, & qui Apostolorum & huius sanctæ Sedis decreta libenter violat.*

6. Telesphorus Xysti successor & Martyr gloriosus, in epistola sua disserit de jejunio ante Pascha, deq; celebratione Missarum, hunc in modum: *Credimus, sanctam fidem vestram in Apostolorum eruditione fundatam, hanc tenere, & hanc populis universis exponere, quæ videlicet à constitutis Apostolorum eorumq; successorum nulla ratione dissentit, per quos justum est ceteros erudiri. Quapropter cognoscite à nobis, & à cunctis Episcopis in hac sancta & Apostolica Sede congregatis statutum esse, ut septem hebdomadas plenas ante sanctum Pascha, omnes Clerici in sortem Domini vocati, à carne jejunent.* Et paulò pòst: *Has ergo septem hebdomadas omnes Clerici à carne & deliciis jejunent, & hymnis & vigiliis atque orationibus Domino inhærere die noctuq; studeant. Nocte verò sanctâ Nativitatis Domini Salvatoris Missas celebrent, & Hymnum Angelicum in eis solemniter decantent, quoniam in eadem nocte ab Angelo pastoribus nuntiatus est.* Et infrà: *Reliquis temporibus Missarum celebrationes ante horam diei tertiam minimè sunt celebrandæ, cùm & eâdem horâ Dominus crucifixus sit, & super Apostolos Spiritus sanctus descendisse legatur. Ab Episcopis autem idem Angelicus Hymnus pro tempore & loco in Missarum solemniis celebrandus est, atq; solemniter recitandus.* Moxque addit Telesphorus: *Ipsi qui proprio ore Corpus Domini conficiunt, ab omnibus sunt audiendi.*

De Quadragesima ex Telesphoro.

Certa hora celebrandi Missam, in eadem.

Hyginus Martyr Telesphoro successit. Is promulgavit decretũ hujusmodi: *Omnes Basilicæ cum Missâ debent semper consecrari, & Ecclesiæ destructæ. Ligna Ecclesiæ dedicatæ non debent ad aliud corpus jungi, nisi ad aliam Ecclesiam, vel igni sunt comburenda, vel ad profectum in Monasterio fratribus. In Laicorum verò opera non debent admitti.* Ex his Hygini verbis constat, fuisse tunc Monasteria. 7.

Res Ecclesiæ profanis usibus applicari non debent, teste Hygino.

Pius Martyr post Hyginum Romanam Ecclesiam rexit. Hic in Epistola ad universos Christi fideles scriptâ, loquitur de solemnitate Paschæ, & capite Ecclesiæ hoc modo: *Nosse vos volumus, quòd Pascha die Dominicâ annuis solemnitatibus celebrandum. Istis enim temporibus Hermas Doctor fidei & Scripturarum effulsit inter nos. Et licet nos idem Pascha prædictâ die celebremus, quia tamen quidam inde dubitaverunt, ad corroborandas animas eorum, eidem Hermæ Angelus Domini in habitu pastoris apparuit, & præcepit ei, ut Pascha die Dominico ab omnibus celebraretur. Unde & nos Apostolicâ auctoritate instruimus omnes eadem servare debere, qui nos eadem servamus: nec debetis à capite quoquo modo dissidere.* Et paulò pòst: *Christus est caput omnis principatus & potestatis: qui & hanc sanctam Sedem Apostolicam* 8.

Festum Paschatis in Dominica & non in die plenilunii celebrandum, ex Pio.

Hermas visio.

Papa Romanus caput Ecclesiæ.

Facula Hæreticorum. Matt. 16.

postolicam omnium Ecclesiarum caput esse præcepit, ipso dicente principi Apostolorum Petro: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, &c.

9. De prædiis Ecclesiæ nõ alienandis, ex eodem Pio.

Et in Epistola ad Italos data, datâ, ipse Pius de prædiis Ecclesiasticis, quæ plerisque in locis nunc hæretici diripiunt, scribit ita: *Prædia divinis usibus tradita quidam humanis applicant usibus, & Domino Deo (cui tradita sunt) ea subtrahunt, ut suis usibus inserviant. Quapropter ab omnibus illius usurpationis contumelia depellenda est, ne prædia usibus secretorum cælestium dicata, à quibusdam irruentibus vexentur. Quod si quispiam præsumpserit, sacrilegus habeatur, & sicut sacrilegus judicetur.*

Ecclesia in Sacerdotibus consistit, à quibus & eorum bonis invadendis cavendum.

Ipsos autem qui hoc agunt, Clericos & Domini sacerdotes persequi, eosque infamare audivimus, ut malum super malum addant, & deteriores fiant: non intelligentes quòd Ecclesia Domini in Sacerdotibus consistit, & crescit in templum Dei. Et sicut qui Ecclesiam Dei vastat, & eius prædia & donaria expoliat & invadit, fit sacrilegus: sic & ille qui eius Sacerdotes insequitur, sacrilegii reus existit, & sacrilegus judicatur.

10. De Sanctimonialium velo sacro, tolle eodem Pio.

Idem Pius de velatione sive consecratione virginum ait: *Virgines nõ velentur ante vigintiquinque annos ætatis, nisi forte necessitate periclitantes pudicitiæ virginalis. Et non sunt consecrandæ nisi in Epiphania, & in albis Paschæ, & in Apostolorum Natalitiis, nisi causa mortis urgente.* Hæretici temporis nostri, qui nullum festum præter diem Dominicam servare volunt, advertant hic exprimi etiam Epiphaniam, & Natalitia Apostolorum. Certè sanctus Fabianus, Vndecimus ab isto Pio Pontifex Summus, & Martyr præclarus, in initio primæ epistolæ suæ sic scribit: *Septem Diaconos in urbe Romana per septem regiones civitatis, sicut à Patribus accepimus, habemus; qui per singulas hebdomadas & Dominicos dies, atq; festivitatum solemnia cum Subdiaconibus, & Acolythis, ac sequacium ordinum ministris, iniuncta sibi observant ministeria, & parati omnibus râ sunt ad divinum Officium peragendum.*

Festi dies Sanctorum, ex Fabiano.

11. Pius docet quid agatur, si ceciderit stilla de sacro Calice.

Etiam de Sanguine Domini Pius hoc decretũ nobis reliquit: *Si per negligentiam aliquid de Sanguine Domini stillaverit in terram, lingua lambatur, tabula radatur. Si non fuerit tabula, ut non conculcetur, locus * corrodatur, & igne consumatur, & cinis intra altare recondatur. Si super altare stillaverit calix, sorbeat minister stillam: & linteamina quæ stilla tetigerit, tribus vicibus minister abluat, calice subterposito, & aqua ablutionis sumatur, & iuxta altare recondatur.*

* Alitet corradatur.

12. De habitu & tonsura Clericorum docet nos Anicetus.

Anicetus Martyr post Pium Ecclesiæ Dei præfuit: sub quo beatus Polycarpus adhuc superstes Romam venit (ut Irenæus, Eusebius atque Nicephorus referunt) propter quæstionem quæ de Paschate inciderat. Hic Anicetus in epistola, quam ad Galliæ Epi-

Facula Hæreticorum.

Episcopos scripsit, ita de comâ Clericorum loquitur: *Prohibete, fratres, per universas regionum vestrarum Ecclesias, & curate, ut Clerici (qui laicis & simplicibus, virtutis, honestatis, pudicitiæ & gravitatis exemplar esse debent, ac seipsos tanquam signum purioris vitæ, rudioribus ad imitationem prudenter exhibere) iuxta Apostolum, comam non nutriant, sed desuper caput in modum sphæræ radant; quia sicut discreti † debent esse in conversatione, ita & in tonsurâ & omni habitu discreti debent apparere.*

13. Missam ab uno Sacerdote inchoatam & non finitam, alium Sacerdos perficiat, ut indicat Soter.

Soter Martyr Aniceto in administratione sanctæ Ecclesiæ successit. Is de Missæ Sacrificio sic constituit: *Censuimus convenire, ut cùm à Sacerdotibus Missarum tempore sacra Mysteria consecrantur, si ægritudinis accidat quilibet eventus, quo cœptum nequeat expleri mysterium, sit liberum Episcopo, vel Presbytero, ut consecrationem expleat officii cœpti.* Et infra, *Nullus,* inquit, *post cibum potumq; sive quodlibet minimum sumptum Missas facere, nullusq; absq; patentis molestiæ proventu minister vel Sacerdos, cùm cœperit, imperfecta officia præsumat omninò relinquere.*

Missa ab omnino jejunis facienda.

† Id est segregati à laicis Clerici debent habere signa à laicis distinctiva.

****
*

CAPUT IX.

Ex scriptis sanctorum Irenæi, Justini, & Hippolyti in primitiva Ecclesia.

1. *Clarissima doctrina Irenæi de Sacrificio Missæ.*
2. *Et de primatu Ecclesiæ Romanæ.*
3. *Item de observandis traditionibus.*
4. *Sancti Iustini locus de libero arbitrio.*
5. *De jejuniis pro remissione peccatorum.*
6. *De ritu Missæ, & de transsubstantiatione.*
7. *Sancti Hippolyti prædictio de temporibus Lutheranorum.*
8. *De Missa, Monachatu, Virginitate.*

1. Actus S. Irenæi, & doctrina de venerabili Sacramento, & Sacrificio Missæ.

Cum Soter vitâ defunctus esset, beatus Eleutherus Ecclesiam regendam suscepit. Irenæus autem Martyr clarissimus, sancti Polycarpi quondam auditor, vixit sub Aniceto & Sotere atq; etiam Eleuthero Pontificibus. Nam quòd suo tempore Eleutherus fuerit Pontifex, ipse indicat tertio Adversus hæreses libro, ubi recenset ex ordine Pontifices Romanos. Ita enim scribit: *Cùm Aniceto successisset Soter, nunc duodecimo ab Apostolis loco Episcopatum habet Eleutherus.* Hic igitur Irenæus quarto libro Adversus hæreses loquitur de Eucharistiæ oblatione in hunc modum: *Dominus discipulis suis dans consilium primitias Deo offerre ex suis creaturis, non quasi indigenti, sed ut ipsi nec infructuosi, nec ingrati sint, eum, qui ex substantia panis est, accepit, & gratias egit, dicens: Hoc est Corpus meum: & calicem similiter, qui est ex ea creatura quæ secundùm nos est, suum Sanguinem confessus est,*

Cap. 1.

Cap. 12.

Matt. 26

Facula Hæreticorum.

& novi Testamenti novam docuit oblationem, quam Ecclesia ab Apostolis accipiens, in universo mundo offert Deo. De quo in duodecim Prophetis Malachias sic præsignavit:

Malach. 2.

Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus omnipotens, & sacrificium non accipiam de manibus vestris: quoniam ab ortu solis usque ad occasum nomen meum glorificatur inter gentes, & in omni loco incensum offertur nomini meo, & sacrificium

Cap. 34.

purum. Et paulò pòst addit Irenæus: *Ecclesiæ oblatio, quam Dominus docuit offerri in universo mundo, purum sacrificium reputatum est apud Deum, & acceptum est ei.* Hæretici, qui blasphemias in novam novi Testamenti oblationem, hoc est, in Eucharistiæ Missæque Sacrificium impio ore evomunt, & negant Christum illam oblationem instituisse ac docuisse, expendant diligenter prædicta Irenæi verba: expendant item verba Martialis quæ supra citavimus, & verba tertii Canonis Apostolici. Certum planè est, Apostolos à Christo didicisse, & Ecclesiam ab Apostolis accepisse præcellentissimam istam novæ Legis oblationem. Ceterùm post initium libri quinti Irenæus ait: *Quando & mixtus calix & fractus panis percipit verbum Dei, fit Eucharistia Sanguinis & Corporis Christi.*

2. Ecclesia Romana à Petro & Paulo fundata, ut Irenæus docet. Cap. 5.

Libro tertio ipse idem Irenæus magnificè Ecclesiam Romanam commendat, scribens ita: *Maximæ & antiquissimæ & omnibus cognitæ à gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundatæ & constitutæ Ecclesiæ traditionem, quam habet ab Apostolis, & annuntiatam hominibus fidem per successiones Episcoporum pervenientem usque ad nos indicantes: confundimus omnes eos qui quoquo modo vel per sui complacentiam pravam, vel per vanam gloriam, vel per cæcitatem & malam sententiam, aliter quàm oportet colligunt. Ad hanc enim Ecclesiam propter potentiorem principalitatem necesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt ubique fideles: in qua semper conservata est ea quæ est ab Apostolis traditio.*

Caput est omnium Ecclesiarum Romana.

Et paulò pòst, enumeratis Pontificibus Romanis, ait Irenæus: *Hac ordinatione & successione, ea quæ est ab Apostolis in Ecclesiâ traditio pervenit usq; ad nos. Et est plenissima hæc ostensio, unâ & eamdem vivificatricem fidem esse quæ in Ecclesia ab Apostolis usq; nunc sit conservata & tradita in veritate. Et Polycarpus non solùm ab Apostolis edoctus & conversatus cum multis ex his qui Dominum nostrum viderunt, sed etiam ab Apostolis in Asia, in ea, quæ est Smyrnis, Ecclesia constitutus Episcopus, quem & nos vidimus in prima nostra ætate (multum enim perseveravit, & valdè senex gloriosissimè & nobilissimè martyrium faciens, exivit de hac vita.) Hic docuit semper quæ ab Apostolis didicerat, quæ & Ecclesiæ tradidit, & ea sola sunt vera.* Et posteà Irenæus scribit ita: *Non oportet quærere apud alios veritatem, quam facile est ab Ecclesia sumere: cùm Apostoli*

3. Cap. 3. Successio Pontificum & traditio Ecclesiarum est Irenæo certissima veritatis nota in re fidei, contra Novatores nuperos.

Ecclesia repositorium veritatis. Ioan. 10

Facula Hæreticorum.

li quasi in depositorium dives plenissimè in eam contulerint omnia, quæ sunt veritatis; ut omnis quicunque velit, sumat ex ea potum vitæ. Hæc enim est vitæ introitus: omnes reliqui fures sunt & latrones. Propter quod oportet devitare quidem illos: quæ autem sunt Ecclesiæ, cum magnâ diligentia diligere, & traditionem veritatis apprehendere. Quid enim? Si de aliqua modica quæstione disceptatio esset, nónne oportet in antiquissimas recurrere Ecclesias, in quibus Apostoli conversati sunt, & ab eis de præsenti quæstione sumere quod certum & liquidum est? Quid autem si neq; Apostoli quidem Scripturas reliquissent nobis, nónne oportebat ordinem sequi traditionis quã tradiderunt his quibus committebant Ecclesias? Notent hæc hæretici, qui Apostolorum sanctorumque Patrum traditiones contemnunt, & nihil esse certæ fidei dicunt, nisi sit expressè positum in Canonicis Scripturis.

Ecclesia, etiam sine ulla scriptura, audiatur.

4. Assertio libertatis arbitrii, ex Iustino Martyre.

Iustinus Philosphus & Martyr floruit non multò ante Irenæum. Is in secunda Apologia sua pro Christianis, de libertate arbitrii, quam homini inesse plerique hæretici modò impudentissimè negant, sic loquitur: *Pœnas & præmia pro dignitate operum cuiq; reddi, verum est & compertum ex Prophetarum oraculis. Alioqui si fato regerentur omnia, nihil omnino relictum esset in nostra potestate. Nam si fatali lege alius bonus esset, alius malus, nec laudem ille, nec hic mereretur vituperium. Et nisi homines arbitrio possint turpia fugere, honesta sectari, extra culpam erunt quidquid etiam agant.* Et paulò post: *Hominem*, inquit, *longè aliâ conditione creavit Deus, quam quadrupedes discernendi eligendiq; facultate carentes. Alioqui nullam laudem mereri potuisset, si non sponte virtutem prætulisset vitio; neque si malus fuisset, pœnam merebatur. Didicimus autem hæc à sancto prophetico spiritu, quo afflatus Moyses narrat DEUM sic locutum homini recèns à se ficto: * Ecce ante faciem tuam bonum & malum: tu bonum eligito. Item Isaias alius Propheta ex persona Patris Dominiq; omnium Dei, sic loquitur: Lavamini, mundi estote, auferte malitias ab animabus vestris; discite bonum facere. Si volueritis, & meam vocẽ audieritis, bona terræ comedetis quòd si non audieritis, devorabit vos gladius, nã os Dni locutum est. Quod autem dicit, Devorabit vos gladius, non cædem minatur contumacibus; sed DEI gladius est ignis, cuius pabulum sunt malorum operum patratores.* Hæc ibi. Profectò hæresis illa, qua homines insani impugnant libertatem arbitrii nobis à Deo præstitam, & vitam nostram omnem coactam esse dicunt, perniciosissima est: cùm sit totius impietatis atque iniquitatis fomentum. In libro Iesu filii Sirach, hoc est, in Ecclesiastico (quem hæretici quidem rejiciunt, sed Ecclesia Dei inter Scripturas Canonicas nunc numerat) leguntur hæc verba: *Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu*

* Hæc accepta ex Ecclesiastici cap. 15. alludũt ad verba quæ Moyses Geneseos c. 1. & 4. refert de libero arbitrio. Isa. 1.

Eccli. 15

Facula Hæreticorum.

manu consilii sui. Adiecit mandata & præcepta sua: si volueris mandata servare, conservabunt te. Apposuit tibi aquam & ignem: ad quod volueris, porrige manum tuam. Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei, dabitur illi.

5. Iejunia satisfactoria pro peccatis agnoscit Iustinus.

In illa eadem Apologia de precibus & jejuniis quæ ante Baptismum peragi solebant, Iustinus scribit ita: *Quotquot persuasi credunt hæc, quæ docemus, vera esse, & ad eum modum vivere pollicentur; ante omnia discunt precibus & ieiuniis petere à Deo præteritorum peccatorum veniam, nobis una preces ieiuniaq; iungentibus. Deinde ad aquam à nobis ducuntur, & renascuntur modo renascendi quo & nos renati sumus. Nam in nomine Patris omnium, Dominiq; Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi, & Spiritus sancti, in aqua tunc lavantur. Dixit enim ipse Christus: Nisi renati fueritis, non intrabitis in regnum Cælorum.*

Ioan. 3.

6. Coventus fidelium ad Missã audiendam, ex eodem. Observãdi ritus Missæ, ex Iustino, quales nunc ferè in usu.

In fine ejusdem Apologiæ Iustinus de ritu Missæ scribit hæc verba: *Omnes qui in oppidis vel agris commorantur, unum in locum conveniunt, Commentariaq; Apostolorum vel Prophetarum scripta leguntur, quamdiu res patitur. Deinde ubi is qui legit destitit, is qui præest admonet & hortatur, ut ea quæ lecta sunt bona imitemur. Tum surgimus omnes, & comprecamur, conclusisq; precibus nostris, panis vinumq; & aqua afferuntur: tumq; is qui primum locum tenet, preces gratiarumq; actionem pro virili mittit, populusq; acclamat dicens, Amen; & iis quæ cum gratiarum actione consecrata sunt, unusquisq; participat.* Ac paulò suprà: *Cibus ille vocatur à nobis Eucharistia: cuius participium nulli omnino fas est permittere, nisi credenti doctrinam nostram veram esse, & iam lavacro regenerationis in remissionem peccatorum loto: & ita vescitur, ut Christus tradidit. Non enim ut quemvis panem, neq; ut quemvis potum ista accipimus: sed quemadmodum per verbum Dei incarnatus est JESUS Christus Salvator noster, & carnem & sanguinem pro nostra salute assumpsit, ita quoq; per preces verbi illius, cibum, ex quo sanguis & caro nostra per imitationem aluntur, cùm benedictus fuerit, ipsius JESU Christi incarnati Carnem & Sanguinem didicimus esse. Apostoli enim in suis Commentariis, quæ Evangelia vocantur, ita tradiderunt sibi mandatum esse, JESUM, cùm sumpsisset panem, & gratias egisset, dixisse, Hoc facite in meam commemorationem, Hoc est Corpus meum: atq; itidem cùm calicem sumpsisset, actis gratiis dixisse, Hic est Sanguis meus.* Hæc Iustinus.

Transsubstantiationis mysterium.

Matt. 26 Mar. 14 Luc. 22.

7. S. Hippolyti vaticinium de perditu Luthero temporibus.

Hippolytus Martyr non multis annis Irenæo posterior fuit. Hic in Oratione quam de Consummatione mundi & Antichristo edidit, loquitur hunc in modum: *Templa divina domorum instar erunt: locis omnibus eversiones fient Ecclesiarum.* Et paulò pòst: *Tunc exurgent falsi Prophetæ, falsiq; Apo-*

Facula Hæreticorum.

postoli, homines impostores. Pastores fient quasi lupi, Monachi expetent quæ sunt mundi, &c. Ex his quoque verbis beati Hippolyti cognoscant hujus temporis hæretici, Monachatum esse antiquissimum. In eadem Oratione Hippolytus scribit ita: *Lugebunt Ecclesiæ luctum magnum: quia nec oblatio nec suffitus fiet, nec cultus Deo gratus: sed Ecclesiarum ædes sacra sugurii instar erunt, pretiosumq; Corpus & Sanguis Christi non extabit in diebus illis. Liturgia extinguetur, Psalmorum decantatio cessabit.* Notandum est, quod gloriosus Martyr hîc dicit de pretioso Corpore & Sanguine Domini Iesu, & de Liturgia sive Missa. Nâ si tempore Antichristi Liturgia abolebitur, profectò præcursores Antichristi sunt, qui modò eam moliuntur abrogare.

8. Ejusdem de Missa, Monachatu, & virginitate judicium.

Et infrà Hippolytus inducit Dominum, invitantem Sanctos cujuscunque ordinis ad possidendum regnum cæleste, atque inter alia dicentem: *Venite Pontifices, qui purè mihi Sacrificium die noctesq; obtulistis, ac pretiosum Corpus & Sanguinem meum immolastis quotidie. Venite Sancti, in montibus, in speluncis & cauernis terræ exercuistis vos, qui per continentiâ, preces, & virginitatem servistis nomini meo. Venite adolescentulæ, quæ thalamum meum exopiastis, nec præter me sponsum alium dilexistis, quæ per martyrium & pietatis exercitationem mihi immortali atq; incorruptibili sponso copulatæ estis*, &c. Quid dicitis ad ista, ô hæretici cæci atque miserrimi? Sed redite ad cor, redite; atque Ecclesiæ Dei vos tandem aliquando reddite.

CAPUT X.

Conclusio Faculæ per argumenta generalia controversiarum Fidei,

1. *Eadem est fides Ecclesiæ Romanæ hodiernæ, quæ fuit primitivæ: sine qua nullus salvabitur; in qua fuere omnes Patres & Doctores antiqui.*
2. *Hæretici non habent pro se Scripturam, sed pravum Scripturæ sensum ab ipsismet confictum: rectum enim sensum Scripturæ, a sola Ecclesia accipimus.*
3. *Exemplaris probatio, quòd Scripturæ sint hæreticis in laqueum, circa traditiones, jejunia, & alia, tam olim quàm modernis temporibus.*
4. *Multa rectè docet & præcipit Ecclesia, quæ non sunt in Scripturis expressa: sunt tamen illis consentanea.*
5. *Sufficiunt Scripturæ ad salutem; quia præcipua quædam continent, & reliqua ab Ecclesia accipienda ostendunt.*
6. *Quàm sit absurdum, præferre opinionem Novatorum auctoritati Patrum antiquissimorum.*
7. *Propter aliquorum vitia non debemus discedere ab Ecclesiæ gremio.*
8. *Oratio pro seductis.*

Ex his quæ hactenus in medium protulimus, satis liquet, sanctos Patres in primitiva Ecclesia eamdem tenuisse fidem quam modò in Ecclesia Catholica tenemus, & idem sensisse de Deo rebusque Divinis atque Ecclesiasticis, quod nunc sentimus. Quod cùm ita sit, perpendant illi, qui aliam fidem & doctrinâ profitentur, quàm à veritate aberrent, quamque malè sacras Litteras intelligant. Non est quòd sibi blandiantur, putantes se esse Ecclesiam, vel in Ecclesia Dei. Non

1. *Hodie eadem per omnia credit Ecclesia Romana, quæ primitiva tradidit & credidit.*

sunt

Facula Hæreticorum.

sunt in Ecclesia. Si enim in ea essent, non dissiderent tam arrogantet in fide & doctrina à sanctissimis Martyribus & Patribus, qui præclarissima Ecclesiæ membra sunt. Nos quidem potuissemus adhuc alia non pauca ex scriptis antiquorum Patrum adducere: sed ista sufficere judicamus, ad revocandum saltem aliquos ex discipulis Sectariorum hujus nostræ tempestatis ad matrem Ecclesiam Apostolicam: nisi ipsi pervicaci animo in hæresi vel schismate permanere, ac seipsos sponte in gehennam præcipitare velint. Necesse enim est eos omnes in æternum inferni ignem corruere, qui opinionem aliquam Ecclesiæ Catholicæ contrariam superbâ obstinatione retinent, atque ita ab Ecclesiæ unitate separati moriuntur, quamlibet etiam justè alioqui vivere videantur. Si qui hæretici plura cupiunt cognoscere quàm adnotauimus, legant ex integro libros eorum Auctorum qui à nobis citati sunt, itemque sacra Concilia quæ legitimè congregata ac celebrata fuerunt in Ecclesia: legant Epistolas sanctorum Sacerdotum qui post Soterem sibi invicem in summo Pontificatu successerunt: legant lucubrationes Cypriani, Athanasii, Basilii, Gregorii Nazianzeni, Gregorii Nysseni, Ioannis Chrysostomi, Hieronymi, Ambrosii, Augustini, Leonis, Gregorii Romani, Bernardi, & aliorum Orthodoxorum Scriptorum, quorum doctrina mirificè illustrat Ecclesiam Dei: ex his enim plenissimè discent, quid credere, & quomodo divinas Scripturas intelligere debeant. In libris etiam Tertulliani, qui temporibus Apostolorum vicinus fuit, & statim post Irenæum vixit, invenient non pauca de ritibus Baptismi, de sacra Unctione, de manuum impositione, de reverentia Sacerdotibus exhibendâ, de felici Ecclesia Romana, in quam Apostoli Petrus & Paulus unà cum sanguine omnem doctrinam suam profuderunt, de exomologesi sive confessione delictorum, de pœnitentiæ labore, de jejuniis, de vero Corpore & Sanguine Christi in Eucharistia, de oratione quæ fit pro fidelibus defunctis, de signaculo Crucis quod ferè ubique exprimimus, de variis traditionibus non scriptis, &c. In libris quoque Clementis Alexandrini, qui non multò post Tertullianum floruit, & in lucubrationibus Origenis discipuli ejus, plurima inveniunt adversus hæreses hujus temporis.

Extra Ecclesiã veram hodierniam, nemo potest salvari.

Omnes omnino Patres in hac eadẽ Ecclesia & fide fuerunt per annos mille quingentos & amplius.

At videmus nunc multos hæreticos eò vesaniæ processisse, ut nihil pro firmo & rato recipere velint, nisi sit expressè adnotatum in Scripturis Canonicis, quas tamen Scripturas perperàm intelligunt atq; interpretantur. Quòd si Catholicus quispiam eis verba ipsarum divinarum Scripturarum proponat, mox verò illarum sensu (quem sancti Martyres & Ortho-

2. *Sensum Scripturæ à sanctis, pro ipsa Scriptura amplexantur hæretici.*

Facula Hæreticorum.

Orthodoxi Patres approbant) repudiato, pravum sensum à se confictum objiciunt, eumque pertinacissimè defendunt. Deus enim ita condidit Scripturas sacras, ut superbis hæreticis, qui intellectum suum judicio Ecclesiæ Apostolicæ submittere nolunt, sint in laqueum. Unde Psalmista de eis loquens ait: *Pluet super peccatores laqueos: ignis, & sulphur, & spiritus procellarum pars calicis eorum.* Jactant verò sese, & gloriantur vanissimè. Nos, inquiunt, purum Dei verbum amplectimur, nos intra limites verbi Dei consistimus, nos verbum Dei & Evangelium Christi sincerè annuntiamus.

Eßq; hæ hæreticis causa ruina & perditionis.

Psal. 10.

Putant id solum esse verbum Dei, quod sacris Litteris comprehensum est: sed falluntur omnino. Nam verbum Dei est, quidquid loquitur Deus, sive id scriptum sit, sive non scriptum. Cùm Deus loqueretur primo parenti nostro Adæ, cùm loqueretur Noë & Abrahæ, nondum quidquam de veteri Testamento scriptum erat, & jam à Patribus illis verbum DEI audiebatur. Cùm etiam Simeon Iustus responsum accepisset à Spiritu sancto, se non visurum mortem nisi priùs videret Christum Domini, verbum Dei audierat quod scriptum non erat. Si hodie quoque DEUS alicui sancto homini per revelationem *verbum absconditum & venas* arcani *susurrii* sui aperiret, hujusmodi homo verbum Dei proculdubiò susciperet, etiamsi illud nusquam in divinis Litteris expressum esset. Et cùm Apostoli statim post descensum Spiritus sancti verbum Dei veritatemque Evangelicam prædicarent, necdum Evangelium erat conscriptum. Quid? Num ideò tunc non fuit adhibenda fides Ecclesiæ, quia quod ipsa per Apostolos prædicabat, non erat in divinas Litteras relatum? Certè auctoritas ipsius Ecclesiæ non pendet ex Scripturis. Imò verò Scripturas non sciremus esse divinas, nec eas pro divinis haberemus, nisi Ecclesia illas pro talibus habendas esse decerneret. Hæc illuminatur & regitur à Spiritu sancto, qui ei docenti adest, sicut Prophetis & Evangelistis scribentibus adfuit. Atque ob id beatus Paulus eam appellat columnam & firmamentum veritatis: nam in his quæ ad fidem & bonos mores pertinent errare nescit. Vox illius, vox Christi est: quia illa corpus, iste caput est. Qui illam audit, Christum audit: & qui illam audire non vult, Christum quoq; audire recusat. Itaque ea quæ docet aut præcipit Ecclesia, nos pro verbo DEI habere promptéque suscipere debemus: neque necesse est ut illa aliquo expresso Scripturarum testimonio comprobentur. Penes Ecclesiam jus est pronuntiandi nõ solùm quænam Scripturæ pro Canonicis habendæ sint, verùm etiam quo sensu intelligi debeant. Nam nisi hanc auctoritatem obtineret Ecclesia, leves & maligni quique homines abjice-

Verbum Dei non est sola Scriptura, sed etiam traditio non scripta; cùm ante Moysis tempora nulla scriptura nata aut nata fuerit.

Iob. 4.

Verbum Dei. ejusque veræ intelligentia, à sola Ecclesia accipitur.

1. Tim. 3

Luc. 10.

Alioquin nihil esset certi in doctrina fidei.

Facula Hæreticorum.

abjicerent è Canone quas vellent divinarum Scripturarum partes, & eas pro suo arbitrio absurdis expositionibus depravarent. Iste sic, ille aliter, rursumque alius aliter contra veritatem eas intelligere vellet: atque hinc innumeræ hæreses emergerent, nihilque certum esset apud Christianos.

3. Scripturæ sunt hæreticis in laqueum positæ;

Diximus, ipsas divinas Litteras hæreticis esse in laqueum: & profectò ita est. Nam Arrius hæreticus audiens Christum in Evangelio dicentem, *Pater major me est*, illaqueatus asseruit, Filium Dei non esse Patri consubstantialem & æqualem. Itidem impurus Heluidius legens in Matthæo Evangelista hæc verba de Ioseph & Maria Matre Domini, *Non cognoscebat eam, donec peperit filium suum primogenitum*, laqueo irretitus dixit, Mariam non permansisse virginem. Similiter hæretici hujus tempestatis ubique in Scripturis involvuntur laqueis. Et ut, exempli gratia, hîc aliquid proferamus, miserè admodum illaqueantur istis Christi verbis: *Quare transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Hypocritæ, benè prophetavit de vobis Isaias, dicens: Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longè est à me: sine causa autem colunt me, docentes doctrinas & mandata hominum.* Licet enim Dominus Iesus non reprehendat pias Apostolorum aliorumque Patrum traditiones, sed eas traditiones, quæ ad cultum honoremque divinum nihil conducunt, & legi Dei adversantur: superbi tamen hæretici, arreptâ hinc occasione, æquissima Ecclesiæ decreta, si in Scripturis Canonicis expressa non invenerint, tanquam superfluas vanasque hominum traditiones respuunt. Et quia legunt in Evangelio, Christum illud quoque dixisse, *Non quod in os intrat coinquinat hominem*; irrident quidquid de jejuniis & abstinentia à quibusdam cibis Ecclesia à Deo illuminata statuit. Nolunt adstringi ad jejunandum certis diebus: & sancto præcepto contempto, vescuntur carnibus pro sua libidine, etiam in sacra Quadragesima. Ad hunc modum verbis Evangelicis illaqueati, Ethnicè magis quàm Christianè vivunt. Eos autem non cibi genus, sed inobedientiæ scelus polluit. Nã bonus est cibus quem creavit Deus: sed si vetitus fuerit, jam non sumitur sine culpa: sicuti bonus erat fructus quem in Paradiso prohibuerat Deus, ex eo tamen non sine gravi peccato Adam comedit.

Ioan. 14

cum veteribus:

Matt. 13

cum recentioribus:

Matt. 15

circa doctrinam traditionum;

circa jejunia. Matt. 15

4. Quomodo illaqueant se hæretici circa dogmata & mandata Ecclesiæ. Matt. 18 1. Reg. 14.

Certum verò est, eum qui Ecclesiæ obedire non vult, Christo non obedire. Et de hujusmodi homine ipse Christus ait: *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus.* Et etiam per Samuelem Prophetam Deus ita loquitur: *Quasi peccatum ariolandi est, repugnare: & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere.* Quibus verbis Saul arguitur ac profa-

Facula Hæreticorum.

fanus abjectusque declaratur, propterea quòd non obedierat dictis Samuelis, qui juxta Dei voluntatem ei denuntiaverat, ut disperderet prorsusque deleret Amalecitas. Atqui Saul poterat more hæreticorũ dicere Samueli: Nusquam in divinis Scripturis expressum lego, quod nomine DEI jussisti: non Deum sed te mihi loquentem audivi. Paulus item affirmat, eos qui Præpositis vel Potestatibus à DEO ordinatis resistunt, DEO resistere, ac damnationem sibi acquirere.

Rom 13

Rursum hæretici legentes hæc verba Pauli, *Si quis vobis evangelizaverit præter id quod accepistis, anathema sit*: legentes & ista Ioannis in fine Apocalypseos, *Si quis apposuerit ad hæc, apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto*: legentes item in Deuteronomio, *Non addetis ad verbum quod vobis loquor, nec auferetis ex eo*; objiciunt illa omnia Romanæ atque Catholicæ Ecclesiæ, & eam accusant execrandæ impietatis, propterea quòd recipit ac statuit multa quæ in divinis Litteris nõ sunt expressa. Sed hujusmodi objectiones mera sunt deliramenta.

Galat. 1.

Apoc. 22

Deut. 4

Romana Ecclesia eamdem fidem annuntiat, quam ab Apostolis accepit: hæretici aliam & novam atq; à se excogitatam.

Romana enim atque Apostolica Ecclesia non aliud Evangelium, neque aliam fidem aut doctrinam annuntiat, quàm à Christo Apostolis Apostolorumque discipulis ac sanctis eorum successoribus accepit: sed ipsi hæretici aliam omnino fidem & doctrinam superbè prædicant, uti totus hic libellus clarissimè ostendit, ob idque sunt hæretici, & veritatis inimici, & impietatis rei, & æternæ damnationi proximi. Nunquam item Romana & Catholica Ecclesia Scripturas sacras augendo, diminuendo, immutando vel perperàm interpretando corrupit, quod hæretici facere solent. Quin potiùs libros omnes Canonicos maximâ fidelitate integros semper conservat, & eorum verba divina (uti à Spiritu sancto edocta est) sanè intelligit, eisque summam auctoritatem tribuit; sed adulterinas hæreticorum expositiones constanter reprobat. Interdum sanè pro causis emergentibus variat pia quædam decreta, & ut tempus exposcit, nonnulla Patrum statuta abrogat: at præceptiones divinarum Scripturarum nunquam immutat.

Romana Ecclesia Scripturas sacras Canonem non auget, minuit, corrumpit; quod est proprium hæreseos facinus.

5. Ecclesia docet semper cõformia Scripturæ, quæ remittit nos in dubiis ad ipsam Ecclesiam.

Rectissimè verò pleraque recipit & docet, quæ licet in ipsis Scripturis Canonicis minimè sint expressa, eis tamen non sunt contraria, sed maximè consentanea. Nam, sicut à nobis alibi suprà * fuit dictum, Deus non omnia in sacris Litteris exprimi voluit, ut disceremus Ecclesiæ subesse, atq; ejus institutionibus & præceptis obtemperare. Certè Ioannes scribit, Christum passioni vicinum dixisse discipulis suis: *Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò: cùm autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* Quo in loco Christus loquitur proculdubiò

* Cap. 1. Faculæ & alibi.

Ioan. 16

Facula Hæreticorum.

de his, quæ posteà ordinanda ac statuenda erant in Ecclesia. Palàm autem est, non omnia illa in Voluminibus sacris esse expressa, quæ tunc Christus testabatur se adhuc habere dicenda. Verùm de illis post resurrectionem suam per dies quadraginta deseruisse credendus est: dicente beato Luca, quòd loquebatur discipulis suis *de regno Dei*, hoc est, de gloriâ cælestis Jerusalem, & statu militantis Ecclesiæ, quæ toto orbe erat dilatanda. Ceterùm Apostoli, accepto Spiritu sancto, pleniùs didicerunt atq; intellexerunt (iuxta prædictionem Christi) *omnem veritatem*: quam etiam Ecclesiæ tradiderunt. Atque hinc est, quòd plurima, vel potiùs innumera, ab Apostolis Ecclesia accepit, quæ in libris novi Testamenti expressa non inveniuntur. Et certè fides habenda est ipsi Ecclesiæ, quæ est *columna veritatis*, & cùm quâ Spiritus sanctus manet in æternum. Nam & hoc Christus ei promisit dicens: *Ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, Spiritum veritatis*. Ecclesia igitur docetur atque gubernatur à Spiritu veritatis: & nihil præcipit nisi secundùm voluntatem ejusdem spiritus, cujus præsentiâ nunquam fuit destituta, neque destituetur unquam. At hæretici clamitant, ea quæ in Scripturis Canonicis habentur, Christianis sufficere. Sufficiunt planè. Imo verò humilibus verisque Christianis sufficere possunt vel hæc paucula verba, quæ Christus Præpositis Ecclesiæ dicit: *Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit*. aut ista, quibus subjectos alloquitur: *Quæcunq; dixerint vobis* (Præpositi ac Pastores) *servate, & facite*. His namque verbis admonemur parêre Ecclesiæ, etiamsi quod illa præcipit, non sit expressè positum in Bibliis sacris. Neque enim Christus ait, Si ea, quæ Pastores & Præpositi Ecclesię vobis dicunt, inveneritis expressa in divinis Scripturis, servate illa & facite, sin minùs, nolite facere: sed ait, *Quæcunq; dixerim vobis, servate & facite*. Qui obedientiam Christianorum redigere volunt ad ea sola quæ in Canonicis Scripturis expressa sunt, alios obediendi fines & terminos nobis constituunt, quàm Christus constituit, quod utique non facerent, si Catholici essent, & Christum potiùs quàm diabolum audirent.

Actor. 1.

Ioan. 16

Ecclesia perpetuò regitur ab assistentia Spiritus sancti.

1. Tim. 3

Ioan. 14

Sufficit humilibus.

Heu! quam infelices sunt, qui matrem Ecclesiam deserunt, & hæresibus se implicant! Quanta, quæso, dementia est, novam impiamque Lutheri, Melanchthonis, Zwinglii, Calvini, vel aliorũ Sectariorum doctrinam, præferre doctrinæ eorum qui veram fidem ab ore Christi, aut Apostolorum susceperunt, eamque posteris fideliter tradiderunt, quæ etiam per successiones multarum generationum ad nos usque pervenit! Et quis verè pius possit continere lacry-

bus Scripturis: quia dat Ecclesiam magistram. Luc. 10. Matt. 23

6. Insaniunt, qui Novatorum judicia sanctis Patribus præferunt.

Facula Hæreticorum.

lacrymas, videns modò tot animas passim hæresum veneno correptas perire? videns homines tam stolidos esse, ut præclarâ illâ & antiquâ rectâque fide relictâ, Sectariorum prava dogmata, insulsasque opiniones nuper excogitatas aut resuscitatas, promptissimis animis amplectantur? Profectò fides Romanæ Apostolicæque Ecclesiæ, quam Deus innumeris miraculis comprobavit, quæque tot jam sæculis inviolata permansit, tam certa atque indubitata est, ut si millies mori possemus, toties utique pro illa retinendâ atq; tuendâ libenter mortem oppetere deberemus. Ea nunquam extinguetur, dicente Domino ad Petrum Ecclesiæ caput
Luc. 22. & Principem: *Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.* Navis Ecclesiæ potest quidem fluctibus hæresum concuti, sed mergi non potest. Quantumvis prematur, nunquam tamen opprimetur Ecclesia.

7. Non est discedendum ex Ecclesia, tametsi in ea nonnulli scelerate vivunt.

Verùm hæretici videntes plurimos abusus esse, & multos etiã è numero Pastorum non rectè vivere in Ecclesia Romana atq; Catholica, detestantur illam, & ab ea sese separant, eique subesse nolunt. Sed eos meminisse oportet,
Matt. 13 Matt. 3. Luc. 3. Ecclesiam Dei esse sagenam illam Evangelicam, quæ malos pisces cum bonis, durante hac mortali vita, continet: esse itidem aream illam, in qua rejectaneæ & olim exurendæ paleæ electissimis granis permixtæ sunt. Optandum verò & adorandum, ac modis omnibus adnitendum est, ut tollantur abusus, & reformentur mores in Ecclesia Dei. Attamen ipsa eadem Ecclesia Apostolica, propter malos Catholicos, quos gremio suo continet, non desinit esse *columna & firmamentum veritatis.* Quemadmodum autem sæculi Regibus & Principibus, ea quæ justa sunt præcipientibus, necesse est subjici & obtemperare, etiamsi ipsi alioqui improbi sint & flagitiosi: ita etiam Præpositis Ecclesiæ honesta & rationabilia jubentibus oportet obedire, etiamsi non benè vivant. De talibus enim Dominus loquens in Evangelio ait subditis: *Quæcunque dixerint vobis, servate & facite, secundùm verò opera eorum, nolite facere.* Sanè qui manet divisus ac separatus ab Ecclesia Catholica, quæ est Corpus Christi mysticum, separatus item à Christo capite est.

1. Tim. 3 Etiam malus Præpositus est obediendum.

Matt. 23 Ephes. 1

8. Pia pro seductis oratio.

Benignissimus DEUS noster concedat, vt depulsâ errorum caligine, omnes agnoscamus veritatem, quam Apostoli Apostolorumque discipuli, & eorum successores, aliique Orthodoxi Patres nobis commendaverunt: præstet, inquam, Dominus, ut veritati constanter ac firmiter adhæreamus, & vitam degamus verè Christianam, atque ita tandem æternam beatitudinem consequamur, Amen.

Faculæ Appendix.

FACULÆ APPENDIX.

§. I.

DE SACRA EUCHARISTIA.

Vesanus error hæreticorum, & sincera fides Catholicorum ostenditur.

1. *Hæretici in doctrina Eucharistiæ apertè contradicunt Christo.*
2. *Corpus Christi simul est in cælo & in Sacramento.*
3. *Novatores Capharnaitis similes.*
4. *Spiritualis manducatio apud hæreticos excludit præsentiam Christi à Sacramento: apud Catholicos includit; significat enim dignam, & incruentam Sacramenti masticationem, per quam sumitur & manducatur verum Christi Corpus.*
5. *Caro Christi in Eucharistia vocatur divina & spiritualis; non secundùm substantiam, sed propter exhibitionis modum, qui magis videtur esse spiritualis quàm corporalis.*
6. *Ipse modus loquendi Scripturarum, indicat Christi realem præsentiam in Eucharistia per Transsubstantiationem, ut loquitur Concilium Tridentinum Sess. 13. cap. 4. & Can. 2.*
7. *Eucharistia vocatur panis: tum quia panis erat ante consecrationem; tum quia pascit animum, & oraliter manducatur. Sic vocatur signum, & figura, quia sub speciebus latet Christus, ejusq; gratia.*
8. *Eucharistia totum hominem unit Christo.*
9. *Dissensio hæreticorum inter se, circa Eucharistiam, firmat fidem Catholicorum de illa.*

1. *Doctrina Novatorum de Eucharistia contradicit verbis Christi Domini clarissimis.*

COR Christiani & Catholici hominis ingenti horrore concutitur, totumq; contremiscit, quando penitiùs considerat errorem & blasphemias hæreticorum hujus temporis circa sacratissimam Eucharistiam. Nã Dominus quidem JESUS apertissimè dicit, *Hoc est enim Corpus meum quod pro vobis datur, Hic est Sanguis meus qui pro multis effundetur:* at illi impudenti sacrilegoque ore contradicentes, Non est; inquiunt, verum Corpus & verus Sanguis Christi in Eucharistia: non transmutatur panis in Carnem, nec vinum in Sanguinem Domini, sed manet substantia panis & vini. O impietatem detestabilem! Certè Apostoli & eorum discipuli, omnesque Christi Martyres, & sancti atque Orthodoxi Patres semper firmissimè crediderunt, panem converti in Corpus, & vinum in Sanguinem Christi, atque in Eucharistia remanere non substantiam, sed tantùm species & qualitates panis & vini. Hanc fidem, quam ab ore Domini JESU acceperunt, palàm docuerunt, & etiam in suis scriptis adnotatam reliquerunt. Luc. 22. Mar. 14

2. *Christus simul in cælo, & in Sacramento realiter & corporaliter.*

Sed hæretici arrogantes ac cæci falsas interpretationes comminiscuntur, quibus manifestissimã veritatem impugnent. Modis omnibus nituntur incautos à sinceritate veræ fidei avertere. Corpus Christi, ajunt, est in cælo, non hic in terra. Credere nolunt illud esse etiam in Eucharistia: quia quomodo id fieri possit, non comprehendunt. Atqui hoc mysterium, quod omnipotenti virtute DEI fit, incomprehensibile est. Omnino verum Corpus Christi & in cęlo integrum est, & nihilominùs in terris integrum Eucharistiâ continetur. Nam & quando ipse Dominus in Cœna tradebat idem verum

Tacula Appendix.

verum Corpus suum discrpulis suis, utique illud & integrum sedebat juxta discipulos, & etiam integrum à singulis Discipulis sumebatur. Neque recedit à cælo, ut sit in Sacramento: sed in cælo manet, & in Sacramento est. Si nemo intellectu consequi potest, uti Dominus quinque panibus hordeaceis quinque millia hominum satiaverit, & superfuerint duodecim cophini fragmentorum: magna profectò temeritas est, velle rationibus humanis investigare, quomodo Corpus Christi quod in cælo est, possit esse etiam in terrâ, ubicunque sacra est Eucharistia. Simplici & firma fide hîc est opus. Nam fidei oculus sub exigua panis specie attendit verũ Corpus Christi, attendit totum Christum verum Deum & verum hominẽ. itaq; non quomodo caro Christi ibi sit, inquirendum: sed quòd suprà naturam virtute Dei ibi esse possit & verè sit, credendum est. Neque enim mentitur Veritas quæ dicit, *Hoc est corpus meum*. Ipse cui nihil impossibile est; & qui virgam Moysis vertit in colubrum: ac rursus ex colubro virgam fecit, quique in Cana Galilææ aquam mutauit in vinum: nobis in Sacramento panem convertit in Corpus, & vinum in Sanguinem suum. O ingens summeque venerandum miraculum.

Fide non argumentiu mysteria Christi capiuntur.

Ioan. 6.

Matt. 26

Exod. 4

Ioan. 2.

3. *Novi Capharnaitæ sunt*

Cùm Christus coràm Capharnaitis loqueretur de manducatione carnis suæ, illi fidem non adhibebant verbis ejus (ipsis hodie similes sunt vecordes hæretici:) dicebant enim: *Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandũ?* Somniabant Christum velle dare carnem suam frustatim concissam, & more aliarum carnium, coctam vel crudam. At Catholici ab hujusmodi absurda cogitatione prorsus alieni sunt: agnoscentes, verum divinumque Corpus Christi in Eucharistia adesse mysticè, & modò arcano sensibusque minimè exposito.

moderni Sacramẽtarii hæretici.

Ioan. 6.

4. *Spirituali præsentia aut manducatio Corporis Christi juxta mentem Catholicorum explicatur.*

Si quispiam Auctor Catholicus dicat, quòd gloriosa & spiritualis caro Domini Jesu ibi spiritualiter adsit, nihil tamen per has dictiones *spiritualis* & *spiritualiter* diminuit de veritate ipsius carnis Dominicæ, & verâ ejus præsentia: sed hæretici per illas dictiones veram Carnem Christi à Sacramento Eucharistico excludere volunt. Catholici prorsus confitentur verum Corpus Domini esse in Eucharistia substantialiter & corporaliter. Ecce, quia sine horrore nõ potuissemus Carnem Christi manducare, & Sanguinem ejus bibere in forma carnis & sanguinis; pius ac dulcis Dominus seipsum nobis dare voluit sub specie panis & vini. O ineffabilem bonitatem atque charitatem! Forma & qualitates Corporis Christi gratiâ & virtute Dei mirabiliter occultantur, ne horrori nobis sint: apparent verò ac sentiuntur species & qualita-

tes

Facultæ Appendix.

tes panis ac vini, quæ sensibus nostris conveniunt & gratę sunt. Nos certè in hoc sacro convivio accipimus, & in viscera nostra trajicimus illam ipsam veram carnem, quam Maria virgo peperit, & quæ pependit in Cruce, quæque nunc sedet ad dexteram Patris in cælo: sed alio modo Christus eam exhibet in Sacramento, quàm olim fuit in Cruce. Verùm ut ad salutem nobis prosit sacramentalis manducatio carnis Dominicæ, debemus eam sumere non ore tantùm, sed etiam spiritu sive spiritualiter per fidem ac sanctum desiderium. Catholici & pii homines interdum hoc Sacramentum cum fructu maximo sumunt, etiamsi spiritualiter duntaxat illud accipiant, videlicet desiderio & fide, sincerâque animi devotione. Hæretici jactant se hoc modo Corpus Christi utilissimè manducare: sed falluntur. Neque enim fieri potest, ut ipsi carnem spiritualiter utiliterque edant, cùm veram fidem minimè habeant, & eam Eucharistię manducationem, quæ à Christo instituta est, unà cum incruento incontaminatoq; Missæ Sacrificio, sceleratè abrogent atque abjiciant. Et ideò in illa cœna sua panem nudum edentes, nihil omnino spiritualis fructus cõsequuntur, quantavis fide & intentione cogitationem suam ad passionem Christi pro mundo in Cruce oblati referant.

Quòd autem Patres dicunt, divinam & spiritualem carnem in sacrosanctis Mysteriis manducandam dari aliam ab ea quæ crucifixa est, intelligunt aliam exhibitionis modo, non substantiâ. Planè vera & viva caro in Eucharistia est: nam panis (ut dictum est) verè mutatur in verum Corpus Christi. Fit ita: quia Deus vult ita, Deus ita instituit. Verbum Domini quo id fit, omnipotens est; modus autem quo fit, inscrutabilis est. O hæretici ingrati! ut quid Dei benignitatem atque beneficentiam non agnoscitis? ut quid adhuc increduli estis?

5. *Quo sensu caro Christi in Sacramento vocatur divina aut etiam spiritualis.*

Si verum Corpus & verus Sanguis Christi Eucharistiâ non contineretur, cur, quæso, Apostolus Paulus de eâ loquens, hæc terribilia verba diceret: *Quicunq; manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indignè, reus erit Corporis & Sanguinis Domini?* Et rursum, *Qui manducat*, inquit, *& bibit indignè, judicium sibi manducat & bibit, non dijudicans Corpus Domini.* Si item in Eucharistia maneret substantia panis & vini; quare, obsecro, tam manifestè Christus diceret, *Hoc est Corpus meum, Hic est Sanguis meus?* quare non unus tantùm, sed tres Evangelistæ, atque etiam Paulus Apostolus illa ipsa verba sic repeterant? quare & sanctus Jacobus Apostolus in Liturgia sua precaretur, ut Spiritus sanctus superveniens, propositum panem efficeret Corpus Christi, & vinum Sangui-

6. *Verba Scripturæ ad literam ostendunt realem præsentiam Corporis Christi per mutationem substantiæ panis & vini in Carnem & Sanguinem Domini, quæ vocatur & est Transsubstantiatio.*

1. Cor. 11. Matth. 26. Mar. 14. Luc. 22. 1. Cor. 11.

Faculæ Appendix.

Sanguinem ejus? Enimverò si panis fit Corpus Christi & vinum Sanguis Christi, necesse est ut nec panis nec vinum maneat: necesse est ut substantia panis in substantiam carnis & vini substantia in substantiâ Sanguinis transmutetur. Possemus infinitâ multitudinem Orthodoxorum Patrum citare, qui expressis verbis itidem dicunt, panem in Carnem & vinum in Sanguinem Christi converti in Eucharistia: sed hîc prolixitas à nobis vitanda est. Apostolica atque Catholica Ecclesia, (quæ *columna & firmamentum veritatis est*, & in fide errare non potest) indubitanter credit semperque credidit, Sacerdote verba consecrationis ritè proferente, transmutationem atq; transsubstantiationem illam virtute Spiritus sancti fieri.

1. Tim. 3

7. Eucharistia vocatur quandoq; panu, quia est verus cibus, & antè fuit panu quâ transsubstantiatur.

Quamvis autem Paulus Apostolus, aliique Patres Catholici ipsam Eucharistiam interdum nuncupent *panem*, non tamen panis substantia intelligenda est. Ideò verò appellatur panis, quia ex pane cõficitur, ac speciem qualitatesque panis retinet, vel quia æternæ vitæ substantiam ministrat. Mos item sacrę Scripturæ est, ut vocet panem, id quod manducatur. Unde & manna in Psalmo appellatur panis, ubi dicitur: *Pluit illis manna ad manducandum, & panem cœli dedit eis.* Quando etiam Patres de Eucharistia differentes utuntur his vocabulis, *figura, signum, imago, antitypon,*

Psal. 77.

Quando Eucharistia vocatur figura aut signum, intellige sub Sacramento esse verã rem illo signo figuratã vel signatam.

nullo modo per huiusmodi nomina imminuere quidquam volunt de veritate corporalis, præsentiæ Christi in Eucharistia (ut hęretici ganniunt) sed indicant Corpus Domini Jesu ibi obvelatum atq; abditum exhiberi. Nam iidem Patres clarissimis verbis cõfitentur, verum Corpus Christi verè & corporaliter in hoc Sacramento adesse. Cùm enim idem Sacramentum constet signo & re signata, fieri nequit, ut res signata ibi non adsit. Species visibilis, signũ est: Corpus & Sanguis Domini, res est signata. Ergo Eucharistia secundùm visibilem speciẽ dicitur symbolum & figura, at secundùm latantem substantiam veritas est & Caro Christi vera, verusque Christi Sanguis. Dicunt item Patres, ipsam Eucharistiam, quâ vera quidem sed invisibilis Caro Domini continetur, esse signum & imaginem visibilis corporis quod in Cruce passum est. Atque ita Carnis veritas in Eucharistia exhibita, quæ ipsam carnem Dñi non ostendit, in † sua forma, haud absurdè figura appellatur: sicut & rectè nominatur Sacramentum Corporis Christi. Similiter dum idem verum Corpus Christi specie panis obvelatum sumimus ac manducamus, hoc ipsum dicitur etiam imago & figura futuræ veritatis, quæ olim exhibebitur in cælo, cùm jam Christum Jesum Deum & homi-

Est etiam figura & imago gloriæ futuræ, in qua videbimus eũ revelatũ, & facie ad faciẽ sicuti est. Est etiam signum unitatis fidelium.

† Externâ videlicet, sicut inter suos in vita Christus corporaliter visibilis ambulavit.

Vaculæ Appendix.

nem sine aliquo velamento contemplabimur, eique beatè ac perfectè uniemur. Quapropter Ecclesia perceptis mysteriis orat, ut quod nunc per speciem gerimus, post hanc vitam in veritate capiamus. Isto Sacramento Eucharistico significatur etiã corpus Christi mysticum, videlicet Ecclesia. Nam beati Pauli verba sunt hæc:

1. Cor. 10. *Unus panis, unum corpus multi sumus, omnes* enim *de uno pane participamus.* Sanè sicut ex multis granis unus panis conficitur, ita multi fideles unam Ecclesiam cõstituunt. Illi Patres, qui dicunt Eucharistiam non esse figuram Corporis Christi, sed ipsum Corpus ejus, intelligunt figuram illam quæ corporalem præsentiam veritatis excludit, eique opponitur; non illam quæ præsenti in Sacramento veritati subservit. Hoc sensu panis in altari positus à nonnullis ante consecrationem dicitur antitypon Corporis Christi; nam figura solùm est. Nullus Orthodoxorum Patrum unquam dixit, Eucharistiam esse tantùm figuram vel signum veri Corporis Domini Jesu, quod blasphemi hæretici nunc dicunt: sed omnes Catholici semper confessi sunt & crediderunt (vt sæpiùs jam à nobis repetitum est) verum Corpus Christi in Eucharistia contineri, & panis viniqúe substantiam in Carnis & Sanguinis substantiam converti. Meritò igitur inclytus Martyr Clemens B. Petri Apostoli discipulus, in quadam epistola sollicitè admodum ex doctrina Præceptoris sui admonet, ut reliquiæ fragmentorum Corporis Dominici à ministris altaris cum timore custodiantur, ne qua putredo inveniatur, & ne pulvis ipsius Corporis Dominici malè decidat, atque ita gravis injuria Corpori Christi inferatur.

Nullus Patrum dicit Eucharistiã esse merã figuram cum exclusione veræ & corporalis præsentiæ Christi.

Profectò qui se Christianum dicit, & tamen renuit venerari atque adorare sacram Eucharistiam, in qua verissimè & divinitas & humanitas Christi adest; is ipsis Paganis atque Ethnicis deterior est. Quisquis unquam post eandem Eucharistiam instituram Christum ex animo dilexit, ingentem tam præcellenti Sacramento votis omnibus expetendum, quod salutem animæ & corporis adfert! Panis & & cibus communis alit quidem corporaliter & secundùm naturam: at iste cælestis vereq; supersubstantialis panis, ista divina esca alit spiritualiter & secundùm gratiam. Reverà hæc spiritualis alimonia præstat homini quod Christus dixit: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam æternam, & ego resuscitabo eum in novissimo die.* Ac rursum: *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, in me manet, & ego in illo.* Itaque Sacramentum hoc excellenter totum hominem cum Christo unit, eumque concorporalem (ut ita loquar) Christi efficit, ac meritorum illius participem reddit.

8. *Eucharistiæ participatione totus homo unitur Christo, & fit unum quodammodò cum illo.*

Ioan. 6.

Hæ-

9. Hæretici hujus tempestatis plurimùm inter se dissident de Eucharistia: hoc ipso evidenter ostendentes, se à veritate, quæ una est, procul aberrare. Depugnant & digladiantur acriter, dum suam quisque pravam opinionem rectiorem judicat, eamque pertinaciter tueri vult. Hinc Lutherus hæresiarcha scriptis invehitur in Zwinglium hæreticum, & Zwinglius in Lutherum, itidem Westphalus hæreticus calamo persequitur Calvinum hæreticũ, & Calvinus Westphalum. Possumus hodie numerare plusquam viginti sectas de fide & doctrina inter se fœdissimè discordantes. In hoc autem concordes sunt hæretici omnes, ut Ecclesiam Catholicam & Apostolicam (quam ipsi Papisticam appellant) hostilibus indefessisque animis oppugnent. Atqui hæc dicta ab eis Papistica, est illa una columba & sponsa Dei, quæ dissensiones & schismata in his quæ fidei sunt, nescit. Nam veram fidem, quam ab Apostolis Apostolorumq; successoribus accepit, integram ad hunc usque diem servavit, & usque ad consummationem mundi servabit. Extra hanc Dei Ecclesiam (cujus typum arca Noë gessit) nulla est salus. Qui in ea non est, ut diluvio absorptus pereat necesse est.

Faculæ Appendix. Bellum Hæreticorum de Eucharistia, est pax Ecclesiæ; quia tanta dissensio illorum inter se circa Eucharistiam firmat unitatem & veritatem fidei Ecclesiæ de illa.

Cant. 6.

Gen. 7.

****

§. II.

DE SACRIS IMAGINIBUS.

Pius, antiquus & laudabilis Imaginum usus docetur.

1. *Veneratio Imaginum, & invocatio Sanctorum, traditio est Apostolica.*
2. *Imago Christi viventi in terrũ posita à Hæmorroissa.*
3. *Virginis viventis Imago picta à D. Luca.*
4. *Christi viventis Imago, quam ipsemet Abagaro Edessæ Toparchæ misit.*
5. *Imago Crucifixi passa in Berytho.*
6. *Ab Apostolis usq; ad Constantinum Magnum semper fuit sacer usus Imaginum.*
7. *Deus in veteri Lege idola prohibuit, non Imagines.*
8. *Verba quædam contra sacras Imagines, hæreticâ manu assuta S. Epiphanio.*
9. *Ecclesiæ judicium, lapis Lydius veritatis index.*
10. *Maledicta hæreticorum in Pontifices, quorum vitia non præjudicant veritati.*
11. *Concilium Eliberitanum quo sensu vetuerit sacras Imagines.*
12. *Honor imagini delatus, præcipuè exhibetur prototypo.*
13. *Traditionum non scriptarum summa auctoritas.*

PATRES Orthodoxi affirmant, sacrarum Imaginum usum ac venerationem (quam hæretici modò detestantur) ex traditione Apostolorum ad nos descendisse. Verba beati Basilii Magni in secundo Concilio Niceno citata sic habent: *Suscipio sanctos Apostolos, Prophetas, & Martyres, qui pro me apud Deum supplicant: quò per illorum intercessionem propitius mihi sit Deus noster benignissimus, & remissionem peccatorum mihi gratis largiatur. Quam ob causam & historias imaginum illorum honoro & palàm adoro. Hoc enim nobis tra-*

1. Apostolica traditio de invocatione Sanctorum, & cultu Imaginũ.

Faculæ Appendix.

ditum à sanctis Apostolis non est prohibendum, sed in omnibus Ecclesiis nostris eorum historias erigimus. Hæc Basilius.

2. *Imago Christi adhuc viventis magnis illustrata miraculis.* Euseb. l. 7. c. 4. Niceph. l. 6. c. 15. Matt. 9.

Nospauca de hac re dicturi, inprimis adnotabimus ea quæ Historici fide digni scripserunt de venerabilibus Imaginibus tempore Apostolorum formatis & expressis. Igitur Eusebius Cæsariensis & Nicephorus Callistus referunt, mulierem illam quæ Sanguinis profluvio laborans, ex contactu fimbriæ vestimenti Domini Jesu (ut in Evangelio legimus) sanitatem receperat, præclaram imaginem ex ære erexisse, quæ figuram Christi benefactoris sui præferebat: ut hac ratione pium affectum, quem erga Dominum Jesum gerebat, declararet. Ajunt item, ad hujus imaginis pedes herbam nasci solitam, quæ cùm ad fimbriam usq; vestis æreæ pertigisset, adversus omne genus morborum præsentissimum erat remedium. Hæc illi in suis Historiis narrant. Quòd si displiceret Deo usus sanctarum Imaginum, profectò non fuisset illic editum tam celebre miraculum. Porrò mulier illa civis erat urbis Cæsareæ, ubi pro foribus domus ejus imago jam cōmemorata adhuc conspiciebatur tempore prædicti Eusebii Cæsariensis Episcopi, ut ipse in Historia sua testatur. Posteà verò cùm Julianus Imperator apostata odio Christi ardens, eamdem Dominicam imaginem dejecisset, & in ejus locum suam statuisset, ignis derepentè è cælo delapsus, ipsam Juliani statuam dirupit, atq; in faciem prostravit, quemadmodum decimo libro Historiæ suæ narrat Nicephorus, secutus narrationem Socratis Constantinopolitani. Cap. 30.

3. *Imago Deiparæ à divo Luca delineatæ ut & sanctorū Apostolorum.* Cap. 16.

Et sexto libro loquens ipse Nicephorus de Imaginibus quæ viventibus adhuc Apostolis pictę fuerant, sentit cum Eusebio, & scribit in hunc modum: *Etiam sanctorum Apostolorū Petri & Pauli, ipsiusq; adeò Christi, & quæ eum supra naturæ captum genuit Virginis-matris, coloribus adumbratas imagines plurimas, ad hunc usque diem conservatas esse novimus. Ac Lucas quidem Apostolus, primus ipsas accuratè manibus suis depinxit.* Hæc ibi. At secundo libro postquam hoc ipsum Nicephorus dixit, mox adjungit hæc verba: *Unde in omnem deinde habitabilem orbem tam venerandum & pretiosum opus est illatum.* Præterea decimoquinto Historiæ suæ libro, narrans ut sancta virgo Pulcheria soror Theodosii Augusti, tria magnifica templa Deiparæ virgini ex ipsis fundamentis Constantinopoli erexit, mentionem facit venerandæ Imaginis ejusdem virginis Mariæ, ab ipso beatissimo Luca depictæ, atque ita loquitur: *Unum templum est in Chalcopratei o sive fabrorum foro, Sacri tumuli nomen habens: in quo Zonam Dei Genitricis veluti thesaurum* (Pulcheria) *deposuit: & ut in eo quarto quoq; hebdomadis die pervi-* Cap. 42. Cap. 14. & l. 14. c. 6.

Faculæ Appendix.

vigilium & supplicatio ad lucernas & lampades fieret, constituit: quam & ipsa pedes frequentare solita erat. Secundum templum Viæ ducum est, ubi Verbi Matris imaginem dedicavit, quam diuus Apostolus Lucas suis ipse manibus depinxit, illa adhuc vivente, & tabulam videntę, gratiamq; adeò illi formæ suæ immittente. Hæc imago primùm in eo loco, qui Tribunal dicitur, fuit, ubi ea quæ nunc quoq; fiunt, miracula peracta sunt. Porrò in templo isto, ut tertio quoq; septimanæ die pervigilium itidem & supplicatio peragretur, curavit: quod ad hunc usq; diem servatur. Tertium autem templum pulchritudine & omnis generis materiâ incredibiliter ornatum, Verbi Matri consecravit, cui Blachernæ cognomen est, &c.

4. Cap. 7. *Imago Christi ab ipso missa ad Abagarũ Edessę Principẽ.* Cap. 17. *Hunc alii vocant Abagarũ: at Eusebius in quodã fragmẽto vocat Agbarum.*

Idem Nicephorus secundo Historiæ suæ libro asserit, Christum transmisisse sacram vultus sui imaginem, in lineum textum impressam, * Augaro Edessenorum Principi, qui vehementi ejus desiderio tenebatur. Id ipsum scribit beatus Joannes Damascenus libro quarto de Orthodoxa fide. Et quidem Nicephorus, ubi locutus est de Augaro Toparchâ, dicit etiam Regem Persarum ex ferventi fidei desiderio misisse pictorem in Palæstinam, & per hunc imaginem Christi ac matris ejus virginis Mariæ accepisse. Atque hæc ex archivis antiquisque librorum monumentis desumpta esse, Nicephorus testatur. Theodorus quidam Lector & Græcus Scriptor, mox in initio primi libri Collectaneorum suorum, quibus historiam rerum Ecclesiasticarum summatim perstringit, meminit etiam Imaginis virginis Deiparę, quam S. Lucas depinxit. Nam de Eudociâ Imperatrice, quæ Jerosolymis erat, loquitur in hæc verba: *Eudocia imaginem Matris Christi, quam Lucas Apostolus pinxerat, Pulcheriæ misit.*

5. *Imago Christi olim à Nicodemo accepta, pòst à Iudæis trãsfixa Berythi, copiosè sanguinem emisit.*

Beatus quoque Athanasius edidit libellum de quadam Imagine Domini Jesu, quæ in Berytho urbe Syriæ à Judæis cæsa, confixa, ac vulneribus cõfossa, maximam sanguinis abundantiam profudit. Eam imaginem Nicodemus, qui ad Jesum nocte venerat, Gamalieli, B. Pauli quondam pręceptori, Jerosolymis tradiderat: Gamaliel porrò Jacobo Apostolo Jerosolymorum primo Episcopo, & Jacobus Simeoni successori suo illam reliquerat. Sed biennio antequam Jerosolyma à Romanis everteretur, pii Christiani eamdem imaginem transtulerunt in Syriam, ut Athanasius in memorato libello scribit. Prætereà Alexander Imperator, ille erga Christianos maximè benevolus (cujus matri Mammæę Origenes familiarissimus fuit) in domestico Sacello suo habuit imagines Abrahæ Patriarchæ & Christi Salvatoris, sicuti Scriptores Historici narrant.

6. *Cultus Imaginũ ab Apostolis traditur, Cõ*

Usum sanctarum Imaginum à tempore Apostolorum usque ad Constantinum Magnum Imperatorem semper receptum lauda-

Facultæ Appendix.

Constantiniani temporibus maximè floruit.

tumq; fuisse in Ecclesia Dei, hoc etiam arguit, quòd ipse Constantinus jam à paganismo conversus ad Christianam fidem, plurimas Basilicas à se magnificè exstructas, Imaginibus sanctis cohonestabat. Sanè in ea Basilica, quæ de ejus nomine Constantiniana dicta est, & non solùm vasa aurea & altaria argentea, verùm etiam effigiem Salvatoris, atque imagines duodecim Apostolorum, ex Argento purissimo posuit, ut narrat Damasus, describens Vitam beati Silvestri. Cùm tunc, idololatriâ abolitâ, & persecutione cessante, pax reddita esset Ecclesiæ, majori studio passim Oratoria Christianorum Imaginibus Jesu Christi & matris ejus virginis Mariæ, atque aliorum Sanctorum exornabantur. Unde eximii illi Patres Orthodoxi qui mox secuti sunt, videlicet Basilius Magnus, Gregorius Nyssenus, Hieronymus, Ambrosius atque alii, in suis scriptis, sanctarum Imaginum honorificè meminerunt. Et posteà in secundo Concilio Niceno cùm fusissimè de illis disputatum fuisset, Ecclesia expresso decreto approbavit earum usum, & iconomachos damnavit.

7. *Idola, nō imagines prohibuit Deus in lege Moysis.* Exod. 21.

Hæretici huius ævi nostri venerationem ipsarum Imaginum sacrarum non verentur appellare idololatriam. Dicunt, earum usum adversari Scripturis divinis: sed falluntur, & Scripturas non rectè intelligunt. Prohibuit quidem Deus in veteri Lege, ne Judæi idola & effigies haberent; propterea quòd erant maximè propensi ad idololatriam: at ubi nullum erat idololatriæ periculum, non solùm permisit, verùm etiam præcepit fieri Imagines. Unde Moyses jussu ejus curavit ut sculperentur Cherubim, collocarenturque in Propitiatorio. Vecordes hæretici, quidquid in Voluminibus sacris & Orthodoxorum Patrum scriptis inveniunt dictum adversus idola atque idololatras, id in sanctas Imagines & Catholicos, qui eas asservant ac venerantur, insulsissimè detorquent. Hujusmodi sententias undique corradunt, & superbè admodum Catholicis objiciunt. Nam quia vident ipsos Catholicos copiosè ac dilucidè rectam Ecclesiæ fidem atq; doctrinam dictis vetustissimorum Patrum comprobare ac tueri, conantur nonnulli ex eis similiter pravam fidem suam & absurda dogmata ab antiquitate commendare, verbisque Patrum confirmare: sed hoc infideliter prorsus faciunt, ac proinde nihil agunt. Siquidem auctoritates quas adducunt, non ea mente, neque eo sensu citant, quo à Patribus scriptæ sunt: sed pervertunt atque corrumpunt illas, ac plerumque mentiuntur impudentissimè. Quam eorum impiam fraudem prudens & doctus quisque facilè deprehendit, dum studiosè exquirit & examinat in libris Patrum locos ab eis citatos.

Exod. 25 Exod. 37

Acer-

Faculæ Appendix.

8. Acerrimè verò, ad eversionem sacrarum Imaginum, solent Catholicis objicere etiam aliquot verba quæ in Lucubrationibus sancti Epiphanii leguntur. Verùm beatus Joannes Damascenus in libris suis Apologeticis adversus criminatores sanctarum Imaginum, itemque alii Patres pronuntiaverunt, verba illa ibi ab hæreticis fuisse inserta. Certè Basilius Magnus præcessit Epiphanium, & in verbis suis, quæ suprà posuimus, apertè indicat, consuetudinem suo tempore fuisse, ut Sanctorum Imagines in omnibus Ecclesiis erigerentur. Quomodo ergo Epiphanius paulò pòst secutus, vituperasset usum sacrarum Imaginum in omnibus Ecclesiis receptum? Prætereà ipse Epiphanius scripsit diligentissimè adversus hæreses ac prava dogmata sui temporis: & tamen nusquam ibi damnat usum Imaginum. Quòd si judicasset eum apud Christianos non esse licitum, profectò hoc declarasset in libris, quibus hæreses & absurdas opiniones notat confutatque.

Lacinia Epistolæ S. Epiphanii falsò assuta per Iconomachos, fraude ipsis confecta.

9. Sed etsi verba, quæ in lucubrationibus ejus contra sacras Imagines inveniuntur, fuissent pio zelo ab eo scripta; non tamen debent pro ratis ac firmis recipi, cùm à doctrina Ecclesiæ Catholicæ discrepent. Universalis enim Ecclesia, quæ est *columna veritatis*, & errare nescit, semper audienda est, potiùs quàm unus vel duo aut plures etiam sanctissimi Doctores. Hoc persuasissimum habeat, quisquis hæreticorum tendiculas & errores omnes feliciter effugere vult. Quemadmodum enim negotiatores solent aurum Lydio lapidi atterere, quò cognoscant, utrùm germanum sit, an adulterinum; ita Christianus homo doctrinam quamlibet ad columnam illam veritatis applicare adjungereque debet, ut exploratum habeat, veràne sit an falsa. Quocircà si viderit aliquod dogma non concordare cum doctrina Romanæ Catholicæq; Ecclesiæ, quam Spiritus veritatis illuminat ac regit, mox illud relinquat atque repudiet.

Infallibile veritatis judicium ab Ecclesiæ magisterio expectandum 1. Tim. 3

10. At hæretici Romanam atque Apostolicam Ecclesiam contemnunt, eamque modis omnibus in odium adducere nituntur. Et ut hoc faciliùs citiusque efficiant, malevolè divulgant atque exaggerant quorumdam Romanorum Pontificum vitia: reticentes interim virtutes eorum Pōtificum, qui integerrimè, sanctissimeque vixerunt. Omni pudore abjecto insolentissimè conferunt maledicta in Sedem Apostolicam & Summum Sacerdotem: cùm tamen omnis potestas sit à Deo, & Scriptura clamet, *Principi populi tui non maledices.* Nos quidem non negamus, Papam posse pessimè vivendo in æternum perire: attamen propter ejus peccata Ecclesia, cui præest, non destituitur gubernatione Spiritus sancti, nec desinit esse Ecclesia; neque propterea

Non præjudicant veritati opprobria quæ hæretici in Pontifices jaciunt, & in sanctam Ecclesiam.

Rom. 13 Exod. 22.

Act. 23.

Faculæ Appendix.

ptereà Sedes Apostolica perdit suam auctoritatem. Planè Christus voluit ut sui loco hîc in terris toti Ecclesiæ præsideret Pontifex. Oblatrent hæretici quantum ipsis libet, necesse est ut ita fiat. Sed his omissis, redeamus ad sanctas Imagines.

11. *De Concilii Elibertini vel Eliberitani in Hispania decreto.*

Qui venerationem earum suggillant, illud quoque Catholicis objiciunt, quod trigesimosexto Canone Concilii Elibertini inhibitum fuit, ne scilicet picturæ fierent in templo seu Ecclesia. Sed & ista objectio futilis est. Nam justè profectò hoc tunc vetuit Elibertina Synodus, quam nonnulli putant paulò ante tempora Constantini Augusti celebratam fuisse. Congregata autem fuit in Hispania, ubi paganismus & idololatria plurimùm adhuc vigebat: nam id complures Canones ejusdem Synodi apertè indicant. Canon quadragesimus primus dicit ita: *Admonere placuit fideles, ut quantum possunt prohibeant, ne idola in domibus suis habeant. Si verò vim metuunt servorum, vel seipsos puros conservent. Si non fecerint, alieni ab Ecclesia habeantur.* Hæc ibi. Sanè ipsum Concilium Elibertinum fuit particulare sive Provinciale, in quo pauci Episcopi aderant: at secundum Concilium Nicenum, quod sancivit, sacras Imagines retinendas & honorandas esse à fidelibus, fuit Generale atque Oecumenicum. Auctoritas autem Concilii Generalis ritè celebrati indubitanter prę-

Concilii Niceni secundi decretum pro cultu sacrarum Imaginum.

ferenda est auctoritati cujusvis Concilii particularis. Non fuerit intempestivum hîc obiter adnotare, quòd Concilia Generalia legitimè congregata, licèt ex hominibus constent qui errare possunt, quia tamen repræsentant universam Ecclesiam, quam Spiritus sanctus nunquam errare sinit, erroris expertia sunt. Sed particularia Concilia possunt errare: & dum errant, corriguntur per Generalia. Concilia tamen plenaria quæ præcesserunt nonnunquam emendantur posterioribus Conciliis plenariis, non quidem quoad fidem, sed quoad illa quæ ad regimen Ecclesiasticum, vitamque Clericorum, & ad consuetudines ac ritus spectant. Talia enim in Conciliis Generalibus pro temporum, locorum ac personarum conditione atq; qualitate, absque præjudicio fidei variantur: nam in fide, & in his quæ saluti nostræ necessaria sunt, nulla fit mutatio. Nõ est igitur quòd hæretici glorientur de suis objectionibus, quoniam frivolæ sunt.

12. *Prototypon pratis pulchè honoratur in imagine.*

Ecclesia optimam traditionem, quam ab Apostolis & eorum successoribus accepit, diligenter retinet; sciens, sinceram sanctarum Imaginum venerationem, & nobis admodum utilem, & Deò gratam esse. Nam in hujusmodi veneratione non in materia & coloribus honorem constituimus: sed cogitationem atque intentionem animi referimus ad prototypa, & sanctos beatosque Dei amicos in

cælo

Faculæ Appendix. cælo cum Domino regnantes, quorum effigies contemplamur.

13. Magna est auctoritas traditionum quæ in scriptis non sint. Cap. 17. Libet hic adjicere unam aut alteram sententiam Basilii Magni de traditionibus non scriptis. Is enim in libro quem de Spiritu S. edidit, loquitur in hunc modum: *Dogmata quæ in Ecclesia prædicantur, quædam habemus è doctrina scripto prodita, quædam rursus ex Apostolorum traditione in mysterio, id est, in occulto tradita recepimus. Quorum utraq; parem vim habent ad pietatem: nec his contradicit, quisquis sanè vel tenuiter expertus est, quæ sint jura Ecclesiastica.* Et postquam ipse Basilius multa ibi commemoravit, quę non ex Scriptura aliqua Canonica, sed ex secreta traditione habemus, adjungit hæc verba: *Deficiet me dies, si Ecclesiæ mysteria citra scriptum tradita pergam recensere.*

§. III.

DE HÆRESIBUS ET HÆRETICIS.

Dicta Patrum lectu dignissima proferuntur.

1. *Hæretici Novatores contra totius Ecclesiæ receptissimum consensum docent.*
2. *Antiquitatis doctrina contra eos est firmissimè retinenda.*
3. *Etiam diabolus pro se citavit Scripturas.*
4. *Traditio igitur constanter servanda.*
5. *Inconstantia & dissensio hæreticorum; unitas & consensus Catholicorum certa nota est.*
6. *Cum hæreticis nullatenus communicandum.*
7. *Solo traditionis pondere pugnandum contra hæreticos.*
8. *Ecclesiarum Apostolicarum traditio de rebus fidei ab omnibus custodienda.*
9. *Extra Ecclesiam Catholicam salus nulla.*
10. *In quâ boni sunt permixti malis, rectè tamen credentibus, sed perversè viventibus.*

BEATISSIMUS Paulus Apostolus priorem epistolam quam ad Timotheum scripsit, ita concludit: *O Timothee depositum custodi, devitans profanas vocum novitates, & oppositiones falsi nominis scientiæ, quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt.* 1. *Hæreticos esse Novatores.* 1. Tim. 6.

Vincentius Lirinensis, vetustus & pius Scriptor, disputans adversus hæreses, loquitur de prædictis Pauli verbis hunc in modum: *Profanas*, inquit, *vocum novitates, id est, dogmatum, rerum, sententiarum novitates, quæ sunt vetustati, quæ antiquitati contrariæ. Quæ si recipiantur, necesse est ut fides beatorum Patrum aut totâ aut certè magnâ ex parte violetur, necesse est ut omnes omnium ætatum fideles, omnes Sancti, omnes casti, continentes, virgines, omnes, Clerici, Levitæ & Sacerdotes, tanta Confessorum millia, tanti Martyrum exercitus, tanta urbium, tanta populorum celebritas & multitudo, tot insulæ, tot Provinciæ, Reges, gentes, regna, nationes, totus postremò jam pænè terrarum orbis, per Catholicam fidem Christo capiti incorporatus, tanto sæculorum tractu ignorasse, errasse, blasphemasse, nescisse quid crederet, pronuntietur. Profanas, inquit, vocum novitates devita: quas recipere atq; sectari, nunquam Catholicorum, semper verò hæreticorum fuit.* *Etiam contra omnem venerabilem Antiquitatem, teste Vincentio Lirinensi.*

Et paucis interjectis ait idem

Faculæ Appendix.

Vincentius: *Cunctis evidenter perspicueq; monstratur, hoc apud omnes ferè hæreticos quasi solemne esse atq; legitimum, ut semper profanis novitatibus gaudeant, antiquitatis scita fastidiant, & per oppositiones falsi nominis scientiæ, à fide naufragent. Contra verò Catholicorum hoc ferè proprium, deposita sanctorum Patrum & commissa servare, damnare profanas novitates, sicut prædixit & iterùm dixit Apostolus: Si quis annuntiaverit præterquam quod acceptum est, anthema sit.*

Galat. 1.

2. *Firmiter retinenda Antiquitatis traditio, ad repellendum omnes hæreticorũ novitates, ex Alexandro Papa, & Epiphanio*

Divus Alexander, quintus à Petro Apostolo Pontifex Romanus, & Martyr, in epistola quam scripsit ad omnes Orthodoxos, ait: *Scriptum est, Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt Patres tui. Terminos indubitanter transgreditur, qui statuta Patrum postponit atq; confundit. Pervênit namq; ad conscientiam Apostolicæ Sedis, quòd nonnulli sunt tam stolidi, qui Dominica præcepta, & Apostolorum eorumq; successorum statuta minimè observant, &c.*

Prov. 22

D. Epiphanius secundo libro Contra hæreses, *Termini*, inquit, *nobis positi sunt, & fundamenta, & ædificatio fidei, & Apostolorum traditiones, & Scripturæ sacræ, & successiones doctrinæ: & undequaq; veritas Dei munita est. Nemo ergo decipiatur novis fabulis.*

3. *Scripturas sola etiam diabolus citavit, ut testatur S. Hieronymus.*

D. Hieronymus scribens adversus Luciferianos, ait: *In illa Ecclesia permanendum est, quæ ab Apostolis fundata usq; in hunc diem durat. Neque sibi blandiantur (hæretici) si de Scripturarum capitulis videntur sibi id confirmare quod dicunt: cùm & diabolus de Scripturis aliqua sit locutus, & Scripturæ non in legendo, sed in intelligendo consistant.*

Matt. 4

4. *Servanda traditiones juxta mentem S. Basilii, & S. Athanasii.*

D. Basilius in sua ad Antiochenam Ecclesiam epistola, *Nos*, inquit, *mentis nostræ germina tradere non audemus, ne humana commenta existimentur esse verba religionis: sed quæ à sanctis Patribus edocti sumus, ea interrogantibus annuntiamus.*

Idem Basilius contra hæreticos Sabellianos & Arrium: *Te pacatum reddat traditio. Dominus ita docuit, Patres observaverunt, confirmaverunt Martyres. Sufficiat dicere: Sic edoctus sum.*

D. Athanasius ad Epictetum Episcopum Corinthiorum: *Hoc solummodò respondere ad talia & dicere sufficit, quòd ista non sunt Catholicæ Ecclesiæ, neq; ista Patres nostri senserunt.*

5. *Hæreticorum nota dissensio, Catholicorum verò unitas ex Athanasii & Irenæi doctrina.*

Idem Athanasius in decretis Synodi Ephesinæ: *Homines sunt, ut dixit Jacobus Apostolus, duplici animo, & instabiles in omnibus viis suis, nec eamdem habentes sententiam, sed nunc in hanc, nunc in illam sese vertentes: & nunc quidem probantes quod dicunt, mox verò vituperantes quod antè laudaverunt. Hoc verò veros Doctores arguit, sed eadem inter sese profiteantur, neque diversa sentiant, vel inter se vel à suis majoribus dissidẽtes. Ei enim qui hunc in modũ affecti nõ sunt, improbi potiùs quàm veri Doctores dicendi sunt.*

Jac. 1.

D. Ire-

Facilia Hæreticorum.

D. Irenæus quinto adversus hæreses libro: *Vbiq; Ecclesia prædicat veritatem: atqui relinquunt præconium Ecclesiæ, imperitiam sanctorum Presbyterorum arguunt; non contemplantes quantò pluris sit idiota religiosus, à blasphemo & impudente sophistâ. Tales autem sunt omnes hæretici, qui se plus aliquid præter veritatem invenire putant: variè & multipliciter, & imbecillè facientes iter, de eisdem non semper easdem sententias habentes. Fugere igitur oportet sententias ipsorum, confugere autem ad Ecclesiam, & ejus sinu educari, & Dominicis Scripturis erudiri.*

6. Nullam cum hæreticis communicationem habendam, docet Irenæus. Cap. 3.

Idem Irenæus libro tertio: *Polycarpus vir multò majoris auctoritatis & fidelioris veritatis est testis, quàm Valentinus & Marcion, & reliqui qui sunt perversæ doctrinæ. Is enim est, qui sub Aniceto cùm advenisset in urbem* (Romam) *multos ex his, quos prædiximus hæreticos, cõvertit in Ecclesiam Dei: unam & solam hanc veritatem annuntians ab Apostolis percepisse se, quam & Ecclesiæ tradidit. Et sunt qui audierunt eum dicentem, quoniam Joannes Domini discipulus in Epheso iens lavari, cùm vidisset intus Cerinthum, exilierit de balneo non lotus, dicens quòd timeat ne balneum concidat, cùm intus esset Cerinthus inimicus veritatis. Et ipse Polycarpus, Marcioni aliquando occurrenti sibi, & dicenti, Cognosce nos, respondit: Cognosco te primogenitum satanæ. Tantum Apostoli & eorum discipuli habuerunt timorem, ut neque verbotenus communicarent alicui eorum qui adulteverant veritatem, quemadmodum & Paulus ait: Hæreticum hominem post unam correptionem devita: sciens quoniam perversus est qui est talis, & à semetipso damnatus.* Tit. 3.

7. Traditio sola hæreticos profligare potest, auctore Irenæo.

Rursum Irenæus scribens Florino hæretico, qui adversus veritatem inauditis figmentis insaniebat, ita (teste Eusebio Cæsariensi) loquitur: † *Hæc dogmata, Florine, quæ asseris, confidenter dico, quia non sunt sanæ sententiæ. Hæc dogmata non sunt consona Ecclesiasticæ fidei. Hæc dogmata ne illi quidem, qui de Ecclesia pulsi sunt hæretici, potuerunt aliquando commentari. Hæc dogmata impietatem docent. Hæc dogmata sancti illi Presbyteri, qui ante nos fuerunt, nunquã protulere; illi qui & Apostolos viderant, quos & tu nosti. Vidi enim te, dum adhuc puer essem, in Asia apud Polycarpum, tunc quidem præclarè agentem, dum adhuc esses in aula, & studentem placere Polycarpo. Multò enim magis mihi illius temporis rerum gestarum inhæret memoria, quàm præsentis: quia ea quæ à pueris discimus, cum anima ipsa coalesunt & adhærent ei. Unde etiam locum ipsum tibi dicere possum, in quo sedens disputabat sanctus Polycarpus, & incessum illius, & vultum, ac totius vitæ modum, ac corporis formam. Sed & orationes quas habebat ad populum, & conversa-*

† De his verbis Rev. P. F. Franciscus Fevardentius num. 72. super caput 1. libri 1. S. Irenæi adversus hæreses, citat Eusebium lib. 5. Historiæ cap. 19.

Facula Hæreticorum.

tionem quæ fuerat ei cum Joanne, (sicut ipse narrare solitus erat) & cum ceteris, qui ipsum Dominum viderant: & quomodo dicta eorum, & item ipsius Domini (quæ illi ex eo audiverant) recitabat, item quæ de virtutibus & doctrinis ejus dicebat: quomodo deniq; omnia à spectatoribus ipsis Verbi accepta & Scripturis consonantia memoriter referre solitus erat. Quæ tunc ego pro misericordiâ Dei, quam mihi donare dignatus est, attentiùs & studiosiùs audiens, describebam, non in chartis, sed in corde meo: quæ etiam nunc per gratiam Dei fideliter custodio, & mecum ipse sine intermissione rumino. Deum ego testor, & in conspectu ejus affirmo, quia si quid tale audivisset beatus & Apostolicus vir Polycarpus, exclamasset statim, & aures suas obturasset, ac sicut moris erat ei, dixisset: Deus bone! in quæ tempora me reservasti, ut hæc audiã? Nónne etiam ipsum continuò locum fugisset, in quo sedens vel stans hujuscemodi verba audisset?

8. Tertullianus in libro de Præscriptionibus adversus hæreticos: *Christus Apostolos misit ad prædicandum, quod illis revelavit. Quid autem prædicaverint, id est, quid illis Christus revelaverit, hîc præscribam non aliter probari debere, nisi per Ecclesias, quas ipsi Apostoli condiderunt, eis prædicando tam viva (quod ajunt) voce, quàm per Epistolas posteà. Si hæc ita sunt, constat proinde, omnem doctrinam, quæ cum illis Ecclesiis Apostolicis matricibus & originalibus fidei conspiret, veritati deputandam, id sine dubio tenentem, quod Ecclesiæ ab Apostolis, Apostoli à Christo, Christus à Deo suscepit: reliquam verò omnem doctrinam de mendacio præjudicandam, quæ sapiat contra veritatem Ecclesiarum & Apostolorum, & Christi, & Dei.*

Auctoritas traditionis ab Ecclesiis Apostolicis derivata, à Tertulliano demõstratur, & à Fabiano atque Augustino.

D. Fabianus Pontifex summus & Martyr in prima sua epistola: *Cavete ab omnibus, qui aliam fidem & doctrinam tenent, quàm Apostoli & successores eorum tenuerunt, & docuerunt: ne (quod absit) post eos abeuntes, in laqueum satanæ cadatis, & compedibus eius detineamini.*

D. Augustinus in libro de Vera Religione: *Neq; in confusione paganorum, neque in purgamentis hæreticorum, neq; in languore schismaticorum, neq; in cæcitate Judæorum quærenda est Religio: sed apud eos solos, qui Christiani Catholici vel Orthodoxi nominantur.*

Idem Augustinus (vel, ut aliis placet, Fulgentius) in libello de Fide ad Petrum: *Firmissimè tene, & nullatenus dubites, quemlibet hæreticum sive schismaticum, si Ecclesiæ Catholicæ non fuerit aggregatus, quantascunque eleëmosynas fecerit, etsi pro Christi nomine etiam fuderit, nullatenus posse salvari.*

9. Non est salus extra Ecclesiam Catholicam, teste Augustino.

Ipse Augustinus quarto libro de Baptismo adversus Donatistas: *Constituamus aliquem castum, continentem, non avarum, non idolis servientem, hospitalem, indigentibus ministrantem, non cuiquam inimicũ, non contentiosum, patientem, quietum, sobrium, frugalem, sed hæ-*

re-

Facula Hæreticorum.

reticum: nulli utiq; dubium, eum propter hoc solum, quòd hæreticus est, regnum Dei non esse possessurum.

10. In Ecclesia sunt boni sunt mali; quod aliquoties jam ex Blosioiisdem argumentis ostensis.

Quidam pius Scriptor: *Paulus Apostolus Ecclesiam dicit esse corpus Christi. In hoc corpore mystico sunt membra sana, sunt & ulcerosa: quia in Ecclesia Dei, quamdiu exsilii hujus peregrinatio durat, sunt non solùm boni, verùm etiam mali, rectam Catholicam q; fidem retinentes. Unde ipsa Ecclesia in Evangelio assimilatur sagenæ congreganti bonos pisces & malos: comparatur item areæ habenti triticum & paleas. Quòd si ulcerosa membra Ecclesiæ permanserint insanabilia, ubi mors advenerit, præcidentur à corpore, tanquam infructuosi atq; aridi palmites à vite, & mittentur in ignem. Ceterùm illi, qui per hæreses & schismata separant se ab Ecclesia, sunt pisces mali qui diruperunt sagenam, & exilierunt foras: sunt paleæ leves, quas ventus superbiæ extra aream expulit: sunt membra emortua, jam à corpore resecta. Ipsi dicunt Catholicos malè vivere: & attendentes grandem palearum acervum in area Dominica, putant ibi grana non esse. Non enim vident, vel potiùs videre nolunt bonos in Ecclesia, cùm tamen in ea plurimi sint boni: sed hi tanquam triticũ inter paleas latent, atq; à paleis separemi patiuntur, donec Deus ipsos in horreum suum congreget. At illi qui quasi paleæ instabiles ex area evolarunt, non sibi placeant de externa morum honestate, si quam habent: nõ arbitrentur se rectè valere, membra quæ corpus reliquerunt. Enimverò minùs desperatur salus eorum membrorum, quæ sanie quidem diffluunt, sed corpori adhuc cohærent; quàm illorum membrorum, quæ integritatem præ se ferunt, sed à corpore disjuncta sunt. Hæreticus etiamsi multis operibus bonis abundare videatur, perditus tamen est: quia cùm sit membrum à Corpore Christi revulsum atq; amputatum, vitam gratiæ à capite Christo non recipit. Etiamsi ornatus admodum atq; elegans sit in verbis, & scientiam fidem q; magnam habeat, & omnes facultates suas in cibos pauperum distribuat, & corpus suum pro fide quam tenet incendio tradat: nihil tamen ei prosunt illa omnia, quia veram charitatem non habet. Fieri enim nequit, ut verâ charitate præditus sit, cùm verâ humilitate careat, & unitatem Ecclesiæ scindat. Gravissimùs Dei hostis est, & salutem nullo modò consequi potest, nisi depositâ ac repudiatâ hæresi, sese unitati Ecclesiæ adjungat, & fidem Catholicã amplectatur. Nam si humilis factus, cervices suas ad pedes matris Ecclesiæ demiserit, & piè exercuerit atq; coluerit ea quæ Ecclesia Dei exercet ac colit, jam rectè vivendo salvus erit.*

Ephes. 1. Matt. 13 Luc. 3. Matt. 3.

DEO GLORIA.

HÆC facula faciem primitivæ Ecclesiæ utcunq; ostendens, collecta fuit anno Domini millesimo quingentesimo † sexagesimo primo, mense Octobri: quæ licet in modum farraginis confusa esse videatur,

Expostulatio Christi Iesu.

prodesse tamen poterit hæreticis, si ipsi illam diligenter legere atq; expendere voluerint.

† Observa, Lector, Faculam à R. D. Blosio scriptam annis quinque ante sacrilegam in Belgicis Ecclesiis iconomachiam, cujus Chronologia, est litteraria in verbis sacris 1. Machabæorum 3. *SanCta tVa ConCVLCata sVnt & ContaMInata.* Quòd autem tam validis argumentis, tam appositis Patrum sententiis, in exordio hæreseon pro Defensione fidei pugnavit Blosius, magnopere mirandum & prædicandum est.

EXPOSTULATIO JESU CHRISTI DE INGRATITVDINE PHILOCÆNOPOLEOS;

Cujus Gubernatores novam pravamque doctrinam amant, & favent novatoribus hæreticis.

1. *Querela de levitate permittentium & amplexantium hæreticorum prædicationem.*

2. *Nec vita moraliter bona, nec magna scientia, nec mors ipsa pro sectâ suis tolerata, prodest hæretico ad salutem.*

3. *Contra eos qui tolerant hæreticorum prædicationem.*

4. *Hæretici non annuntiant purum DEI verbum, sed depravatum: neq; fidem primitivæ Ecclesiæ, sed aliam ex diametro ei contrariam.*

5. *Non solùm Scriptura Canonica, verùm etiam traditiones divinæ, sunt verbum Dei, & regula fidei.*

6. *Verissimum est, Scripturas sufficere ad salutem, ed humilibus tantùm, & obedientibus; quibus ostenditur esse magistram & ducem salutis Ecclesiam, etiam absq; ullis sacris scriptis.*

7. *Extra Ecclesiam positus, eiq; non obediens, extra spem salutis est. Ecclesiæ sub Christo caput est Pontifex Romanus.*

8. *Hæretici novatores, nec sunt Ecclesiæ, nec intra Ecclesiam.*

9. *Apostrophe ad fideles, maximè Ecclesiastico & Religiosos, ut vitam moresq; emendent.*

1. Isa. 1. *Levitas eorũ qui favent hæreticis.*

AVDITE *cæli, & auribus percipe terra.* Videte omnes qui diligitis veritatem, & obstupescite; considerate, & æstimate, quanta sit ingratitudo Philocænopoleos, quanta negligentia & infidelitas Gubernatorum ejus. Ego illos enutrivi & exaltavi, optaviq́ue ut urbs illa priscum pietatis decorem servaret: sed nunc vera Religio cultusq́ue mihi gratus, magna ex parte in ea collapsus atque extinctus est. Ibi enim hæretici sinuntur passim errores disseminare, & animas, pro quibus sanguinem meum fudi, perimere. Ibi vecordes viri ac feminæ relinquunt fidem antiquam, fidem veram atque certissimam, quam Apostoli mei, & eorum discipuli, ac Martyres Orthodoxiq́ue Patres omnes tenuerunt: relinquunt & abjiciunt illam, ut novam impiamq́ue hæreticorum doctrinam amplectantur.

tum novitati; seu qui Philocænopolin, id est, Amantem novitatum civitatem adiscant.

2. Nec bona vita, nec magna scientia prodest hæretico ad salutem.

Sed væ ipsis hæreticis! qui more aprorum agrestium devastant vineam meam, & inæstimabile damnunt inferunt terrestri familiæ meæ. *Væ genti peccatrici, populo gravi iniquitate, semini nequam, filiis scleratis: dereliquerunt Dominum, blasphemaverunt sanctum Israel, abalienati sunt retrorsum.* Hi membra sunt diaboli, quæ sese à corpore meo mystico præciderunt, & jam vita gratiæ destituta marcescunt. Non est quòd sibi blandiantur de externâ morum honestate, & sermonis elegantiâ. Etiamsi linguis Angelorum loquantur, etiamsi scientiam & fidem magnam habeant, justè

Isa. 1.

1. Cor. 13.

Expostulatio Christi Iesu.

etiamsi facultates suas in cibos pauperum distribuant, etiamsi justè admodum vivere videantur, etiamsi corpora sua pro cariosa fide, quam tenent, incendio tradant, perditi tamen sunt, quia charitatem non habent. Fieri tamen nequit, ut charitate sint præditi, cùm superbiâ atque arrogantia elati inflatique obedire nolint Ecclesiæ, & unitatem ejus scindant. Sunt hostes mei gravissimi: sunt impietatis rei, & æternæ damnationi proximi.

3. Gal. 3. Hæreticorũ prædicationem ab impiis sectarum ministris factam, nefas est admittere aut tolerare.

O imprudentes civitatis Gubernatores! quis vos ita fascinavit, ut permitteretis illos veritatem impugnare, & liberè prædicare aliam fidem, quàm tradita fuit olim à sanctissimis Patribus, atque à clarissimis verisque Senatoribus & à fideli populo servata? Catholici ac pii omnes, qui nunc in memorata urbe habitant, dolent, gemunt, suspirant & lugent, cernentes omnia ab hæreticis everti atque profanari in Ecclesia mea. Ecce jam infernus aperuit dilatavitque os suum absque termino; & ad eum innumeræ animæ, hæresum veneno obrutæ, quotidie descendunt. Vos, ô Gubernatores, vos estis præcipua causa horum ingentium malorum. A vobis ego requiram perditionem tam multarum animarum. Vos pœnas luetis æternas: nisi citò modis omnibus impediveritis improbos pestilentissimorum hominum conatus. Quid? Adeóne stolidi estis, ut eis ineptè gannientibus, & nova absurdaque dogmata in medium proferentibus, credatis? Debebatis vel centies (si fieri posset) emori, potiùs quàm illos audiendo veram Apostolicamque fidem, plurimis miraculis & Martyrum meorum sanguine comprobatum relinquere vel mutare.

4. Neq; enim prædicant verbum Dei purum ac putum, ut falsò jactitãt:

Illi nituntur vos abducere ac pertrahere secum in gehennam, & eos sequimini? Dicunt se purum Verbum Dei annuntiare, sed non est ita. Annuntiant enim verbum Dei pravis à se expositionibus adulteratum & corruptum. Ecclesia mea Catholica, omnes electi mei à Spiritu sancto illuminati, semper intellexerunt Scripturas sacras sicut intelligi debent: sed isti superbi & arrogantes nunc eas aliter prorsus interpretari volunt: unde & horrendis errorum tenebris involvuntur. Asserunt se tenere, aliisque proponere fidem & doctrinam primitivæ Ecclesiæ: at Patres ipsius Ecclesiæ primitivæ in libellis quos scripserunt, apertè cõvincunt eos mendacii. Legite Evangelium, & alios codices novi Testamenti, legite Liturgia Jacobi Apostoli mei, legite epistolas Martialis discipuli mei, legite scripta Abdiæ, Clemẽtis, Dionysii Areopagitæ, Ignatii, Polycarpi, & aliorum Patrum ac Martyrum, qui ab Apostolis meis rectam fidem susceperunt, & cum eis multo tempore conversati sunt: legite, inquam, horum scripta, & perspicuè cognoscetis, fidem ac doctrinam primitivæ Ecclesiæ.

Nec fidem primitivæ Ecclesiæ.

Sed sectas ex diametro oppositas.

cle-

Expostulatio Christi Iesu.

clesię ex diametro pugnare cũ fide & doctrinâ, quam perversi isti Novatores ac populi seductores profitentur: videbitis, venerandos illos primitivæ Ecclesiæ Patres sic credidisse & sensisse de vera præsentiâ Corporis mei in Sacramento Eucharistiæ, de præcellentissimo Missæ Sacrificio, de discrimine inter Sacerdotes & laicos, de diversis gradibus Ordinis sacri, de invocatione Sanctorum mihi placitâ, de utilissimâ oratione quæ fit pro fidelibus defunctis, deque aliis divinis atque Ecclesiasticis rebus, sicut modò Ecclesia mea Catholica credit & sentit. Jam si Sancti illi in primitiva Ecclesia rectè crediderunt (eos autem rectè credidisse omnes, qui emotæ mentis non sunt, confiteri coguntur) palàm est, novæ fidei novorumque dogmatum cultores non rectè credere.

5. *Verbum Dei etiã traditionibus nõ scriptis continetur.*

Aiunt etiam vesani & dementes isti, nihil, præter Scripturam Canonicam (qua ipsi perperàm intellectâ insolentissimè abutuntur) sed pro certo esse recipiendum: sed Patres primitiuæ Ecclesiæ, in libris à se editis clarissimè ostendunt falsum hoc esse. Ipsum quoque Evangelium narrat, me, passione imminente, indicasse discipulis meis, quòd adhuc multa haberẽ eis dicenda, quæ tunc portare nõ poterant. Ceterùm posteaquam resurrexi à mortuis, opportuniùs eis locutus sum de regno Dei, sive de statu Ecclesiæ meæ in universum orbem dilatandæ. Itaque Apostoli mei plurima post resurrectionem meam ex me didicerunt, plurima Spiritu veritatis illustrati acceperunt atque fidelibus tradiderunt, quæ non sunt expressa in sacris Bibliis: & idem Spiritus sanctus etiam nunc docet atque gubernat Ecclesiam. Ego nolui omnia exprimi in divinis Litteris, ut disceretis humiliter obedire ipsi Ecclesiæ, & paremini vos ab illa instrui, *quæ est* (teste Apostolo meo Paulo) *columna & firmamentum veritatis*, & cum qua veritatis Spiritus (sicut ei promisi) manet in æternum, ob idque errare nescit in his quæ sunt fidei.

Ioan. 16.

Act. 1.

1. Tim. 3

Ioan. 14

6. *Sufficiunt Scripturæ audire volentibus Ecclesiã; ad quam Scriptura ipsa nos remittunt.*

Abundè tamen sufficiunt omnibus Scripturæ Canonicæ. Imò verò humilibus verisque servis, & ancillis meis sufficere possunt hæc paucula verba, quæ Præpositis & Pastoribus Ecclesiæ dixi: *Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit.* Vel ista, quibus subjectos, ut eisdem Præpositis in omnibus obtemperent, admonui: *Quæcunq; dixerint vobis, servate & facite.* Ecclesia Spiritum meum pro doctore & ductore habens, nihil præcipit quod non conveniat: quare semper ei obediendum est. Certè de eo qui Ecclesiæ præceptis recusat parere, dixi jam olim & adhuc dico: *Si Ecclesiam non audierit, sit vobis sicut ethnicus & publicanus.* Per Samuelem quoque Prophetam sic locutus sum: *Quasi peccatum aliolandi est repugnare, & quasi scelus idolo-*

Luc. 10. Matth. 23.

Matt. 18

1. Reg. 15.

Expostulatio Christi Iesu. *idololatriæ nolle acquiescere.* Quæ quidem verba sunt diligenter admodum expendenda.

7. *Quæ est extra Ecclesiam, est extra statum salutis acquirendæ.* Vos civitatis Gubernatores debueratis curare, ut abusus, qui sunt in Ecclesia mea, tollerentur, & recta fides maneret: sed ipsam fidem quam per Apostolos aliosque servos meos toto orbe propagaveram, pervertistis, Ecclesiæq; unitatem didicistis; & ab ea vos ipsos separastis. Scitote verò, quia qui se ab Ecclesia disiungit, is à me quoque disiunctus est: ego enim sum caput Ecclesiæ, & ipsa corpus meum est. Ephes. 1 Volui autem ei præesse vice mea Pontificem in in terris, legitimum Petri Apostoli mei successorem. *Ecclesiæ caput est Papa Romanus.* Dixi enim Petro illi beatissimo: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam:* Matt. 16 Ioan. 21 jussique ei specialiter ut pasceret & more opilionis regeret oves meas: jussi, inquam, ut ipse & successores ejus gubernarent Ecclesiam meam. Id ita esse hæretici quidem negant, & Romanam atque Catholicam Ecclesiam contemnunt, Papisticamque appellant: verumtamen hæc vera & unica Ecclesia mea est, licet in ea multi mali bonis permixti sint, durante hac vita. Luc. 3. Matt. 3. Est enim area continens triticum & paleas, ut Evangelium testatur. Habet illud corpus meum membra sana, habet & ulcerosa per fidem Catholicam ipsi cohærentia, donec in morte (si insanabilia permanserint) separentur à corpore. Ergo illa quæ Romanum Pontificem pro capite suo & Vicario meo agnoscit, illa quæ rectam fidem à principio susceptam nunquam deseruit, nec mutavit, mea est Ecclesia. In hac sola quærenda est sana sacrarum Scripturarum intelligentia: & nemo extra hanc salutem consequitur, sicut nullus extra arcam Noë diluvium evasit. Gen. 7. Hæc est antiqua illa & nobilis omnibusque conspicua ciuitas super montem, Matt. 5. hoc est, super me posita, & super Matt. 16 petram illam à me confirmatam ædificata: in qua qui non commoratur, mihi placere nequit.

8. *Novatores, nec sunt Ecclesia, nec Ecclesiæ membra.* Nullo modo putetis, superbos Novatores hujus tempestatis esse Ecclesiam, quantumvis ipsi dicant & glorientur se id esse. Non sunt Ecclesia, nec in Ecclesia: sed Ioan 15. sunt infructuosa & inutilia sarmenta, à fertili illâ & vite resecta, & mox in ignem (si ad ipsam Ecclesiam humiliter non redierint) mittenda. Horum enim recens ac perversa fides atq; doctrina omnino contraria est fidei & doctrinæ, quam à temporibus Apostolorum in hunc usque diem tenuit Ecclesia mea. Fugite igitur eos tamquam veritatis inimicos, & satana ministros. Quòd si eis favere, & impia eorum dogmata amplecti non desieritis, proculdubiò unà cum ipsis in æternum peribitis.

9. *Epilogus Iesu Christi, & en* Et vos qui Catholicam fidem in Ecclesia mea retinere videmini, sed vitam iniquam Christia

Expostulatio Christi Iesu. *hortatio ad emendationem vitæ in Ecclesia sancta Catholica,*

nisque prorsus indignam agitis, corrigite perversos mores vestros. Vos Sacerdotes, vos Monachi, vos feminæ & virgines Deo dicatæ atque consecratæ, perpendite diligenter quantam puritatem & sanctimoniam à vobis exigat sacer Ordo vester, atque eminens professio vestra. O rem execrandam! Siquidem plerique vestrûm suis enormibus peccatis & sceleribus, sua incontinenti ac dissoluta vita mea me graviter offendunt, & ad iram provocant. Nonnulli Sacerdotes, omni timore atque pudore abjecto, volutantur in cœno vitiorum. Liturgiam illam divinissimam, & sanctissimũ Sacrificium sine reverentia peragunt. Mundissimum Corpus meũ contaminatis manibus tractant, pollutoque ore sumunt. Verbis & operibus fœdis alios scandalizant, atque ita vivunt, ut & mei & propriæ salutis penitus obliti esse videantur. Hi profectò à Præpositis severissimè coërceri atque puniri deberent. Nam & me exacerbant, & hæreticis magnam occasionem præbent despiciendi sacratissimam Missam, & congerendi maledicta in Ecclesiam meam. Solent enim ipsi hæretici attendere paleas in area mea magis quàm triticum: solent curiosè inspicere malos Sacerdotes & malos Monachos in Ecclesia. Nam bonos non vident, vel potiùs videre nolunt: quia & Sacerdotes & Monachos, & ipsum Sacerdotium atq; Monachatum oderunt aversanturque. Vos igitur Clerici atque laici omnes, qui intra parietes domus meæ estis, qui Ecclesiam non reliquistis, studete benè vivere, ut maledica hæreticorum ora obmutescere faciatis. Ego sanè his qui ex animo sese corrigent, beatitudinem cælestem donabo: eos verò qui in peccatis perseverabunt, sempiternis inferni incendiis tradam. Hæc dicere me compulit ingens amor, quo salutem vestram desidero. Gratia mea cum omnibus vobis.

ANNOTATIO AD EXPOSTVLATIONEM CHRISTI.

PHILOCÆNOPOLIS, Latinè dicitur Civitas amans & cupida novitatis: quod quidẽ vocabulum nunc convenit pluribus urbibus, quæ novis absurdisque hæreticorum dogmatibus delectantur. 1. *Philocænopolis quæ urbs & ubi sita.*

Si quis vult plenissimè cognoscere veritatem eorum quæ in hac Expostulatione dicta sunt, potest legere libellum nostrum sic inscriptum, *Facula, illuminandis, & ab errore avocandis hæreticis accommodata.* In eo enim libello plurima cõgesta sunt testimonia, deprompta ex Bibliis sacris, & lucubrationibus sanctorum Patrum ac Martyrum primitivæ Ecclesiæ: videlicet ex Liturgia Jacobi 2. *Hæc Expostulatio est cõpendium Faculæ; in qua facem præferunt ad veram Ecclesiam clarissima Patrum sententia.*

Expostulatio Iesu Christi.

cobi Apostoli, ex scriptis Martialis Abdiæ, Dionysii Areopagitæ, Ignatii, Polycarpi, Clementis, Anacleti, Evaristi, Alexandri, Xysti, Telesphori, Hygini, Pii, Aniceti, Soteris, Irenæi, Justini, Hippolyti, & aliorum.

3. *Elogia quorumdam Patrum in Facula citatorũ ex primitiva & Apostolica Ecclesia.*

Porrò Martialis discipulus fuit Domini nostri Jesu Christi, qui præsens erat, cùm ipse Christus in ultima Cœna institueret sacrosanctam Eucharistiam, & cùm in horto comprehenderetur, cumque ascenderet in cælum, vt in epistolis suis manifestè testatur Abdias etiam Christum vidit in carne. Dionysius Martyr, fuit discipulus S. Pauli. Ignatius & Polycarpus Martyres fuerunt discipuli S. Joannis. Clemens itidem Martyr, discipulus fuit S. Petri Apostolorum Principis, atq; ejus successor in summo Pontificatu. Clementi successit Anacletus, Anacleto Evaristus, Evaristo Alexander, Alexandro Xystus, Xysto Telesphorus, Telesphoro Hyginus, Hygino Pius, Pio Anicetus, Aniceto Soter. Qui etiam omnes Pontifices pro fide Catholica sanguinem fuderunt. Irenæus Martyr vixit tempore Soteris: fuerat autem in adolescentia sua auditor & discipulus Polycarpi. Justinus Martyr floruit paulò ante Ireneũ, & Hippolitus paulò pòst Irenæum. Itaque ex prædicta Facula clarissimè liquet, primitivam Ecclesiam idem sensisse de Deo, rebusque divinis & Ecclesiasticis, quod modò Romana atque Catholica Ecclesia sentit.

4. *Hæreticorum cæca & demens obstinatio.*

O igitur clementissimam hæreticorum superbiam atque arrogantiam, qui à primitiva præsentique Ecclesiæ, à solida firmaque veritatis columna tam impudenter in fide ac doctrina dissentiunt! ipsi densissimis tenebris circumfusi, tantùm à veritate distant, quantùm terra à cælo disiuncta est: & tamen, ut imperitis imponant, se eximiè illuminatos, se veritatis assertores, se Evangelicos & puri verbi Dei prædicatores dicunt. Deus eos ad sanam mentem, sanctamq: humilitatem revocare dignetur. Amen.